

I:8:2015

KORÄKOTS

Liedo in gased büik (dekula ela 2014) pöks anik dabinons. Redakan begom säkusadi e promom, das fütüro plu oküpälom.

Koräkots ma sökaleod padas – pro itbükans: <i>pad / kedet</i>	– nomik: <i>pad / kedet</i>
Nun ola tonon → Nun oma tonon;	89 / 9 =
mivimiko, ed äsludom ad → mivimiko, ed äsludob ad;	93 / 7 = 93 / 14
Fatil a motil → Fatil e motil;	94 / 4 =
kel semikna ädunol → kel semikna ädunom;	96 / 2 = 95 / 10
lemötül → lemotil;	96 / 3 = 95 / 11
motil äsagom → motil äsagof;	96 / 18 = 96 / 7, 8
stopädönolis → stopädön olis;	97 / 14 = 97 / 18, 19
ven olükömobs → sosus ulükömobs;	98 / 2 = 98 / 5
Äpolom eli <i>Maxel</i> → Äpolof eli <i>Maxel</i> ;	98 / 16 = 98 / 19
labons soni e dauti → labons soni e dautis tel	99 / 15 =

RÄT DÖ KADS KÖLIK KIL

Els *Tom* e *Catherine* äseadons in lomöfa-cem. Jiel *Christina* äninikof ed äsagof: “Ekö! kads kil – tels blüvons e bal redon. Olenükob kadi bal bäke alana olas ed osteigob kilidi ini pok, nendas kanols logön köli ota. Balidan olas, kel fägon ad sagön obe köli kada len bäk okik, ogeton premi gudik.” Hiel *Tom* älelogom kadi len bäk jiela *Catherine*, ed äbleibom seilön. Täno jiel *Catherine* äsevof köli kada len bäk okik, ed ägetof premi.

Kinik äbinon-li köl kada len bäk jiela *Catherine*, e lio äkanof-li sevön köli ot? – Meditolsös atos!

Otuvols räti-tuvedi in “Vög Volapüka” febulik.

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 1

YANUL 2015

Pads: 1 jü 8

O Volapükaflenes in vol lölik!

PÖTÜ YELACEN

Yel: 2015 gevonös obes valik sauni, koteni e lifi benik in vol püdik!

Ömna dins jünüik finikons, e suvo mens frutidons yeli nulik ad primön dinis nulik. Ün setul yela: 2010 hiel *Ralph Midgley*: läxredakan ela *Vög Volapüka*, balidnaedo änotükom dili tradutoda okik koneda: *Lälid in Stunalän*. Gased balid yela nulik at ninädon dili mu lätiküni ota.

Koned famik at Linglänapükik (*Alice in Wonderland*) jonon säkädis traduta se natapük, kela vöds suvo labons sinifis mödik sümik ud igo distöfikis, e kel vemo sekidon de metafors. Fikulos ad tradutön vödemis somik ini Volapük, e danobs eli *Ralph* demü töbidam in tef at.

Gased obsik binon bal medömas, me kels steifobs ad laidabinükön püki jönik e nitediki obas ed ad jafädön nitedäli pro on. Reid e suem konedas, konotilas e vödemas votik in gased obsik flagons sevi gudik e kuratiki Volapüka. Ad mögükön atosi ön mod kovenik, *Vög Volapüka* fütüro oninädon dönu vödemis fa Volapükans vönädik, kels ivobons nilü hiel *Arie de Jong* it. Daloy spelön, das vödems somik jonons Volapüki ze verätiki, e das kanons tidön obes gebi verätik ota.

Plä vödems vönädik i ponotükons konots fa timakompenans pelautöls u fa Volapükans atimik petradutöls – sa vödaliseds lönedik, äsä ya pädunos büiko.

Volapükans no plu steifons ad vikodükön Volapüki as yufapük pro vol lölik. Ye löfobs Volapüki e vipobs one flenis zilic mödik.

Glidis ladöfik e vipis gudikün pro yel nulik

sedom oles redakan e cifal:

LÄLID IN STUNALÄN

(fa *Lewis Carroll*, petradutöl fa *Ralph Midgley*)

KAPIT DEGTTELID

TEMUNOD ELA LÄLID (DIL LÄTIK)

Ab täno fovon: "*Val ekömon de om dönu ole*", äsagof Lälid.

"Fümö! Ekö! is binons", äsagom levikodiko Körareg, kel äjonom me doat toedis su tab. "Nos binon klulabikum ka *etos*. E dönu - '*Büä ilabof mivimi et*' - cedob, das ol neai elabol mivimi, o löfäb oba, vo-li?" äsagom Köravome.

"Neai!" äsagof zuniko, ed äjedof nigjäri ta Lasär, du äspikof. (Hiel Bill pidabik istopom ad penön su sletot me doat bal, bi äküpom, das no äposbinükon penamamali, ab nu äprimom dönu ad penön me nig retik, kel ätofon de logod omik).

"Vöds at üfo no tefons oli", äsagom Körareg, kel smililölo äzilogedom in cödöp, kö seil lölöfik äreigon.

"Binos te vödapled", äläükom, jiniko penofölo, e valans äsmilons. "Betikonsös yulans cödisagi onas", äsagom Körareg zao teldegidnaedo dü del et.

"Nö! Nö!!" äsagof Köravom: "Balido cödöt - cödisag poso."

"Diot kion!" äsagof laodiko Lälid, "ad flagön cödöti bü cödisag."

"Seilolöd!" äsagof Köravom, kela logod ävedon purpurik.

"No oseilob!" äsagof Lälid.

"Säkapolsöd ofi!" älerorof Köravom mu laodiko. Nek ämufon.

"Kin kudon-li dö ol?" äsagof Lälid. (Anu älabof gretoti lölik oka). "Ols binols te pledakadem!"

Vöds anik in konot löpik pegeböls (Vpk; Lingl.; Deut.; *IALA*):

bligädem scope of tasks (mission); Aufgaben (Auftrag); mission.

broad nemedik live broadcast; Direktübertragung;

calöfa-dins red tape; Amtshandlungen; actos official.

defälöt spoil (mining; archaeology); Abraum; discombros.

desinoda-cäm project council; Projektrat; consilio del projecto.

diletön (lov.) to analyze; analysieren; analysar.

disredik infrared; infrarot; infrarubik.

fago-pastiröl remote-controlled; ferngesteuert; teleguidate.

fäkädön (nel.) to be upset; aufgeregt sein; agitar se.

födan sponsor; Förderer; promotor.

fomälod notion (thing imagined); Vorstellung; conception.

frutidön (lov.) to profit from ...; sich ... zunutze machen; profiter de

jafädön (lov.) to yield; hervorbringen; producer.

kaskod hull; Schiffsrumpf; corpore (del nave).

klänöfot mysterious thing; geheimnisvolles Ding; objecto mysteriose.

klatik conspicuous; auffällig; remarquable.

klemön (lov.) to relinquish; verzichten; renunciar.

komitön (lov.) to order; in Auftrag geben; mandar.

kulit scenery; Kulisse; coulisse.

läükot addition (thing added); Zugabe; addition.

lönedükön (lov.) to adapt; anpassen; adaptar.

ludun practical joke; Streich; burla.

luklud idle speculation; haltloses Spekulieren; speculation sin fundamento.

mäk flüorätik fluorescent logo; leuchtendes Firmenbild; insenias fluorescente.

mebön eke bos to remind sb. of sth.; jdn. an etw. erinnern; recordar alique

medäds media; Medien; medios de communication. \ ad alicuno

mödota-medäds mass media; Massenmedien; medios de communication de

munavab lunar rover; Mondfahrzeug; vehiculo lunar. \ massa.

no pataedöl unhampered; unbehindert; sin esser impedito.

notükan spokesperson; Sprecher(in); annunciator.

nulodanuns news reports; Nachrichtenmeldungen; reportages.

nüns information; Auskünfte; informationes.

peblümön (nel.) to be equipped; ausgestattet sein; esser equipate.

sesebön (lov.) to excavate; ausgraben; excavar.

sivön (lov.) to take / get; nehmen; prender.

sovüo jüs ... as long as ...; solange als ...; tanto que

spetätön dö to look forward to ...; gespannt sein auf ...; esser curiose de

staböfik thorough (meticulous); gründlich; profunde.

stetön (lov.) to state; aussagen; declarar.

vätäl (act of) reflecting; das Abwägen; consideration.

vestigian robotic explorer; Forschungsroboter; explorator robotic.

vönotavik archaeological; archäologisch; archeologic.

mödans äprimons ad magälön. Fomälod dö naf su mun ästigädon magäli mödanas ed äleton tika-mögädis nenfinik no pataedölis fa sevär nolavik.

Nuloda-nuns in gaseds e medäds leäktronik äjonons magodis vestigianas – len oks mäkis flüorätik födanas labölas –, kels piano äsätegons klänöfoti, du ämoükons sabi e defäloti.

Ai dönu ämeboy lüloganes veüti vemik finena netatik gönü nolav e levali-vestig, e das födans, kelas mäks so klatiko päjonons, voiko ämögükons vali at.

Cogedan famik igo äsagom, das ästebedom nesufädiko ad logön “magodis balid nafa lölik, kel nendoto olabon mäkis födanas su kaskod okik”.

4

Sesebam progedon, e klülikos, das vestigians dido etuvons nafi jenöfik pla bos, kel te äsümon bosilo ad naf. Notükan desinoda äsagof, das vätäl staböfik fūmo öjafädön nūnis völadik, e das tü tim at binosöv nenfrutik ad nofümiko bejäfön lukludis.

Ye klülo mödota-medäds in vol lölik labons cedi distik, e lugaseds frutidons mu pato votikami lestunik at jenotas. Nunodami otas töbo kanoy nemön nolaviki, e no steifons ad atos.

Ab dido desinod: *Selene* nu ekömon ini stadäd nulik, e mögos, das oklemoy bligädemi rigik ota lo tüvot at nekösömik e löliko no pespetöl.

5

Ad lestun valemik yeg stunüköl, keli nu löliko efiseseboy se glun munik, jenöfo binon naf. Nolavans kofudons; notükan desinoda buükof ad no stetön seimikosi, sovüo jüs vestig lölöfik no nog poledunon.

Mens mödik löliko refudons ad kredön atosi, keli elogons in broads nemedik. Gased semik änemon dini at luduni ön mafäd bevüplanetik, e televidöp Britänik semik älesagon, das “äjonoy obes materi me nünöms pemeköli, keli födans desinoda et ikomitons, dat mäks onsik äkanons pöjonön fo kulits konota dastunik”. Medäda-febäds fefikum jinons gekipön cedi okik, ye klülos, das igo nolavanev blebon müätik dö “tumyela-tüvot vönotavik”, vio gased: *National Geographic* änemon osi.

Fövot ofovon in gased febula.

Nu kads valik äläädons ini lut, ed änexänons donio sui of; ädunof vokädi brefik – dilo sekü dred, dilo sekü zun –, ed ästeifülof ad taedön onis, ab ekö! nu äbinof su yebakliv; kap ofa äseaton su kiens söra, kel ämoükof sofiko bledis deadik anik, kels idofalons sui logod ofa de bims.

“Galikolös, o Lälid löfik!” äsagof sör ofa. “Dido, eslipol go lunüpo!”

“Ag! Edrimob drimi so bisariki!” äsagof Lälid, ed ekonof söre, so gudiko, äsä äkanof memön onis: ventüris bisarik et, dö kels ereidols ebo anu; ven ikonof vali, sör äkidof ofi ed äsagof: “Ekö drim bisarik fūmo; ab anu gololös ad juitön tiedafidi ola, bi vedos latik ya. Seko Lälid äläädof ed ämorönof; du ärönof, ätikof (ko

gitöf semik), das drim oka ibinon stunabik.

Ab sör ofa äbleibof seadön stütölo kapi oka ta nam, lelogölo modonikami sola e tikölo dö Lälidül e ventürs stunabik ofa. Nu äprimof, of it, ad semo drimön. Ekö! drim ofik:

Balido, ädrimof dö Lälidül it, e dönu namils ota äbinons pepliföls su kien ofa, e logs nidik, lezilik lölogedons ini logs ofa – igo äkanof lilön tonis vöga söra e logön mufili et bisarik kapa

ota ad moükön heris livik, kels äkontagons logis ai - e nog du ädalilof, ud äjinof dalilön, top lölik zü of älifikon me jafäbs bisarik se drim söra smalik ofa.

Yeb lunik änoidedon zü futs ofa, du Krolig Vietik vifo äbeirönom, - Mug dredälik äsvimon da lulak nilik - äkanof lilön noidüli bovülas, du Mäzula-Liev e flens oka äfidons fidädi nenfinik, ä vögi tulöpöföf Kōravoma, kel äbüedof modugön lotanis pidabik oka ad cōdetadeid - nogna svinaputül äsnidon su kien jidüka, du bovs e boveds ätrovons zü on - nogna leror ela Grifon, knir gliva lasära su sletot, e teafanoids kaveadas pesumätüköl äfulükons luti sa sloks fagik neläbika Tortuga Süpädik.

Seko älaiseadof us ko logs färmik, e tio äkredof, das äbinof it in Stunalän, do gudiko äsevof, das, sosus ömaifükof logis, val övedon dönu jenöf komunik: yeb äsä ai öseifon dub vien, e vat ömufon ma muf ridas - bovüls noidülöl övedons jipaklokils tonilöl, e leror Kōravoma övedon vög jipigaledana yunik - e snid putüla, luvokäd ela Grifon, äsi noids votik bisarik övedons (äsevof osi) pem lenoidas farmayada jäfädik - e luy vetera fagao öplaädon slokis vemik Tortuga Süpädik.

Fino äfomälof, das söril oka of it öbinof-la vom daülik ün tim posik; das ölaibinükof-la da yels madikum okömöl ladi balugik e löfiki cilüpa oka, e das ökonof-la cililes votik konotis mödik bisarik ad nidükön i logis *onas* ledesirikis, igo ba me drim Stunaläna de yels sis lunüp pasetiks, das ökesenälof-la kudis balugik valik onas ed ötuvof-la blesiri pö freds balugik valik onas, memölo cilüpalifi oka e delis hitüplik fredik.

FIN

PIONIRÄL (DIL BALID)

fa *Frank Roger*, petradutöl fa *Hermann Philipps*

1
Nolavanef mu fäkädon. Magods disredik pesedöl fa el *Selene IV*, kel sirkon muni, jonons fomis su munasürfat, kels binons tu nomotiks, adas kanons-la binön natiks u fädiks. Vestig pluik ba ojäfädon sekis nitedik.

Foms disglunik at topons ze nilü topäd, kö munavabs e vestigians (vobians fago-pastiröl) jäfons. Kludo bo no tu ofikulos ad noganükön vestigi topa et.

Bi desinod: *Selene* binon töbidam kobädik Lamerikäna, Rusäna e Brasiläna, pas omutoy ledunön calöfa-dinis mödik. Ye igo tü tim gölik at alans jinons süadön, das atos binon pöt, keli mutoy frutidön.

2
As notükan desinoda: *Selene* jiel *Dr. Veronica Magelhaes da Silva* ädabükof nunodi brefik dö slud desinoda-cäma, das ölönedükoy vobataibi jünüik demü tüvot at. "Stumem desinoda dilo pofeaplodon lü top et", äsagof. "Klülü vestigians peblümons nedöfiko tefü vob somik, sevabo: sesebön, sivön samädis, registarön e diletön notetis; enoganükoy programis ninik onas demü vobs somik. Lecedobs bligädi vönotavik at - vio bo daloy nemön osi - läükoti digik ad desinod obsik, e vobeds finenik obinons püliks. Süädob, das alans, kels jäfons me desinod: *Selene* - de nolavans jü födans e publüg valemik - olaistütöns desinodi e finenami ona. E, soäsä alans votik, spetätöbs dö utos, kelosi vestigians osesebons."

3
Balionats mödik menas älülogons magoda-broadis nemedik sesebama su mun. Päfäkükons ad stun dalestümik, ven balidnaedo älogedons fomis disglunik et so klänöfikis. Teors distik isirkülons, mödadilo stabü tikoda-keds bisarik e no süadüköls, ab nu jenöfots ädabinons, kelis valans äkanons logön.

Din, keli vobians isesebons, äsümon klatiko ad boug nafa. Notükan desinoda äspidof ad sagön, das no äsötöy kludön seimikosi tusuniko, e das äbinos tu gölik tefü pläns. "Mögos, das fom matera at binon löliko fädik", älesagof, ye demü kods klülük

II:16:2015

TUVEDOT RÄTA DÖ KADS KÖLIK KIL IN GASED BÜIK

Hiel Tom ätikom: “Jiel Catherine labof len bäk oka kadi blövik, klu kad len bäk oba kanon-la u blövön u redön. Gudiküno sagob nosi.”

Jiel Catherine ätikof: “Hiel Tom no sagom seimikosi. Atos sinifon, das kad len bäk oba no redon, bi voto sevomöv, das kad len bäk oma muton blövön. Kludo köl kada len bäk oba blövön.”

Ekö! ägetof premi!

? ?

RÄT DÖ GLOK BÜGOLÖL

Glok semik bügolon mö sekuns teldeg ünü düpalaf. Üf glok jonon timi verätik tū düp kilid poszedelo, düp kinid verätik obinos-li, ven glok at jonon düpi kilid poszedelo tū del sököl? Kalkulolsös ziliko!

Tuvedot binon su pad: 15 gaseda at.

VOLAPÜK - PÜK CALÖFIK IN WENSLEYDALE

El *Republic of Wensleydale* binon smalanet in Nolüda-Linglän fa bluks vemik: *Ure e Bishopsdale Beck* < paduflumöl. Nem länoda at sinifon eli “fälid yebaläna ela *Wodan*” (cifagod germanas). Repüblik taon ta bolit Regäna Pebalöl.

Ma hiel *Robert Garside*: presidan repüblika at< Volapük binon bal pükas calöfik in smalanet omik. Presidan e ministranef omik desirons ad labön kosädi vemöfikum ko Volapükane, e desinons ad plu jäfön in kobäd Volapükanas.

Ladöfiko glidobs elanis di *Wensleydale* e spelobs, das ziliko olärnons valemapiiki: Volapük. Net onas obenikös! http://mw.micronation.org/wiki/Republic_of_Wensleydale

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 2

FEBUL 2015

Pods: 9 jü 16

O Volapükaflenes in vol lölik!

Bü yels plu 70 cıfal ettimik: *Albert Sleumer*, kel äbinom dokan Godava katulik, kultan e latinan, älautom yegedi dö “Yesus Kristus in kuraan slamanas”. Yeged at pinotükon ün 1940 in *Volapükagased pro Nedänapükans*. Demü koded nutimik yeged ot dönu panotükon in *Vög Volapüka*. Noe binon nitedik id attimo, abi binon sam Volapüka gudik, sagatik e pemeditöla.

Utans, kels no binons slopans slama, ab kels steifülons ad reidön tradutodi kuraani, suvo bo cedons buki at vobodi neplitik, bi in surats mödikün el *Allah* pleidülom dö vinditaduns okik, e tädom utanis, kels no vilons lekredön vödis legätana okik (sevabo: ela *Mohammed*), me pönods sevärikün. Ye mutons demön, das Larabänans digidons vödis muvemik, e zu jinos, das el *Allah* äsüikom se diatek vönik. Utans, kels fägons ad reidön kuraani Larabänapüko, bo tuvons fikulis, bi sets in buk at suvo neklülons. Kod atosa binon loveükam kuraana defädik, ibä ün tim et tonatasot Larabänik no igo älabon pünilis seimik lä konsonats. Seko suno äsevoy no plu sinifis kuratik vödas mödik. Zu jinos, das pük koraana no äbinon Larabänapük voik, ab migot dialega Larabänapükik in topäd zao nilü zifs: *Mekka* e *Medina* < e larameya, kel ettimo us äbinon kosädapük utanas, kels äfägons ad penön. Reidolsös dilis yegeda dö kuraan ko nited, e juitolsös gebi Volapüka ela *Albert Sleumer*!

* * *

Febul binon mul, dü kel piano senobs-la tufavi dö yelasäsun koldik in taledalaf nolüdik. Ye fredükölo flors balid ya süikons e givons obes speli dö florüp komöl.

Glidis ladöfik e sufädi dö säsun koldik

sedom oles redakan e cıfal:

**YESUS KRISTUS IN KURAAAN SLAMANAS
(DIL BALID)**

fa prof. dok. *Albert Sleumer*, studadilekan plödü dün e cifal Volapükaneffa

Slamans plu teltumbalion* lifons su taled. Do ün degyel lätik, mu pato in Türkän, motev gretik se mascids bo ejenon, sodas in ‘Istanbul’ te foldil bal, ed in *Damascus* te kildil bal mascidas nog boso pavisitons fa mans,¹ do i “nenlekred” efaneton sogodis slamik mödikün, ga kuraan nog ai pareidon fa slopans susnumik “profetana”, e - palärnon nenbukio. Me dun lätiko pemäniotöl samo stud ti lölik “Godava” binädon, äsä at patidon bevü votiks samo in niver: *Azhar*, pefünöl in *Kairo* pro slopans valik di *Mohammed*.² Tumats anik kuraanitidalas calöfiko pecälodölas jäfoms in leyalaspadäds vemo gretiks nen stuls e nen püpits nivera at ün yel: 988 fa kalifan: *El-Aziz* pefünöla. Tidal alik kobükom zü ok degtelatis tel jüä kilis studanas, e loreidom, mödadilo seadölo ko tidäbs oka su tapeds su glun, kapitis balatik kuraana, büedom dönuön laiduliko, jüs ats fimikons laidio ini mem.

Lü atos nog plän pluuneplu prodöfik kömon dö tikodagols in tops anik vemo nekleiliks profetana. In kuraan sevabo pats e jenöfots ömiks palüjonilons, kels defü pläneds patik blebonsöv nesuemoviks. Relabuk at zuo no binon fomäd balnatälik, ab binon konlet cödotas e plänedas ela *Mohammed*, kel ädikom onis zao ünü degyel bal penanes oka. Om it reto ya änemom löloti “kuraani”, sevabo: loreid, dasevädukam u lejon. Pas fovan ela *Mohammed: Abu Bekr* äjafom buki voik kuraana, kel pävotabevobon fa kalifan (= pladulan) kilid: *Othman*, e tüi 950 pos Kristus pädilädon ad surats ü kapits 114. Kapits at ye leno päleodükons bai tim daveda oksik; labons tiädis se adelalif pädütülölis.

Ya pos degyels nemödik pos deadam ela *Mohammed* slopans oma iteilons okis ad sunitans e jiiatans. Grups at labülons tefü kuraan pladi sümik, äsä zao katulans e protästans lekredik tefü bib. Slopans ela *sunna* (= veg, lüod) zepons asä lonöfiki i loveükami mudöfik vonädikün, e lecedons okis verätalekredanis in *islam* (= sufod, sevabo tefü vil Goda).

Jiitans güo ädeimons dili ze gretiki loveükama et, ed äflagons, asä slopans kalifana ya bü dasev valemik omik pisasenöla: *Ali*, kel imatikom ko *Fätime*: daut ela *Mohammed*, das teiko se licinanev nemedik at profetana, pladulans oma pösumons. Ädeimons kludo “kalifanis”: *Abu Bekr*, *Oman* ed *Othman* asä negitikis. El *jia* (= palet, sevabo ela *Ali*) labon attimo slopanis oka patiküno bevü slamans Pär-säna. Pästeton za 1500 pos Kristus asä tatarel.

* nu, ün 2015, pos yels 75, plu telmilbalion

Vöds anik in konot löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* - üf difon)

- brulälüköl** confusing; verwirrend; consternante
- büsidaprimät** business initiative; Vermarktungsinitiative; iniciativa de commercialization
- datimäd** epoch; Epoche; epocha
- filmot** movie; Film; pellicula
- ga** of course; doch ja; naturalmente
- jonäd** indication; Hinweis; indizio
- keblünot** contribution; Beitrag
- lecedamod** perspective; Betrachtungsweise; modo de considerar
- lugaseds** tabloids; Sensationspresse; pressa sensationalista
- magälöf nolavik** science fiction
- medam** intervention; Eingriff
- pemiagöl** feigned; fingiert; fingite
- plänädön** to interpret, deuten; interpretar
- plödütalik** alien; außerirdisch; extraterrestre
- pöped** popularity; Beliebtheit; popularitate
- siön** to concede; einräumen; conceder
- stütedan** sponsor; Unterstützer (mit Geld, usw.); subventionator
- süm** analogy; Analogie; analogia
- taledo** on Earth; auf der Erde; super le terra
- vestigadunikam** research activity; Forschungstätigkeit; activitate exploratori
- viken** Viking; Wikinger
- zunülik** biting (fig.); bissig; mordace

Koräkots tefü dil balid konota at in gased yanula:

<i>su pad: 5</i>	<i>bagaf, kedet</i>
sirkon muni → sirkon zü mun	1, 2
vestigians peblümoms nedöfiko → vestigians blümoms nedöfiko	2, 4

EKÖ! TUVEDOT RÄTA DÖ GLÖK BÜGOLÖL SU PAD: 16

Dup binadon me sekuns 3600. Glok bügölöl lennon sekuns 3600 sa 40 ünü düp verätik. Kludo propor düpa verätik ta düp glocka bügölöl binon 3600 : 3640. Düps 24 binadons me sekuns 86400. Kludo ünü düps 24 ma glok bügölöl te sekuns verätik: (86400 · 3600) / 3640 ≈ 85451 epasetons. Atos binons za minuts 1424 ü za düps teldegkil sa minuts foldegfol. Kludo tim verätik binon düp: tel minuts foldifol poszedelo, ven glok bügölöl lennon düpi killid poszedelo.

Bal onas igo äläükon: “If labobsöv skilis kaenik e finenamedis saidik ad vobädön duni so gianiki, fūmo äbemastikobsöv letodi at. Liedo atos binon plödü fägs obsik.”

Vüo taledo kompenäts ömik iprimons büsidaprimäti vikenatifik, kel vemo benoplöpon. Cil nonik vilon palogön nen vikenajitül, pledadina-vikenanaf, e soms. Pöped vikenas neföro äbinon so vemik.

8

Dü televida-spikot nolavan Norgänik äsagom, das fe no labom pläni tefü dabin nafa su munglun, ab das vipom ad küpälükön obis tefü süm nitedik. “Givüloy letüvi Meropa ele *Columbus*, ye jonäds dabinons, das vikens ya inafons love Latlantean büikumo mö tumyels. Sümiko cedoy kösömiko eli *Neil Armstrong* mani balid, kel föro ebestepom muni, ab nu klülikos, das vikens äbinons us bü om mö tumyels. Vo cedob, das sötoy dönu meditön jenotemi me lecedamod at. Vikens digädons lobüli demü atos, keli äduinons. Kin sevon-li, kiöpo äbinons zu? Tefü pioniräl onas vo nos leigodovik dabinon in jenotem menefa.”

* * * * *

9

Munäd mekavik: *Ares Rising* (“mard löpiköl”), kel sirkon zü mard, esumodon magodis disredik, kels jonons fomis bisarik dis sürfät marda. Voläd lölik speton mu pejänälo sekis vestiga otas. Spetät vemo pluikon – mu pato in Skandinän.

Do nu tradutods mödikum kuraana dabinons, kelas ut fa *Friedrich Rückert* (pedabüköl fa *A. Müller, Frankfurt am Main 1888*) palecedon asä gudikün,³ kuraan blebon, igo pro pluamanum gretik kulivanas, buk labü snils vel u plu vel.⁴ Sekü kod at bo binos-la frutik ad plänedön naedilo pladi kinik kuraan, e ko at slamanev lölik, - ibä relabuk onik i binon lonädik as lonemabuk onik! - labülön tefü Sanal Godälik obas. Yels plu 600 ya ipasetikons sis moted Kristusa, büä el *Mohammed* lanöfiko jäfedik, si! suslanälik äsüikom, e sekü bit oka äblinädöm krite dämi levemik. Ven pämotom tü 571 prilul 20, kritanev ya idavobon pö konsils valemik ze mödiks Godaviko jüo in binäds balatik lejoni Yesusa: Kristus, ed imicödon taanis (riananis) ed i smalükumanis (nästoriyanis, monofüsitanis, monotelitanis) Godäla. In dil sulüdavesüdik Siyopa, in Mesopotän ed in Larabän krit, yud e rurel larabans äjokons ta ods. Rel lätik äbinon ettimo migot lugodikulta, stelikulata e zoroata sa retodas anik yuda e krita. Ven el *Mohammed* as tedan ädutevom felis Larabänik, äsludom ad finükön lugodikulti ko brul relik onik.

Fövot ofovon

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمَنَ الرَّحِيمَ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ

NOETS

1. Leigo äsä atos jenon in sünagogs bäldik, samo in *Praha*, vomes spad pagebidüon po stöbs in pödaglun, ini kel ofs in mödöts no pato gretiks tü plekadel calöfik, sevabo tü fridel, kömofs. Fridel päbuükon fa *Mohammed* pla sudel kritik, bi ma lejon omik el *Adam* pejafom ün fridel. Men balid at ya i ebinom-la ma om slamanev verätalekredik balid! Drens omik iblägükons-la kaabi (= kübädaston) in *Mekka*. Us i egetuvom-la eli *Eva* piperöl!
2. Pöpatribüts slamik balatik labons lödaspadädis kobädik in näibumots nivera. Tuvoy us Türkänanis, Süriyänanis, Mesopotänanis, elanis di *Mekka*, e Lindänanis näi Nolüda-, Lofüda- e Zänoda-Frikopans (se Südan). Klüliko plä “Godav” i süntag, spiköfav, tikav, matemat, ed i gitav, jenav, taledav, e v. patidons. Stud lölik dulon dü yels 17. Pos tüp yelas 11 xam büik paduonon. Tid binon glatik. Fräds pro käled studanas papelons se fünods relöfik, kels attimo prodons goldamakis 1 850 000 a yel.
3. Väloti kuraanasuratas in Deutänapük buk ela *H. Grimme (Paderborn 1923)* lofon.
4. Sümikos lonöfon tefü talmud yudanas, kela traduti niveraprofäsoran: *Dr. Nivard Schlögl* in *Wien* liedo estöpedom pos pub bukülas nemödik; fovikumo tefü vaästad parsiyanas, tefü deadaniregistar Lägüptänanas e tefü vedadabuks hindutanas.

Vöds anik in yeged löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; IALA - üf difon)

balnatälik homogeneous; homogen; homogenee	monofüsitan Monophysite; Monophysit
buk labü snils vel book with 7 seals; Buch mit 7 Siegeln; libro con 7 sigillos	monotelitan Monothelite; Monothelet
däm harm; Schaden; detrimento	näibumot annex building; Anbau; edificio annexe
degtelat a dozen; ein Dutzend; dozena	nästoriyan Nestorian; Nestorianer; nestoriano
deimön to reject; verwerfen; condemnar	pecälodöl employed; angestellt; empleate
dikön to dictate; diktieren; dictar	pläned clarification; Erörterung; explication
dütülön to derive from; entleihen aus; prender de	prodöfik profitable; ergiebig; productive
fanetön to seize (fig.); erfassen; sasir	püpüt desk; Pult; pulpito
fomäd a construct; Gebilde; obra	rianan Arian; Arianer; ariano
getuvön to rediscover; wieder- finden; retrovar	rurel primeval religion; Urreligi- on; religion primitive
gitav jurisprudence; Jurispru- denz; jurisprudentia	samo for example; beispiele- weise; per exemplo
hindutan Hindu	Sanal Godälik the divine Re- deemer; der göttliche Heiland;
jiitans Shiites; Schiiten;	Salvator divin
jüä (kony.) to; bis; usque a	sogod section of the community; Gesellschaftskreis; section del societate
kaab Kaaba	stelikult star worship; Sternendienst; astrolatria
kobükön to bring together; zu- sammenbringen; assemblar	süikön to emerge; zum Vorschein kommen; apparer
kuraan Koran	surat surah; Sure
laraban Arab; Araber; arabe	suslanälik exuberant; über- schwänglich; enthusiastic
lärnön nenbukio to learn by heart; auswendig lernen; ap- prender a memoria	talmud Talmud
lecek shed; Stall; stabulo	tidal senior teacher; höherer Lehrer; inseniente superior
lejon teaching; Lehre; doctrina	tikodagol line of thought; Gedan- kengang; ordine de ideas
leyalaspädäd hall; Halle	vaästad Avesta
lödaspadäd living space; Wohn- raum; area de residentia	vedad Veda
lonädik authoritative; maßgeb- lich; normative	votabevobön to reshape; um- arbeiten; refunder
lonemabuk code of law; Gesetz- buch; codice	zoroat Zoroastrianism; Lehre des Zoroaster; zoroastrismo
loreidön to read aloud; vorlesen; leger alicuno ad alicuno	
lujonilön to refer to; hindeuten; referer se a	

* * * * *

PIONIRÄL (DIL TELID)

“The Pioneering Spirit” fa *Frank Roger*, ini Volapük petradutöl
fa *Hermann Philipps*

6

“No kanoy bedotön osi”, äsagof jiel *Dr. Veronica Magelhaes da Silva* pö gasedema-konfer. “Etuvoobs su mun nafi fa mens pemeköli, kel fūmo äseaton us in glun lunūpo. Sevobs ga, das atos binon fomälod mu bisarik – semo tikamagot de filmot magälöfa nolavik pla sömitamapün vestigadunikama nolavik. Attimo no kanobs lofön pläni. Vestig pluik tefü naf e tuvöp ona oblinon-la nūnis anik, ye bo no okanobs-la jafädön teori süadiköl ad plänön dabini ona su mun.”

Klüliko äbejäfoy jenoti at veitöfiko in vol lölik. Kondötamods ätenikons de neud nolavik love nesuem jü satir zunülik.

Keblünot veütikün äkömon de Svedän, kö kevoban televida-broadöpa stümabik änotodom, das naf – sotefä äkanom fūmetön osi medü magods jünü pebroadöls – jinon binön naf vikenik dientifü ets, kels ituvoy in mels nolüdik. Nilud at päfümükon dub leigod vifik fa kevobans nolavik desinoda.

7

Klülikos, das naföm jenöfo binon vikenanaf, ud alo sümädot nendöfik e kuratik jü pats pülikün ona. Ägeboy dunamodis distöfik ad fümülön däti, e seks valik jonons, das naf fūmo pistonkon dü vikenatimäd. Sevans Svedänik e Norgänik dasevons legi nafa.

Notükan desinoda sion, das no ekanoy tuvön pläni: “Labobs tikamagoti nonik, lio vikenanaf at ärivon muni. Ön mod nonik vikens äkanons lüvön tali ün datimäd et, ye klülabiko äplöpons. Atos binon löliko nenolavik e levemiko brulälüköl.”

Gaseds nolaviko läs klienöls lofons teoris mu bisarikis dö medam plödütaledik – pro kels klüliko jonäds seimik defons löliko. Jinos, das atos ye leno neleton lugasedis ad igo pluükön plänädis onsik dö din at.

Medäds fefikum valemo baicedons, das dinäd at binon dinäd pemiagöl fa stütédans desinoda, do atos no plänon, lio naf päblinon lü mun. Stütédans sunädo änoons kusadis at as “löliko smilöfikis”.

III:24:2015

Vöds anik in yeged at pegeböls (Lingl.; Deut.; IALA - üf difon)

balät oneness; Einheit; unitate
 beyonitik ebionitic; ebionitisch
 daetep date tree; Dattelpalme;
 dattiliero
 danemön to understand by;
 verstehen unter; intender per
 digöf moral dignity; sittliche
 Würde; dignitate moral
 donät low rank; Niedrigkeit;
 rango basse
 Godalesedäb Envoy of God;
 Gottgesandter; inviate de Deo
 Kilät Trinity; Dreifaltigkeit;
 Trinitate
 klänedot hidden thing; das
 Verborgene; cosa celate
 klifaglöpöt Dome of the Rock;
 Felsendom; Domo del Rocca
 koedön penetön to let write down;
 aufzeichnen lassen; facer notar
 komulian allegory; Sinnbild;
 symbolo
 laidabinön to continue to be;
 fortbestehen; perdurar
 Learabel Mount Olivet; Ölberg;
 Monte Oliveto
 lejon teaching; Lehre; doctrina
 lenun (ele ‚Maria‘) Annunciation;
 Mariä Verkündigung; Annuncia-
 tion de Maria Virgine
 lepid repentance; Reue; repetentia
 lepradan leper; Aussätziger;
 leproso

lonäd decision; Beschluss; decreto
 lovebumön to overbuild; über-
 bauen; edificar super ...
 lüälük directed; gerichtet; dirigite
 Mäsiat Messiah; Messias; Messia
 milagajenot miracle incident;
 Wunderereignis; occurrentia
 miraculose
 milanan evil spirit; böser Geist;
 spirito maligne
 mük humility; Demut; humilitate
 Mumiseral the All-merciful; All-
 erbarmer; le Toto Misericordiose
 nebaiädik contradictory; wider-
 sprüchlich; contradictori
 nulomotäb newborn; Neugebore-
 ner; neonato
 palet party; Partei; partito
 paokrüfal apocryphal writer;
 Apokryphenschreiber; scriptor
 apocryphal
 pugasakrifot sacrificial animal;
 Schlachtopfer; victima
 seköfön ko to be related to;
 zusammenhängen mit; esser
 ligate a
 visionan visionary; Seher; divino
 xiled banishment; Verbannung;
 bannimento
 zänodatimäd Middle Ages;
 Mittelalter; mediovo
 zibiditiban alimenter; Nahrungs-
 spender; alimentator

* * * * *

KORÄKOT TEFÜ GASED FEBULA

Gased nonik binon nen pöks. Ye atna labobs penamapöki te bali in gased febula; sevabo su pad 11; Noets; bagaf 1^{id}: pagebidüon → pagebidükon.

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 3

MÄZUL 2015

Pads: 17 jü 24

O Volapükaflens in vol lölik!

Plako sevobs, das mens mödik (ye mödadilo maniks) mu lanäliko primons ad lärnön Volapüki. Kio pük at binon nitedik e jönik! Ye nitedäbs mödikün ud igo tio valiks klemons suno läрни Volapüka. Kikodo binos-li so? Fe atosi i kanoy küpedön pö mekavapüks votik, leigoäsä i pö tid natapükas seimik pro daülans.

Ab tefü Volapük labobs stadi nog patiki, sevabo: Rigo dins ömik voiko no päkleilükons gudiko u lölöfiko. Atos tefon e vödasinifis e dinädis gramatik.

Ekö! sam bal: poyümots: -il ud -ül< ad malön löfülanemis. Dinäd at blebon neklülük pö el Arie de Jong. In vödabuk gretik oma tuvobs: fatil = Väterchen (little father); fatül = Papa (Daddy), Väterchen; motil = Mütterchen (little mother); motül = Mama (Mum); lemotül = Großmama (Granny). Sams at jinons blöfön, das geboy eli -ül ad malön löfülanemis, e seko in tidodem: “Volapük vifik” tuvobs: “... by appending -ül to the names of people, an affectionate and endearing quality is introduced.” Votaflano el Johann Schmidt plänom in “Lehrbuch der Weltsprache Volapük”, 1933: “Die Nachsilbe *il* dient als Verkleinerungssilbe und Koseform.” (Poyümot: *il* dünön as smalükama-silab e löfüla-fom). Hiel André Cherpillod baicedom in “Vortaro Volapük-Esperanto kaj Esperanto Volapük”, pad: 207: “-*il* -et, -cj, -nj”.

I dins somik kanons-la säkuradükön nitedäbis. As Volapükans bo sötoobs steifön ad klülükön yegädis somik, dubä reidobs vödemis mödik Volapükanas ettimik sogodü el Arie de Jong evobedölas ad leigodön gebäda-samis, e fino ad tuvedön desinis rigik.

Tefü atos kadäman obsik: Sérgio Meira äduinom vobi gretik dubä äpübom in “Wikisource” vödemis tio valikis, kels äpubons in “Volapükagased pro Nedänapükans”. Frutidobsös mögis dabınöl, e fredobsös dö pük obsik neleigodovik!

Hermann Philipps

DOGAREG IN SULÜDA-MEROP

fa 'Gustav Hermann Kletke'

Ven Spanyolans sekü letüvs fa 'Colombo' e 'Cortez' ädransoms ai fagikumoni Merop zänodik e sulüdik, äkeblinoms toradoegis gretik, kelis ägeboms pro bekomip länanas, ed ädrätoms pro tatak e jelod. Nims at ämödikumons ünü yels anik ön möd jeiköl, ed ävedons pro topäds semik läna lebat veratik. Sevabo ini tats di 'La Plata' ed ini ans provinas plu fagoseatikas Brasiläna lotafs no pivüdöls ä riskädiks ats itopätikons, mu pato ini nined fotas, kö ätatakons jepis mödik bubas e jevodas, me kels topäds veitik at pipöpons; if nulüdot at ädefon pro ons, täno äkömons igo ini vilags soelo topöls ed ätatakons lödanis noläbik. Ömna cifods zifas änogänükons yagis nomöfik ta ons; mans nämikün ä kuradiküns äkobikoms ön num gretik, ed äjäfoms dü tim mulas me yag onas, nendas äkanoms dadeidön onis löliko.

Ün yel: 1841 provin 'Corrientes' äbinon teatapläd mijenotas mödik. Ün del alik lödan alna zifa smalik 'Corrientes': cifazif provina, ävedon fanot dogas sovadik. In län lölik jek ädareigon, e nek äriskon oki su vegs riskädik lü zifs nilädik. Suno äküpetoy, das nims at äjinons tatakön pato menis liegik, e das pluna nägärs pöfik idukömons zänodo da küms dogas, nendas pitu-pons fa ons. Dinäd at äsüükon küpäli pö cifods zifa, e poldadilekan: kapiten: 'Lerez' älelilom fino, posä idunom vestigis in län lölik, ed idasäkom temunanis mödik, das ravan labü nem: 'Tabaroz': liötän büätik in gard diktorana: 'Rosas', se kel pimoyagom demü kondöt badik oka, älödom in fot di 'Limana' in fagot mö hols ze 20 de 'Corrientes' zänodü trup gretik dogas sovadik, kelis iplöpom ad drätön, e kels älobedons omi asä mastani oksik. Mifätan at älüvom klänedöpi oka sosuvo, äsä äcedom timüli gönöfiki; äsukom tävanis ed äleadom dogis oka livikis ta ons, fa kels pädasleitons, sodas äkanom go fasiliko beravön onis. Posä kapiten: 'Lerez' idagetom fümü tefü jenots at, äbüedom segolön fanäbükamabüdi ta liötän 'Tabaroz', ed äsitatom omi lo cödalöf de 'Corrientes' ad gidükön oki demü krims, kodä päkusadom.

De milags 37, kelis gospuls änunons tefü Sanal, kuraan sevon te kilis: 1ido saunükam bleinamotäba, 2ido saunükam lepradana, e 3ido lelifikam deadanas. Dido läükom täno milagajenotis votik fol: 1ido das Yesus espikom sis moted oka, 2ido das om as cil eformom bödi liföl se taim peknidöl, 3ido das ekoedom donikön sülao tabi ko zibs nulüdöfik, e 4ido das eceinom ad svins yudanis ut, kels äjonons okis as taans lejona omik.

„Milag“ balidpemäniotöl pakonon reto i fa „jivisionans“ relöfik! Atos seköfon ko dasev Godöfik, keli Sanal äkeblinom ini voläd. Dö „milag“ telid, pakonos fa paokrüfals, kels nunoms dö cilüp Yesusa, das at ejenon in ‚Nazareth‘. „Milag“ folid bo binon cänid ko xiled milananas ini svins in topäd elanas di ‚Gandara‘ (u: di ‚Gerasa‘) (‚Lucas‘: VIII, 32 e f.). Tefü „milag“ kilid bo kanoyöv betikön pubi, keli el ‚Petrus‘ saludik in jenotem paostolanas älabom (Jen. paost.: XI, 5 e f.), e jinos jenöfiko, äsva eflunon magi fa ‚Mohammed‘. Jenäd kuratikum atosa fe pabepenon so in surat lulid:

„Tidäbs äspikoms lü Yesus: O son ela ‚Marjam‘! Büdal olik fägom-li ad donükön de sül ma vip obas tabi ko zibs? Yesus ägespikom: Bedredolsöd Godi, if vilols binön relöfiks! Etans ägespikoms: Vilobsös seadön len tab, e klietön obis! täno olabobs kuradi ed odasevobs, das esagol verati. Nu Yesus: son ela ‚Marjam‘, äplekom lü Söl: God so: O Söl ä God oba! donükolös pro obs valik tabi, dat ön mod at valanämäd Olik dasevädikönös! Zibolös obis, o Gudikunal zibiditibanas! E God ägespikom: Osedob oles tabi; ab vi! mifät obinon pro utan, kel no ovilon kredön milagi at! Oblinädob one tomi dredabikün.“

NOETS

5. At äbinon top klifalatarä, su kel pugasakrifots yudanas päseitons, e kel attimo pelovebumon dub klifaglöpöt sonemik (‚kubbet es-sachra‘) mascida di ‚Omar‘ (sis 692 pos Kr.).
6. El ‚Bethlehem‘ sinifon pö el ‚Mohammed‘ sotefo „domi mita“ (pö yudans „domi boda“). Steifüls vestiganas nenlekredik, ad blöfön, das sinif nema binon: „dom jilugoda Babülönänik: ‚Lachama‘“, binons smilöfiks.
7. Kuraan nemon asä „profetanis gretik“ eli ‚Noah‘, eli ‚Abraham‘, eli ‚Moses‘, Yesusi ed eli ‚Mohammed‘.

III:22:2015

Ma kuraaniplänedans el ‚Maria‘ alo egegolof lü ‚Bethlehem‘,^[6] ed emotof us cili oka; atos äjenon ün soar dela 29id mula koptik: ‚Kijahk‘ (= dekul), efe ün mudel. Kuraanitidans läükoms, das daetabim et, kel ya no plu ipolon flukis sis yels veldeg, eflorikon tü timül moteda, e das hinulomotäb esagom mote okik: „Lemu-fükolöd bimi! Täno fluks madik ofalons foi futs olik! Fidolöd, drinolöd e flifädükolöd logis olik (atos sinifon: trodolöd oli!)“

Tefü deim Godäla Yesusa ‚Mohammed‘ sagom in kuraan:

„*Kritans lesagons, das God labon-la soni. Blasfäm kion! Val, kel binon in sül e su taled, duton lü God e lobedon Omi. Jesus binom pö God lei-goäsä el ‚Adam‘ äbinom büikumo.* God efomom omi de stöf, ed esagom lü om: Dabinolöd! ed ädabinom. Utans, kels sagons: son ela ‚Marjam‘ binom-la God, binons nenlekredans; Mäsiat it esagom: O ols: sons ela ‚Israel‘! plekol-söd lü Söl ed oba ed olas! God äsäkom seimna Yesuse, sone ela ‚Marjam‘: Esagol-li föro menes: Lecedolsöd obi e moti obik asä Godis? ad kelos Jesus ägespikom: Nö! neai, atosi fümükob yulo nämätü glor Olik. Lio ekanoböv-li lesagön dini, kel binon neveratik? Üf esagoböv somikosi, Ol esevolöv osi, ibä daseivol lölöfiko ninäli ladäla obik, du ob no sevob lölöfi tikodas Olik. Te Ol suemol klänedoti valik e daseivol klänis valik. God no labom cilis. If vilomöv jafön bosi, tän nedom te sagön: Dabinonöd! ed at dabinon. Utans, kels sagons, das God binom-la Kilidan dabinanas kil, binons nenlekredans.“*

El ‚Allah‘ no labom soni.

Reto in kuraan surat lölik dabinon, kel jäfon me „balät“ Goda (surat: 112). Bi in Larabän timü el ‚Mohammed‘ rianans mödik ädabinons bevü kritans, go sio mögos, das elovesumom de ons lejoni ta Kilät lüäliki oka. Igo gnosidans beyonitik, kels leigo äno-ons Kiläti saludikün, nog ädabinons ettimo in lofüdän in mödot ze gretik. Mögos, das i ons bo eflunons-la tedani jäfedik äd ini doms mögik valik kömöli. Ab sekü kod kinik ädanemom ai Sanali Godalesedäbi ä bügolani oka it?^[7] Ad atos ya ün zänodatimäd ägespikoy: „Ad loveükön lü palet okik i kritanis badiko petidölis, kels samo äleadons laidabinön Kiläti se fat, son e mot (löliko ma sam Lägüptänik: ‚Osiris‘, ‚Horus‘, ‚Isis‘)!“

* Rigiko (Sleumer): „*Jesus binom in ced Goda utan, kel büikumo el ‚Adam‘ äbinom.*“

III:19:2015

Ad ledunön fanäbükamabüdi at, äbaiodom ko guveran de ‚Corrientes‘, kel älevüdom libavila-dunölanis tum ad sukön ravani in klänedöp omik e gleipön oni. Alan ävilom kompenön pö lebit at, e suno trup smalik äbinon fulanumik; ädetevon tü mayul 17 sumätöfö kapiten ‚Lerez‘, ed ärivon ün göd balidfovik foti di ‚Limana‘. Is ästopoy ad juitön takädi anik, ven süpo ror dredabik pälilon. Kapiten: ‚Lerez‘, kel ai äbinom küpälik, äbüdom sunädo menes oka ad blümükön okis; tü timül ot valikans ästanoms blümiko, om it ägolom ko mans anik büiküno lü top, de kel ror äkömon, e suno älogom eli ‚Tabaroz‘ fa trup smalik dogas sovadik pizüöli, kel äfugom äl zänod fota! Valikans ävegikoms ad pöjutön ravani da bims, bimüls e spins; ab fot ävedon suno so densitik, das nemögiko äkanoy laivegön. El ‚Tabaroz‘, keli äloegoy kripön ko nims dugädöl oka da bimülem densitik, ävedom suno nelogamovik.

Toradoeg

Nu kapiten: ‚Lerez‘ äbüedom beleseatön züo dili fota, in kel ravan ädabinom, ed äsesedom lü lüods valik manis ad küpedön omi e sököm retodi oma, ab äkanoy tüvön nosi, e suno äsüädükoy oki, das fūmo bo ifugom-la ini lekev seimik. Kapiten: ‚Lerez‘ äbüedom züön spadi folgulik mö milats anik stepas me söps dibik, ed äbumom stafädakiudi, sodas bosiko leseatöp pidaemedöl päfomon. Vob at ädulon dü dels kil. Pos atos su guls fol zükiuda bimüls, tuigs bimas e yeb sägik päkumons e pifilidons tüi soar. Flams älo-veikons suno lü bimüls e bims ed ünü düps nemödik dil lölik at fota älefilon. Tüi zeneit äliloy luvokädi dredabik e rori lejekik. Atos äkömon de dogs sovadik, kels zü mastan okas ikobiköl pianiko äsenons nilikami fila. Tü timül alik bal nimas at – ivutiköl dub dol – äbunon love stafädakiud, ätatakon yaganis, ed äprimon komipi biedälik, yagans tel pideidoms, e luls pävunons vemiko. Lefil ädulon dü neit lölik e del balidfovöl, tüi soar fil pianiko äkvänikon, e ror ästopedon.

III:20:2015

Disein yaganas iplöpon, Ven smokastrips imoikons, kapiten: ‘Lerez’ sa kompanans okik änuðranons ini lefilöp, ed älükömons love kum zena e bomas ifefilöl ini lekev, kö ätuvoms retis menik.

Dogs sovadik fa yagans pibeseatöl primo nog älobedons vögi mastana oksik, ab suno dol ävedükon onis vutikis, ätatakons omi, ed ädasleitons omi e jikompenani omik: jimulat. Ätuvoy in lekev goldi e yegis jerabik: prod ravas mödik oma. Dead mifätana e nimas flenädik omik ägevon provine, pu dü tim ze lunik, takedi.

Kapiten: ‘Lerez’ ägekömom ko trup kuradik smalik oka pas mö dels degtel pos detev oka dönu ini zif. Icedoy omis iperidölis, ed ägetedoy kludo omis ko fred gretik. ■

Vöds anik in konot at pegeböls (Lingl.; Deut.; IALA, üf difon)

- baiodön** to agree with sb.; sich ins Einvernehmen setzen mit; poner se de accordo con
- drätön** to train (animals); abrichten; trainar (animales)
- gidükön oki** to justify oneself; sich rechtfertigen; justificar se
- jelod** defense; Verteidigung; defensa
- kum** heap; Haufen; cumulo
- küm** pack (of animals); Rudel; grege
- lebat** a scourge; Geißel; flagello
- lebit** operation; Aktion; action
- liötän** lieutenant; Leutnant; locotenente
- lotaf** animal guest; tierischer Gast; hospite animal
- mifätän** villain; Schurke; villano
- pu** at least; wenigstens; al minus
- retod** trace; Spur; tracia
- sitatön** to summon before court; vor Gericht laden; citar in justitia
- söp** trench; Graben; trenchea
- stafädakiud** picket fence; Palisadenzaun; fila de palisadas
- sumätöfö** under the command of; unter Befehl von; sub le commando de
- topätikön** to settle down; sesshaft werden; installar se
- toradoeg** Mallorca mastiff, Mallorca-Dogge; can de boves
- tupön** to molest; belästigen; molestar.

III:21:2015

YESUS KRISTUS IN KURAAAN SLAMANAS
(DIL TELID)

fa prof. dok. *Albert Sleumer*

Pö cödots omik, kelis äkoedom penetön, i gospul ämuton dünön omi, vüo ävotükom ye staböfo suemi e plänedi ona. In kapits degkil kuraana omik epenom tefü Sanal. Nemom omi nu eli ‚Isa‘ (= Yesus), täno eli ‚Marsih‘ (= Mäsiat), nu soni ela ‚Marjam‘ (= ‚Maria‘), täno balnaedo igo „vödi Goda“. Kapits ut, kels bejäfons veitöfiküno in kuraan Sanali, labons tiädis: „bub“ (surat: 2), „dom: ‚Erman‘“ (surat: 3), „voms“ (surat: 4), „tab“ (surat: 5), „lepid“ (surat: 9) e „‚Marjam‘“ (surat: 19). In kapit lätik at ‚Mohammed‘spikom dö leget e moted, ed i dö duns e suf Söla.

In mafäd viovemik kuraan dasevon digöfi paostolik ä profetik Sanala, deimon ga lecedi alseimik tefü Godäl omik asä neverätiki, e nemon kläni Kiläta mu saludika nofi „baläta“ Valanamädäla.

Dö leget Yesusa (lenun ele ‚Maria‘) kuraan spikon ön mod sököl, pö kelos „profetan“ ledom bitön oki as ek, kel palüspikom fa God (surat: 19):

O ‚Mohammed‘! spikolöd in lejon olik dö ‚Maria‘, vio älüvof lödi okik, ed ägolof ini dil lofüdik tema!^[5] Ätegef oki me veal, kel ävedükon ofi nelogamoviki pro mens. Ob: God edonükob sui of lanali oba, kel esumon fo logs ofik magedi menik. El ‚Maria‘ äspikof lü on: Sukob demü ol, lanal emeniköl, sefädi lä Mumiseral, if labol dalestümi kol Om! Ab atan ägespikon: Ab ob pelesedob ga lü ol fa Söl olik ad legivön ole soni saludik. El ‚Maria‘ ägesagof: Lio atos mögonöv-li, bi ob no labob himatani, ed i no kondötob me lif nesüdöfik? Votan ägespikom: Ga ojenos. Söl olik esagom, klu atos binon din fasilik pro ob. Obinos mal pro mens, ed i temunod lunasufäla obsik. Lonäd ya ejenon! So el ‚Maria‘ älegetof soni, ed äsoalükof oki ni top fagoseatik.“

Soäsä logoy, kuraan ledon jenön legeti Söla in ‚Jerusalem‘, e no in ‚Nazareth‘. Pubi silanala: ‚Gabriel‘ el ‚Mohammed‘ vedükom pubi Saludalanala in maged menik. Tefü dul groda kuraana-plänedis Larabänik binons nebaiädiks. Plänedans difik bleiboms cedön duli ona mulis zül, votikans spikoms dö mul bal, e reidans pato kuratiks vödema niludoms, das pö atos tefos te düpi bal.

Moted Yesusa pabepenon in surat ot ön mod sököl: „Nilü daetep el ‚Maria‘ ägetof doledis balid.“ Lecek kritik as sümbol müka e donäta kludo pamodränon dub daetabim as komulian fama e vikoda.

IV:32:2015

[Poyūmot: -il < malon bosī smalik, äsä eli 'et' in *Esperanto*, ed ömna malon bosī löfidik, kel ön mod seimik baiädön ko poyūmots: -nj, ĉj < in *Esp.*]

As sams mäniotom vödis sököl:

- cil (infano) cilil (infaneto)
- buk (libro) bukil (libreto)
- fat (patro) fatil (paĉjo)

Kisi tuvobs-li pö el Arie de Jong it?

Fövot ofovon

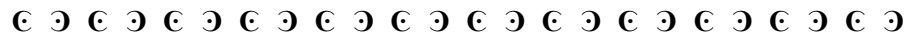
KORÄKOTS TEFÜ GASED MÄZULA

Pad: 18, in setem 1^{id}: ... nqläbik → ... ngläbik

Pad: 21 finü setem 2^{id}: ... Valanamädäla → ... Valanamädäla.
finü setem 3^{id}: ... ed äsoalükof oki ni top fagoseatik
→ ... ed äsoalükof oki ini top fagoseatik.

Pad: 24, in vödalised:

- lovebumön** to overbuild → to build over
- zibiditiban** alimenter → provider of food

*“Vög Volapüka” vipon reidanes valik
pasatazäli lefredik.*

Hermann Philipps, cīfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

YELOD TELDEGLULID NÜM: 4 PRILUL 2015 Pads: 25 jü 32

O Volapükaflenes in vol lölik!

Dönu florüp ekömon, e dels vedons lunikums. In Deutän florüpa-teps nog lebladons nolüduvesüdao sa rein koldik. Ye sol suvo süikon e gevon obes speli delas vamikum.

Florüp binon tim, ün kel yel nog preparon oki tefü stom dü muls sököl. Köömiko stom prilula lonädön dö stom hitüpa su talaglöpafal nolüdik. Kod atosa binon stralaflum: vien vemik in stomasfer (*troposphere*) geilotü milmets za 10. Telna a yel stralaflum at reafon neleodio kodü vamotacens dü florüp e fluküp. Poso dönu vedon fümöfik. Klülos, das dinäds at binons komplitikums, kas is paplä-nons. Üf vilols sevön mödikosi dö vobed florüpa, reidolsös yegedi dö stralaflum pö *Wikipedia* (https://en.wikipedia.org/wiki/Jet_stream u <https://de.wikipedia.org/wiki/Jetstream>) !

Ye fredobsös Volapüko dö florüp ön mod vönaoloveik! Bü yels 55 cīfal ettimik: *Johann Schmidt* epoedom:

Teps nesofik emoikons
sa kold, e nif, e glad.
Plans, bims e flors dönu sprotons
in fel, in fot e gad.
O lad obik! fredikolös
pos lügadels mödik!
O menalad! juitolös
nu florüpi jönik!

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
sedom

Hermann Philipps

YESUS KRISTUS IN KURAAAN SLAMANAS (DIL KILID E LÄTIK)

fa prof. dok. *Albert Sleumer*, studadilekan plödü dün e cifal Volapükaneffa

Kuraaninolans kösömoms in pläneds oksik ad bepenön ebo tabi at labü ditibots ko plid gretik. Zib gidöfikün su at, sagoms, ebinon fit pefilädöl, kel äbinon milagöfik, e kel älabon len göb oka bodedis gretik lul. Näi kap fita learfluks e daets, ko mödotils viniga e sala ädabinons-la. Mens degkiltum äfidons-la de ats, e valikans äsaunikons de maläds okas. I in Lägüptän, so panunos fino, Yesus äduinom mödoti milagas, kels ye no patikumo panemons in kuraan.

As Saludalanal, keli Kristus äpromom ad sedön, el *Mohammed* ädanemom semo oki it. Penom: „Yesus äspikom lü pöp oka: O ols: sons ela *Israel*! Binob te sedäb Goda, kel sötob lonöfükön oles bukis lul ela *Moses*, e kel mutob lenunön oles lükömi paostolana votik, labü nem: *Achmed*.“ *Mohammed* ämalom, das om it binom-la el *Achmed* pemäniotöl ed ädönuükom kludo pölalejoni kultana Frügänik di *Kybele: Montanus*, kel ilesagom büikumo mö yels 460 sümikosi tefü om it.

Dö utos, kel tefon sufi Yesusa, so *Mohammed* lesagom tefü om, das neföro pekrodon-la; God sekü nämäd e sap oka güo evokom-la omi nen dol e deadam lü ok ini sül.⁸ Nuns valik, kelis sagoy dö suf e deadam oma, binons-la te ludatikots e släns (ta yudans-li?). Utan, kel pikrodom vü ravans, isümedom-la vemo Yesus, e pinemom-la *Assiug*. Ibinom-la rabinal, e pideidom-la cödeto sekü büd ela *Herodes* baiodü kultanef yudik tü d. 29^{id} mula koptik: *Barramhat* (= mäzul), ün fridel tü düp kilid poszedela. Ün tim et dag lölöfik, kel ädulon dü düps 72, ivilupon-la taledi, kel i levemiko idremon-la. Jü top at lejon ela *Mohammed* tefü Mastal Godik obas pemäniotonös! Kod, sekü kel binos nekomuniko fikulik, ad leceinön ebo slopanis oma ad kritans, muton pasukön ön mafäd no pülik in mimagodam bisarik e dilo smilöfik at pösoda: Yesus Kristus. ■

NOET

8. Süliovegamatemül su Learabel, kel fino pälöodon fa krodagolädans, padalabon sevädiko fa slamans. Te balna a yel, sevabo tü süliovegamadel kritik, sufälons, das fransiskans jenükoms us kulciplägi vü zeneit e düp 10^{id} göda.

Dö poyümots: -il ed ül

Ömna no balugos ad datuvülön sinifi kuratik vödas e yümotas Volapüka medü gramat, vödaliseds e tidabuks fa *Arie de Jong* e kompenans omik. Pato atos baibinon, ven pläns nebaiädik dabinons. Sam bal penomon in “Vög Volapüka” mazuik, sevabo vobäd löfülanemas.

In tidodem: “Volapük vifik“ fa el Ralph Midgley tuvoy tefü ot:

... by appending **-ül** to the names of people, an **affectionate and endearing quality** is introduced.

[... dub lenlägam ela **-ül** len nems pösodas vobädoy patöfi löfaliegik e dafredüköli.]

Lastly, even inanimate words may receive this endearing suffix as well, as in **timül** = “a mo’ ”.

[Fino, kanoy lenlägön poyümoti at igo len vöds pro dins nenlifik, äsä pö **timül** = “a mo’ ”.]

E lautan nunedom:

The important thing is not to get it mixed up with the suffix **-il** which means something different.

[Veütos, das no kofudikoy tefü on e poyümot: **-il**, kel sinifon bosu distik.]

Ed in tidodem omik: “Volapük for Everyone” reidobs tefü poyümot: **-ül**:

Finally, it denotes “*pet names*”, for example:

[Fino malon “löfülanemis”, as sams:]

Lisabet = Elizabeth/Lisabetül = Lizzie; Yohan = John/Yohanül = Johnny; David = David/Davidül = Dave; Edgard = Edgar/Edgardül = Eddie; Gertrud = Gertrude/Gertrudül = Gertie.

Votaflano el Johann Schmidt plänom in “Lehrbuch der Welt-sprache Volapük” (1933):

Die Nachsilbe **il** dient als Verkleinerungssilbe und Koseform.

[Poyümot: **il** dünön as smalükama-silab e löfüla-fom.]

El André Cherpillod baicedom in “Vortaro Volapük-Esperanto kaj Esperanto Volapük”, (2003), pad: 207: **-il** -et, -êj, -nj.

Oti cedom id el Radu Pătrașcu in tidabuk omik: “Lingvo internacia Volapük pro Esperantistoj” (1974):

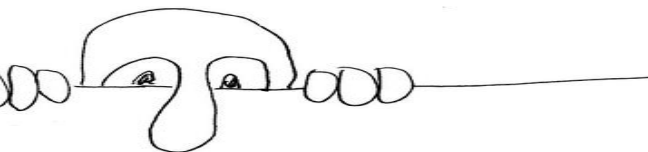
La sufikso ‘il’ montras ion malgrandan, kiel ‘et’ en *Esperanto* kaj iufoje montras ion dorlotan, iel responde al la sufiksoj ‘nj’, ‘êj’ en *Esp.*

Ye if mens di *Neanderthal* ofovons-la ad lükömön, omutobs tu-vön mögi votik – e mu suniküno!

Fövot fovon

Vöds anik in yeged löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* – üf difon)

cinäd mechanism; Mechanismus	lüödön to be directed; gerichtet sein; esser orientate
dotim scepticism; Skepsis	mekädik violent; gewalttätig
fomälön to envisage; sich eine Vorstellung machen; figurar se aliq	mesülön to take one's measures, seine Maßnahmen treffen; prender su measuras
jafädön to generate; hervorbringen; producer	musk moss; Moos; musco
jäfidabluf test run; Probelauf; marcha de proba	namet handful; Handvoll; un pugnata
jenäd process; Verlauf	näsäk insect; Insekt
kulöl pioneering; bahnbrechend; pioner	nejäfidämik inorganic; anorganisch
lefail collapse; Zusammenbruch	pludiurik multi-shift, Mehrschichten-, de plure tornos de labor
lektoin amber; Bernstein; ambra	proädön to adjust; einstellen; ajustar
leläsikam failure; das Versagen; fallimento	staätik ecstatic; ekstatisch
logetön (lü) to stare (at); anstarren; reguardar fixemente	timoveig time transport; Zeittransport; transporto intertemporal
logotön to appear / look; aussehen; haber un apparentia	tuetav rodent; Nagetier; roditor
lovelifädön to survive; überleben; superviver a ...	züäd environment; Umgebung; ambiente.

FLAPATONS GLOKA

Glüगतүmaglok neodon sekunis tel ad flapön düpis tel. Sekunis liomödötik neodon glok at ad flapön düpis kil? Meditolsös dö atos!

????????

Tvedot: Glok neodon sekunis fol ad flapön düpis kil. Tim vu flap balid e flap telid gloka binon sekuns tel, e täno glok dön neodon sekunis tel ad flapön kilidnaedo.

Vöds anik in yeged löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* - üf difon)

baiodü with the consent of; im Einverständnis mit; de accordo con	milagöfik miracle-working; wunderwirkend; effectuante miraculos
ditibot gift; Gabe; dono	mimagodam disfigurement; Verzerrung; disfiguration
dönuükön (nevoiko) to evoke again; wieder wachrufen; evocar de nove	pölalejon false teaching; Irrlehre; doctrina erronee
Frügänik Phrygian; phrygisch; phrygie	pöpatribüt tribe; Volksstamm; tribo
gidöfik appropriate; gebührend; conveniente	nekomuniko uncommonly; ungemain; extrememente
learafluk olive; Olive; oliva	rabinal chief rabbi; Großrabbiner; grande rabbin
lonöfükön to confirm; bekräftigen; affimar	milagöfik miracle-working; wunderwirkend; effectuante miraculos
löödön to erect; errichten; edificar	
ludatikot concoction; Erfindung; fiction	

TIMOVEIG

Dil balid

Fa *Frank Roger*, petradutöl fa *Hermann Philipps*

Penet: 1

Sperimänt nu binon in finastadäd. Blufs büfik valik ebenoplöpons – to dotim mödanas –, e nu blümobs pro jen sublimik. Iprogedobs stepo ed imenodobs jenädi obsik medü dunamod bluföfik: “steifül e pöl”. Primo ästeifobs ad ramenön isio stöfi seimik nejäfidämik, sevabo nameti stoina e debreikota. Äbinobs stäatiks, ven dins at äpubons in voböp obsik. Äbinos naed balid ün jenotem nolava, das men iplöpon ad ramenön isio materi de paset.

Poso ästeifobs ad timoveigön materi jäfidämik: diledili muska, planis anik, näsäkis. Seks äbinons stunüköls. Do teorans anik iblöfons, das lifafom nonik kanon-la lovelifädön veiga-jenädi, jäfäbs valik ipubons benostadölo. Mu pato näsäkavans äfredons – dido näsäk lifik de paset fagik peramenöl binon din votik ka samäd deadik as ninot in lektoin dü timäds. Posä näsäkis äramenobs tuetafili, e nu äsevobs, das lüod obsik äverätön.

Ya äklülos täno, das nolav vemo öfrutidon desinodi obsik. Sunädo ämödükumoy finenis obsik, e mödota-medäds veitöfiko äbejäfons duinodis obsik. Äsenoy valemiko, das vobod obsik mu äveüton jenaviko.

E dido so äbinos. Klülisko säk dranik valanas äbinon: Öplöpobs-li tefü ledisein obas, sevabo ad ramenön mani di *Neanderthal* se paset, lifiki e sauniki? Stabü ked benosekas obsik spelobs atosi. Too ko dredäl bosik oledunobs stadädi finiköl at sperimänta .

Penet: 2

Del gretik tio ekömon – del, pro kel ivobobs so lunüpo. Do blümobs staböfiko, obs valik binobs vemo nervodiks. Dido sperimänt, keli suno oledunobs, binon mu balid sota at, e dabinons pats mödik plödü kontrol obsik. As sam, leno kanobs büosagön, lio man di *Neanderthal* okondötom, ven uküpom, das süpiko e neplänoviko peveigom ini züäd foginik. Olejekom-li so vemo, das no igo kanom mufön? Osofom-li lefaili nevas u leläsikam lada? Obinom-li mekädik? I dabinons dodis valasotik: Ofailom-li dub bakteris, kels no dämons obis? Te kanobs stebedöns. Klülos, das büökälo emesülobs, sanaviko e votiko.

Jäfidablufs lätik eplöpons valiko. Nünömastumem e -programem lölik jäfidons ma desin. Cinäd timoveiga vobon nendöfiko me miedavölads nomik. Nos oneplöpon-la kaeno.

Odelo ba ogetobs gespikis tefü säks, kelis nolavans so mödikis äbejäfons. Lio men di *Neanderthal* älogoton-li? Äbinon-li natädan heragik u men sagatik? Ägebon-li klotis? Äpolon-li vafis e stumis? Älabon-li püki? E, veütiküno, kikodo e lio inepubon-li?

Penet: 3

Spetät in voböp ävemikon neleigodoviko, du veigacinäd ämufädikon pro bligäd ona. Isteifobs ad fomälön dinädi at dub love-logam timädas, väl tima e spada lönediks, pöjut zeilayega, fimükam oka lä on e isioveig ona. So penotodölo, atos jinon go balugön. Bo atos binon bal sperimäntas nolavik e levemo vegis nulik kulölas, kels föro pästeifülons – vo proged mu veütik tefü menav.

Pejänälölo äküpedobs publi mana et in käben. Te älülogetobs omi, e töbo äküpobs, das sperimänt iplöpon, e das sötobs zälizelön plöpi. Kopiko älogotom plu u läs so, äsä ispetobs: man smalik blotöfik, ko muskuls nämik, kran lunädik e logaboba-boms seädik.

Älogotom mödo menikumom, kas ömans ba icedons. Älenlabom klotis go nefeiniko pemökölis. Äklülos, das ästunom dö utos, kelos ijenon tefü om, e dö top bisarik, lü kel ikömom. No äjonülom mekädäli seimik.

Piano sevedikobs, das vo iplöpobs! Ikanobs ramenön mani di *Neanderthal* de paset fagik e blinön omi sefiko e sauniko ini presen. Ventür nolavik nu äkanon primön. Dinis kion vestigs obsik nog ojäfädons-la!

Penet: 4

Bos löliko neplänovik ejenon. Düps kil pos sperimänt eplöpöl obsik nog balan di *Neanderthal* epubom in käben. Läbiko kevobans anik nog äkomons in voböp, kels äplöpons ad bemastikön dinädi.

Man di *Neanderthal* *

Ävestigoy timoveiga-cinädi, ed eklülikos, das jenöfo päproädön ad veig te bal. Verätiko äbinon ön blümamod, e voiko no ämögös, das äkanon dönü primön jäfidi oka. Nen zög kaenans äprimons ad vestigön dinädi at. Ibä no äkanons sunädo tuvön kodi säkäda, ditreta-trup pludiurik päfomon, kel äsötön galedön käbeni e reti bumotema dü düps teldegfol a del. Demü veüt desinoda no äletoy riskodi seimik.

Penet: 5

Dü neitadiur balid vom di *Neanderthal* äpubof. Du kevobanef nolavik e sanavik äkälons ofi, kaenans ätöbidons däsperiko ad bemastikön säkädi, ye ämutons siön defi progeda. Äklülos, das veigacinäd ämijäfidon, do no äkanoy tuvön döfi seimik. Stumem e programem nünömik lölik äjäfidons beno ninü völadis nomik okas.

Tü göd gölik nogna vom elükömof, atna igo ko cilil. Leigoäsä lükömanis büik, eblinoy onis lü lifazüäd pro elans di *Neanderthal*, kel pibumon ed as jelätöp ed as karantenöp. Fe pibumon pro lödan te bal, ye fasiliko äkanon lotidön menis boso mödikumis.

* Dälü *Neanderthalmuseum*, 40822 *Mettmann*, Deutän

SOG BEVÜNETIK VOLAPÜKA

Dalebüd de 2015, prilul 25, nüm: 1

Söl: *Daniel Morosof, Yekaterinburg*, Rusän, pemotöl ün 1984, estetom oki vilöfiki ad lovesumön cali vicifala Volapükanefa.

- Binom niveran yunik e sevan süperik Volapüka e jenotema onik.
- Enotükom tradutodi Rusänapükik dilas veütik ela *Gramat Volapüka* fa el *Arie de Jong*. Id enotükom yegeedis anik dö Volapük rigik e nutimik Volapüki e Rusänapüki gebölo.
- Binom ziliko jäfädik gönü Volapük in sogädaresods, as sams: *Facebook, Yahoo Groups* e *Vkontakte*.

Pekomandom kadäme Volapüka, e baicediko pezepom as vicifal.

Me atos söl: *Daniel Morosof* pacälom as VICIFAL SOGA BEVÜNETIK VOLAPÜKA. Dubo i vedom bal limanas löpikün KADÄMA VOLAPÜKA ma § 5.1 statudas Volapükanefa.

2015, prilul, 25

Hermann Philipps

Cifal: Hermann Philipps
Zänabür Volapükanefa
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Beethovenallee 61
Deutän

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 5

MAYUL 2015

Pads: 33 jü 40

O Volapükaf lens in vol lölik!

Atna labobs nuni bal lügik e nunis tel fredüköl. Nun lügik binon, das kadäman Jean-Claude Caraco edeadom. Logolsös pad: 39.

Nuns gudik binons, balido, das dönu labobs vicifali. *Daniel Morosof* ("s" molik) lifom e vobom in zif Rusänik: *Yekaterinburg*. In gased yunula ojnodom oki it.

Nun gudik telid binon, das Danny Zhang, kel lödom in zif: *Beijing*, Tsyinän, efünom Volapükaklubi nemü "Märalän". Ya etuvom nitedäbis anik. Id eprimom ad lautön tidodemi Volapüka pro Tsyinänapükans. Ba olautom yegeedi dö ok it, kel ponotükom-la in "Vög Volapüka".

Vicifal Daniel Morosof

**VOLAPÜKAKLUB
„MÄRALÄN”**

Fredobsös vemo dö jäf omas gönü pük obsik e vipobsös bofanes benoseki mödik!

樂園社

Ai dönu Volapük otuvon-la menis, kels digidons püki at e kels ogaledons oni.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
sedom

HPL Philipps

TIMOVEIG – DIL TELID

Fa *Frank Roger*, petradutöl fa *Hermann Philipps*

Penet: 6

Kaenavans isteifons ad säjfidükön cinädi timoveiga e nünöma-stumemi e -programemi lölikis, ye no iplöpons. Demü kods, kelis nek suemon, sit laijäfidon e fümädiko fovon ad blinön isio menis di *Neanderthal*.

Jünu pösods mödikum ka degtelat epubons in käben. Bi nu lifazüäd fulon, ebumoy priomalödis pro kömans nulikün. Stad at kodon kevobaneffe töbi levemik. No ibüologoy säkädis so vemikis, e nu ereafobs stadi, das mutoy priomön medis ad moükön säkädis ot nen vobans saidik, kels kanons-la duinön atosi.

Zuo säkäd's votik böladiks nog tels äsüikons, sevabo gasedem sa mödota-medäds votik – ai ziliks ad bejäfön dastuna-nunis dö katastrof no stöpädovik –, e lüköm lemödota luloganas. Fe grups bofik paneletons fa jelanef, too stad lölik ai plu fikulikön.

Penet: 7

Ereafobs ini krisid vemik: Lölöfiko nemögikos ad bumön jelöpis pro mens di *Neanderthal* nüdranöls – nu binons plu mäldegs – e laikarantenükön onis. Kevobaneff obsik tefädiko nemödik pemödükumon dub grups me nolavans, kaenans, sefapoldans, bumans ed igo militans binädöls. Vobobs in top, keli mutob nemön katastrofa-topädi. Dabinons riskods sanavik, riskods tefü sef, e riskods votik tu mödik ad panemön.

No plu labobs speli ad nätükön ud igo säjfidükön veigacinädi. Miedükumobs ad bejäfön äkömölanis nulik ma mögs obik. Läbo milit yufon obis ad fakipön alani, kel no söton komön.

Klülos, das no kanobs fovön ön mod at. Mutoy dunön bos; ye nek sevon, kisi.

Penet: 8

Teor sirkülön, keli nolavans e kaenans valiks in desinod obsik voböls besmililons asä fopa-teori: Pök süntagik ejenon-la pö bevob programa veigacinäda, sevabo, cinäd peproädon-la, das "*Neanderthal man*" (= menef di *Neanderthal*) pla "*a Neanderthal man*" (= men bal di *Neanderthal*) poveigon, klu bid lölik nu paveigon de paset.

† Jean-Claude Caraco

Pas nu egetobs nuni, das hiel *Jean-Claude Caraco* edeadom tü del 15id febula ayela in lomazif okik: *Lyon* pos maläd lunüpick. Äsufom bludakanseri.

Pemotom ün 1949 tö zif: *Lyon*, Fransän. Posbinükom jimatani omik: *Monique*, sonis kil e poscilis fol.

Ävobom as kaenal vobodas komotik (*ingénieur territorial*).

Pö jul älärnom latini, Lingläna- e Spanyänapüki. Ye pato änitedälom dö mekavapüks. Äpenom Volapüki ed eli

Uropi ed äspikom elis *Esperanto* e *Lingua Franca Nova*.

Jean-Claude Caraco äbinom kadäman soga bevünetik Volapüka sis 1984 e vicifal Volapükanefa de 1984 jü 2006. Äspodom ziliko ko cifal ettimik e ko sekretan soga bevünetik Volapüka ed äyufom ad liegükön vödastoki püka obsik. Eperobs fleni e kevobani süperik.

KORÄKOTS TEFÜ GASED PRILULA

Ai dönu fredobs dö penamapöks ud igo pöks gramatik petuvöls, kels ömna kanons patuvön in *Vög Volapüka*. Tefü gased prilula klop äbinon pato bundanik. Danobs klopayufanis.

Pad: 25, setem 2^{id}, kedet 7^{id}: ... sevön mödikosi → sevön mödikumosi.

Pad: 28, “Penet: 2”, kedet 2^{id}: ... nervodiks → närvodiks;
kedet 9^{id}: ... stebedöns → stebedön.

Pad: 29, “Penet: 4”, kedet 2^{id}: Düps kil pos → Mö düps kil pos ...;
setem 2^{id}, kedet 2^{id}: ...äkanon dönü → äkanon dönu.

Pad: 30, vödaliset: tuetav → tuetaf;

“Flapatons kloka”, kedet 2^{id}: neodon glok → neodon-li glok.

Pad: 31, tiäd: -il ed ül → -il ed -ül; kedet 4^{id}: penomon → penemon.

Medü **-ül** vöds pafomons, kels labons, plä smalükam bosik, sinifi u löfidikumi, u yunikumi, e suvo i votikami sinifa. Somo nims yunik (nimacils) pamalons medü **-ül**.

flap, flapil = flap smalik, **flapül** = misur, peb.

vom, vomil = vom smalik, **vomül** = vom / läd yunik.

giv, givül = lücedet, gev.

mot, motil = small mother, **motül** = mama.

nim, nimil = small animal, **nimül** = nim yunik (“nimacil”).

leon, leonil = leon smalik, **leonül** = leon yunik.

Ye sams at voiko no kleilons, bi Nedänapüko, leigoäsä Deutänapüko, poyümot: ”-tje” malon e smalükami e löfüla-fomi.

In *Wörterbuch der Weltsprache* tuvoy vödis te nemödikis me -ül finikölis e löfülafomis malölis:

lefatül = Großpapa (Lingl. *grandad*), **lemotül** = Großmama (*granny*), **motül** = Mama (*mum*), **fatül** = Papa (*dad*).

Ba vöds ad sötons palecedön as “vöds ko sinif boso votik”. Jinos, das *Arie de Jong* it no ävätälom löfülafomis seimik. Ye äsevom ed ädasevom eli *Lehrbuch der Weltsprache Volapük* fa hiel *Johann Schmidt*, kö kanobs reidön, das poyümot: -il id pagebon ad malön löfülafomis. Kludo dalobs niludön, das atos veräton.

In vödems, kelis tuvoy in *Volapükagased pro Nedänapükans*, ai nems e löfulanems pägebons me fom rigik. Neföro pävotükons ad leigulükön onis bai noms Volapüka. Nems valik pösodas päträitons as “foginavöds”. Löfülanems kösömiko binons brefikum ka nems, de kels pedefomons. Kludo löfülanems äs *Gertrudül* ud *Edgardül* voiko no baiädons ko “spikasen”. Kludo els *Gertie* ed *Eddie* ai pazepons in Volapük.

Hermann Philipps

PÖL STELAVIK fa John Redgwell

Ven hiel Neil Armstrong ästepom sui mun ün yel: 1969, äsagom vödis famik: “Step smalik bal mane, bun gianik bal menefe.”

Pidabiko äbeiädöm vödi Linglänapükik: *a* (= lartig nefümik) sagölo: “*One small step for man, one giant leap for mankind*”.

Vöds: *man* (nen lartig) e *mankind* < labons siämi tio leigiki, klu set at jenöfo siämon nosi ! To atos, mens mödik in vol lölik saitons vödis at bevü saitots famikün tumyela teldegid.

Binos pidabik, das man, kel äduinom dunoti so sublimiki, äpöloom somo.

Äsötom spikön Volapüko ! ■

Nünömavans obsik fümükons, das süntagapök somik no mögon, ye gasedem pöpedik, kel neai nitedälon tefü kurat nolavik, ä dil gretik reidanas ota zilons ad zepön tikamagoti at. Cedons, das jonäts tefik binons kredabik, e das cifods steifons ad noön onis demü kods no pasevädüköls pöpe. Bo plotateor veütik osüikon.

Dü atos mens di *Neanderthal* laikömons isio gretamödoto, e lödükoy onis in militatänads. No sevoy, lio lunüpo nog okanoy bemastikön pöpi at naäto vemiköli nütevanas timik.

Penet: 9

Kojmar gretikün obsik everatikon: Mödot vemiköl manas e vomas di *Neanderthal* no plu kotenons ad blibön in tänads e baraks ditretayufik. Zitevons, e kanobs dunön te nemödikosi ad neletön atosi. Bo no kanobs flagön de milit, das jütodeidonös onis. Ibo obs it äkodobs, das is binons, do no idisinobs somikosi. Mens at binons nemolädiks, e fümälons ad bemastikön säkädi alik, kel neleton-la onis – keninükamü obs: mens di *homo sapiens*. Mens di *Neanderthal* älovelifädons gladatimädis tel, e nendoto olove-lifädons tävi süpik onas da tim.

Ed obs omutobs sufälön onis u balugiko moikön – vätälöy ad gretamafädo gividön katastrofa-topädi, ibä äkömölan nulik flagädons ziläki, lü kel piblinons.

Ai mödikums onas lükömons in käben. Balugiko leadobs onis yumön lü onsikans. No plu steifüloy ad bemastikön dinädi. Äneplöpobs löliko ad miedükumön säkädi.

Leigo no plu steifülöbs ad fakipon calonunodanis e luloganis. Dalons golön lü mens di *Neanderthal* – riskodü ons it. Dido mödikünans sekü vised äfugons de läned.

Penet: 10

Alo labobs gspikis tefü säks obik mödikün. Nu sevobs, sekü kod kinik no ätuvoy retis u fösilis seimik di *Neanderthal* pos dät semik. Dät at binon ut, tü kel veigacinäd obsik äfimükon oki lä ons ed äveigon balani pos votikan isio e nutimio.

Teors valik dö dadeadam menas di *Neanderthal* neverätöns. No ädadedadons dub klimata-levotikam u kolköm ko sots votik ela *homo sapiens*. No ämigons okis ud äleigulikons ko mens votik et. Jenöfo säkäd nonasotik idrefon onis.

Valans onas piveigons nutimio. Mödot gretik ya elükömon, e retans nog okömons.

Jinons gudiko suemükon spiko odes, do spik onas tonon ga balugiko in lils obsik. No eloegobs onis meköm stumis, ye lasumons yegis alik geboviko logotölis, e skilo gebons onis as stums – ud as vafs.

Klülo no lönülons ad blebön “nütevens timilik”. Pla at kondötons as kolunans komipiälik. Fūmo obinobs it utans, kels nu oreafons ini ditret.

FIN

Vöds anik in yeged löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* – üf difon)

calonunodan reporter; Reporter; reportero

fümälön to be determined; entschlossen sein; esser determinate

gividön to cede; abtreten; ceder

kojmar nightmare; Alptraum; incubo

leigulikön to become assimilated; sich assimilieren; assimilar se

miedükumön oki to confine oneself; sich beschränken; restringer se

naäto exponentially; exponentiell; exponentialmente

nemolädik robust; robuste

plotateor conspiracy theory; Verschwörungstheorie; theoria de conjuration

priom improvisation; Improvisation

stöpädovik unstoppable; unaufhaltsam; irresistibile

tefädiko relatively; relativ; relativemente

zitevön to rove; umherwandern; vagabundar.

So balugik äs: bal, tel, kil

Koboyumis liomödotik numatas: bal, tel, kil < kanol-li tuvön? Gebolös balatikis u valikis numatas, ye te balna in koboyum bal. Valodo koboyums deglul (15) dabinons. Kins binons-li ats? Meditolös atos!

?

Tuvedot: 1, 2, 3, 12, 13, 21, 23, 31, 32, 123, 132, 213, 231, 312, e 321.

Dö poyümots: -il ed -ül

Dil telid

In “Gramat Volapüka” hiel *Arie de Jong* no plänom veitöfiko gebi elas -il ed -ül. Te penom in bagaf: 169:

El -il malon smalükami: **dog, dogil; son, sonil; ledom, ledomil; bos, bosil.**

In bagaf: 60 mäniotom, das numavöds, if pagebons soelölo, kanons lensumön poyümoti: -il. Liedo us no jonom samis geba ot. In *Wörterbuch der Weltsprache* tuvobs samis mödik numavödas sa poyümot: -il: **balil** = *Einerchen*, **telil** = *Zweierchen*, *Zweilein*, e rets. Liedo sinif vödas at leno kleilön, e pagebons ga nesuvo in Deutänapük. Zuo poyümots Deutänapükik: *-chen* e *-lein* < malons e smalükami e löfüla-fomi. No klülos, dinis kinik els “bal u tel smalik” kanons-la sinifon. Ömna numavöds somo smalüköls pagebons Deutänapüko ad malön “löfüla-fomis” pledakadas, könädas, väras ko spitin, e dinas somik.

Dö el -ül hiel *Arie de Jong* plänom in bagaf: 170:

El -ül givülön vöde sinifi boso votiki e mödikna i sinifi löfidikum (“*lieblicher / more lovely*”) u smalükami, u yunikumi, u pülikumi.

Arie de Jong id älautom tidabuk Volapüka Nedänapükik tiädü: *Leerboek der Wereldtaal*. Us plänom:

Met -il worden verkleinwoorden gevormd: **dogil** = hondje, **sonil** = soontje, **bosil** = ietsje.

Met -ül worden woorden gevormd, die naast eenige verkleining, of lieflijkers, of verjonging, dikwijls tevens een wijziging in de betekenis verkrijgen. Zoo word het jong van een dier door -ül angeduid.

flap = slag, **flapil** = een kleine slag, **flapül** = (maat)slag, (pols)slag.

vom = vrouw, **vomil** = vrouwtje, **vomül** = juffrouw, mejuffrouw.

giv = de gave, het geven, **givül** = toekenning.

mot = moeder, **motil** = moedertje, **motül** = mama.

nim = dier, **nimil** = diertje, **nimül** = jong (van een dier).

leon = leeuw, **leonil** = leeuwtje, **leonül** = welp.

Volapüko atos sinifon:

Medü -il smalükamavöds pafomons: **dogil** = dog smalik, **sonil** = son smalik, **bosil** = nemödikos bosa.

PON PESPRÄNÖL

Soldats äkōmoms lū flumed. Pon pisprānon, e nonan soldatas ākanom svimōn. Du kapiten āmeditom, ōn mod kinik ākanom-la bemastikōn sākādi at, ālogom hipulilis tel, kels āguboms in botil. Kapiten āpanidom boti, ye sunādo ākūpom, das ot ākanoy veigōn soldati te bali u hipulis et tel. Igo no ākanon veigōn soldati bal ko bal hipulas. Too kapiten ādatikom dunamodi ad blinōn soldatis valik oka love flumed. Lio ākanom-li dunōn atosī? Meditolsōs osi!

GESPIK TEFÜ RÄT LÖPIK

Balido hipuls bofik āguboms lū jol etflānik flumeda. Balan omas āblibom us, e votikan āgebotom. Tāno soldat bal āgubom soelo love flumed. Hipul lā jol etflānik āgeblinom boti. Tāno hipuls bofik dōnu āguboms lū jol etflānik flumeda, e balan omas āblibom us, du votikan āgeblinom boti. Soldat telid āgubom love flumed, e hipul lā jol votik āgeblinom boti. Somo āfovoms, jū soldats valik ābinoms su jol etflānik flumeda.

KORÄKOTS TEFÜ GASED MAYULA

Pad: 34,

Penet: 6, setem 2id: nu ereafobs stadi → nu ereafobs ini stad;
setem 3id: sākāds votik bōladiks → sākāds votik bōladik;
ai plu fikulikōn → ai plu fikulikon;

Penet: 7, setem 2id: ma mögs obik → ma mögs obsik.

Pad: 35, kedet 4id löpao: jonāts tefik binons kredabik →
jonāts tefik binons kredabiks;

Penet: 10, kedet: 1: tefü säks obik → tefü säks obsik.

Pad: 36, vōdalisēd: stöpādovik → stöpādovik (no ~).

Pad: 37, kedet: 11: kanons-la sinifon → kanons-la sinifōn;
kedet: 16: (“lieblicher/more lovely”) → (“lieblicher/lovelier”).

Pad: 38, kedet: 16: Ba vōds ad → Ba vōds at.

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 6

YUNUL 2015

Pads: 41 jü 48

O Volapükāflens in vol lölik!

Ūn mul būik āzelay pinti in volād kritik. Pint binon zāl noe relik abi pükavik! Pō jenet et – so reidobs in diatek nulik – paostolans āspikoms ōn mod somik, das komans valik ākanons suemōn omis:

“Ven pintadel ikōmon, valans ākoboms balālo. E sūpo se sūl noid, āsā ut tepa vemik, āsūikon, kel āfulūkon domi lölik, in kel āseadoms. I pālogons fa oms linegs pidilādōl āsvo binū fil, kels ādoseidons okis sui alan omas. Valans nu pāfulūkoms me Saludalānal, ed āprimoms ad spikōn pükis foginānik, maā Lanal ākoedon spikōn omis.

(...) Ven ton at ādavedon, menamōdot ākobikon; ābluvons, bi ālilons, das āspikoms in dialegs lōnik onas. Ābinons nen okreig ed āstunikons, du āsagons odes: Benō! mans valik et, kels spikoms, no binoms-li Galileyānans? Lio lilobs-li iūfo, das spikoms in lomānapük alana obas? Partiyans, Medānans, elans di ‚Elam‘, belōdāns Mesopotāna, Yudāna, ela ‚Cappadocia‘, ela ‚Pontus‘, ela ‚Asia‘, Frügāna, Pamfūlāna, Lāgūptāna, topādas Lūbāna flānū ‚Cyrene‘; ed i Romānans, yudans e kompenans yudanas, us elomādikōls, Kretyans e larabans, lio lielobs-li notūikōn omis in pūks obsik vobodis gretik Goda?”

Ettimo bo Saludalānal it ākodon suemovi pō menamōdot mōdapükik. Nutimo bemastikoy votiko dinādis somik, sevabo mutobs lārnōn valemāpūki. Datuval: *Johann Martin Schleyer* ālabom tikamagodi legudik, ed ādatikom Volapūki. Tefū atos āpenom, das ādebom lanane gudik oma siti lōlōfik Volapūka. No fūmos, va Saludalānal it āflunon omi. Alo Volapük ai padugādonōs fa lanan gudik!

Valikosi gudikūn oles ed olsikanes
sedom

HPL-L-1915

MAN IN DITRET

DIL BALID

Tiäd rigik: *Beyond Help* fa *Frank Roger*, petradutöl fa *Hermann Philipps*

Kapit: 1

Ägolob plödio ini gad ad vestigön, va buid nedon-la pakötülön, ven süpo man redaherik äpubom. Eküpölo obi älerorom:

“Yufö! o *Eric* ! Spidö! binos-la pöt lätik! Savolöd obi!”

Dub süpäd no äkanob spikön; te älälogetob omi. Kim äbinom-li man at? Lio äkanom-li sevön nemi oba? Lio äpubom-li somo in gad obik? Kisi vöds omik äsinifons-li?

“No te stanolöd us, o *Eric*!” ärorom me vög dadredälik e logod mitiröl dub hüster. “Godö! liomödodikna nog mutobs-li dönuön vali at? No kanol-li memön obi?”

“Memön-li oli?” ägeob splodülo. “No cedob, das ya äkolkömobs büikumo. Kim binol-li?”

“Kisi vilol-li sagön me atos: das neföro äkolkömobs odi? Ag! Godö! anu suemob osi. If atos binon kolköm balid obsik, täno sinifos, das binos flekamuf lätik oba, e ya tu latikos-la. Ön mod nonik kanol-la ...”

Zänodü spikam päropom ed änepubom se dabin so klänöfiko äsä ipubom. Gad obik äbinon äsä ai. Vo val at ijenon-li? Ibinon-li deladrim u magälod? Ästebedob dü sekuns anik, ab stad äblebon nomik. Ekö! buid. Jiel *Cecilia* ibegof obe, das vestigobös, va nedon-la pakötülön. Ägoulob lü pöd gada, ed äjuitob florüpasoli sa vienili vamik.

Kapit: 2

Dido buid äflagon vobi anik. Ägüflekob obi, ed ebo ven ävilob golön lü gada-ludom, man redaherik äpubom dönu – äsvo se nos “äs kösömiko”.

“O *Eric* !” ävokädom, “Gode dani! das nog komol. Mutol yufön obi, büä tu latos.”

“Ol dönu”, ägeob. “Äbinol is bü timüls anik. Kim binol-li? Lio pubol e nepubol-li somo? E kikodo in gad obik-li?”

“Ya äkonob ole vali at”, ägeom mäpeto lejästölo. “No labobs timi saidik ad dönuön atosi valik. Neodob yufi, ed ol jinol binön balikan is zi.”

“Büo desirob ad getön plänis anik”, äsagob, “Alo binos gad obik, e vilob sevön, sekü kod kinik binol is.”

(Is vilob penön cedi obik, sevabo: kod bal veütikünas, sekü kel Volapük no binon pük pöpedik, tefon nebini dokümas dö Volapük me natapüks mödik pepenölas. Buks calöfik veütikün pepenons me Deutänapük e me Nedänapük. Vödabuks, gramatabuks e tidodems dabinons pro Linglänapükans, ots dabinons in mödot nepluik pro Sperantapükans, Portugänapükans, Fransänapükans, Spanyolapükans, Litalyänapükans, Rusänapükans ... E püks retik-li? Volapükan alik sötönös penön u tradutön medü lomapük okik vödabukis, gramatabukis, tidodemis ... Ven ots udabinons in Grikänapük, Suomiyänapük, Tsyinänapük, Yapänapük, ..., täno Volapük ofloron da vol lölik!)

Ab sötob geikön lü bepenam vobotas obik. Pos vestigs oba äkonletob lisedis ömik vödas Volapükik, sevabo: lised vödas nulik sis yel: 2007 < fa kadäm Volapüka pezepölas, lised vödas vü yels: 1880 e 1889 < fa hiel ‘Schleyer’ it pävotükölas, lised tümologik präpodas, konyunas e ladvärbas ma buks fa timakompenans ela ‘Schleyer’.

I steifülob ad penön Volapüko. Ya epenob yegedi dö menod calöfik balid Volapüka in “Vög Volapüka” pepüböli e yegedi dö teilamalül pro sikloped libik tiädü “Vükiped”.

* * *

Ayel binon pro ob yel cenas fredik. Balido, äfealotädob. Telido, äprimob ad vobön zuiko as redakan gaseda kompenäta flitömik Luralik. Fino nu vedob vicifal soga bevünetik Volapüka. Spelob, das dins mödik ä fredik ojenon in lif obik e das nol obik Volapüka ogudikumon dü yels sököl. Vipob id oles valikosi gudikün. ■

Pads nitedik in bevüresod

1. <http://vo.wikipedia.org/wiki/Teilamalül>
Yeged fa ob pelautöl dö teilamalül.
2. <http://fabzaycev.ucoz.ru/index/volapjuk/0-18>
Pad dö Volapük ninü resodatoped obik. Ninädon konleti bukas tefü Volapük Rusänapükikas pipübölas ti valikas e dokümis dö Volapük nuik.
3. http://vk.com/volapuk_sprache
Volapükagrup pö resodatoped Rusänik ‘Vkontakte’. Us kanoy spikön dö Volapük Rusänapüko.

Shido ü Daniel Morosof

Danädü hiel ‘Sérgio Meira’ Vükiped dabinon e kanoy reidön vödemis zesüdik pro Volapükans valik se “Volapükagased pro Nedänapükans”. Pos registar oba lä grups bevüresodik Volapükik (sevabo: Volapükagrup di ‘Yahoo’, Volapükagrup pö el ‘Facebook’) ädasevob mödikosi tefü pük jönik fa ‘Schleyer’ dub gespiks nitedik ä kuratiks demü säks obik fa hiels ‘Hermann Philipps’, ‘Sérgio Meira’, ‘Ralph Midgley’, ‘Arden Smith’. Nen yuf kadämanas stimik at no äkanoböv fidunön vobotis anik oba tefü Volapük.

Mutob koefön, das primo ävilob gebön Volapüki rigik, “Volapüki fa ‘Schleyer’ it”. Ye poso ädasevob, das hiel ‘Schleyer’ it ivotükom jafoti okik laidüpo, das Volapük rigik staböfik labü noms fümöfik neai idabinon, das ‘Schleyer’ it ivilom ed isteifulom ad menodön Volapüki jüi deadamadel okik e das te pos revid fa hiel ‘Arie de Jong’ Volapük idageton nomis nendotik, so zesüdikis pro pük alik, pato pro mekavapük. Klülos, das slofans fiedik ela ‘Schleyer’ pö leodükam Volapüka no äkanons-la dunön utosi, kelos no äbaiädon ko vil hiela ‘Schleyer’, ko tikamagots omik. Sekü atos Volapük nuik vo binon Volapük ot, keli hiel ‘Schleyer’ äpropagidom. Zuo Volapük perevidöl binon Volapük balik lifik. Ye cedob, das jenotem volfa Volapüka binon diläd kuliva Volapükik, e nitedälob dö din at.

Noe studob Volapüki abi propagidob oni, pato bevü Rusänapükans. Ätradutob (plä kapitats anik dö lafabs nelatinik) Rusänapükio eli “Gramat Volapüka” fa hiel ‘Arie de Jong’ äsi konleti penetas dö säkads fikulik geba Volapüka fa ‘Ralph Midgley’ tiädü “Volapük pö geb” (‘Volapük in use’). Änotükob dabükoti telid efe leäktroniki ä bevüresodiki Volapüka-vödabuka pro Rusänapükans fa hiel ‘Eugeniy Biek’ sa leigätods se Volapükavödabuks Rusänik votik fina tummyela degzülid e sa läyümots difik tefü volf Volapükasita. Buk at nitedonöv Volapükavanis. Äjafob padi dö Volapük pro Rusänapükans ninü resodatoped obik. Ävedob liman Volapükagrupa pö sogädaresod Rusänik ‘VKontakte’ (Volapüko: “PöKontag” u “PöKosam”) penemöl e penob bosu pro limans grupa at. Id äprimob ad jafön vödabuki Volapüko-Rusänapükik, ab dunob atosi vemo nevfiko.

Too ya dabinon vödabuk gudik Volapükik pro Rusänapükans fa hiel ‘Oleg’ (ladet leäktronik binon: <http://volapuk.temerov.org/stums.php>), do lebuk at (cedob, das binon tradutod de bal vödabukas fa hiel ‘Ralph Midgley’) no ninädon vödis mödik dabinik.

“Godö! o *Eric* ! Somo perobs timi völadik. No kanol-li zepön dinädi presenik nen prolid e yufön obi, büä tu latos!” Äklülos, das äperom sufädi omik, ed ai plu äfäkädikom, dido no so vemo äsä pö pub balid oma. Ye, diabö! kisi man at ävilom-li?”

“Benö!” äsagob. Ba sötob-la gevön pöti mane. Mögiko äbinom-la pösod gidöfik, kele vo yuf äzesüdon. “Kisi kanob-li dunön pro ol?”

“Ekö!” äsagom me vög fino boso säditretülöl. “Begob ole, das ...” Dönu päropom zänodü spikam. Älogedob ini lut vagik tikölo: Vo, man at jinom labön säkädi dido.

Agüflekob obi ed äslufob lü gada-ludom. Äjinos, das nu fino öprimob ad bevobön buidi.

Kapit: 3

Äbinob su geveg lü buid ko gadastums, ven man et äpubom kilidnaedo.

“Ag! dönu ol”, ävokädöm, ven älogom obi.

“Sagol uti, keli ob it ebo nu ävilob sagön”, ägespikob. “Neodol yufi, vo-li?”

“Dido atosi vipob. Jinos, das bunob mo e ge de primapün obik. No fümob dö miplöp at, ab cedob, das primob ad suemön kalieti dinäda.”

“Kis binon-li primapün olik?” äsäkob. “E kisi notodot: bunön mo e ge < sinifon-li? Lio kanob-la suemön mifäti olik?”

“Pendülob vü koordinats timik. Sperimänt bo ämiplöpon vemiko. If no kanob bemastikön prodädi at, operob-la fimapüni obik in spad e tim. Dafronikoböv ad nos, äsvo neai ädabinoböv!”

“Leno suemob dini ut, dö kel spikol. Kanol-li notodön atosi me vöds pro nenolans?”

“Liedö! tim no saidon pro atos valik. Alo no zesüdos, das löliko suemol stadi obik ad kanön yufön obi.”

“Benö! sagolöd obe, kisi sötob dunön. E vifiko! Bi pubol e nepubol, büä kanol finükön seti plu bali.”

“Jenöfo-li? Vilol-li sagön, das pluna pubob is? E dü timüls te brefiks-li?”

“Kuratiko.”

“Godö! ön jenet at ...” Man änepubom. Ätovülob jotis ed ädasumob gadastumis obik. Ävilob vobükön obi tefü buid, büä pöropob-la dönu. ■

NO VILOB BINÖN KROKOD !

fa vicifal: *Daniel Morosof*

Sperantapükans labons vödis necalöfik neliteratik ad sinifön fomis blamabik kosäda bevünetik. Vöds valik at binons värbs, kels pedefomons de nems räptulas. Etuvob lisedi sököl värbas pemä-
niotöl. [Els * is malons vödis necalöfik]

'Krokodili' (*krokodön, kondötön äsä krokod).

Spikön ko ods lomapüko bevü Sperantapükans votik.

Sam: Rusänapükans spikons ko ods Rusänapüko.

'Aligatori' (kondötön äsä 'alligator').

Spikön ko ods bevü Sperantapükans votik me lomapük spikana bal.

Sam: Rusänapükan e Fransänapükan spikons ko od Fransänapüko.

'Kajmani' (kondötön äsä 'caiman').

Spikön ko od bevü Sperantapükans votik me pük ut, kel no binon lomapük spikanas bofik.

Sam: Rusänapükan e Fransänapükan spikons ko od Linglänapüko.

'Gaviali' (kondötön äsä 'gavial' di 'Ganges').

Spikön ko ods Sperantapüko bevü ne-Sperantapükans.

'Lacerti' (*lasärön, kondötön äsä lasär).

Spikön ko ods bevü Sperantapükans me mekavapük votik.

Sam: mens spikons ko od bevü Sperantapükans Volapüko (atos jinon lü obs as drim vemo plitik!).

Volapük no labons vödis somik, ab nu pos plän obik dalob sagön:
"No *krokodobsös e no *lasärobsös, no kondötobsös äsä 'alligator' e
'caiman'! Spikobsös ko ods Volapüko!" ■

Lönalifibepenot brefik pötü prim vicifalama obik pepenöl

fa *Daniel Morosof*

Pemotob tö zifil Rusänik nilü 'Yekaterinburg', 'Sredneursk' penemöl, kö lepals obik flanü mot lödons, ün yel: 1984. Lif valik obik ejenon tö 'Yekaterinburg': cifazif ziläka di 'Sverdlovsk' (ma nem vönädik ela 'Yekaterinburg', sevabo: 'Sverdlovsk'; calans obsik bisariko ävotükons nemi zifa, ab no ävilons votükön nemi ziläka tefik). Is ivisitob juli, is ästudob pö niver tatik Luralik (poso niver at ävedon dil nivera fedik Luralik stimü 'Boris Yeltsin': presidal balid Rusäna < pene-
möla) pükavi e literatavi, pato Rusänapükavi. In zif ot nu vobob as redakan ä koräkan pö niver dugälavik tatik Luralik. Ägetob nivera-
diplomi tidana Rusänapüka ä literata. Poso äföbob ad vestigön Rusäna-
püki, pato vödifomami otik (kel, cedü ob, sümon dilo ad vödifoma-
mam Volapükik), ed äpenob patädapenädi dö nulavöds nekösömik in
poed Rusänik tumyela teldegid. Sekü kod at ädagetob gredäti nolava-
lisitana tefü pükav (gredät Rusänik at sümedon ot Yuropik "dokan
filosopa" ü 'PhD').

Sis cilüp nitedälob dö mekavapüks (ba pos reid ela "Söl linas" fa
hiel 'J. R. R. Tolkien': lautan kelik äjafom pükis mödik valasotik).
Balidnaedo pänunob dö yufapük neudik medü gased pro cils tiädü
"Träm", ven äreidob su pads ona yegedi dö Sperantapük. Tikamagot tefü
yufapük, kel binonöv med kosäda bevünetik, ästunikon (in siäm gudik)
obi. Atos äbinon sid, kel äfalón sui tail gudik, dat ögivon prodi bundanik
ün fütür.

Ven äbinob niverastudan yela balid, täno balidnaedo äliilob vödi
"Volapük" dü spikäd. Vemo änitedälob dö pük at ed ävilob getön nunis
mödikum tefü säkäd at. Yufian gudik pö riv zeila at äbinon bevüresod,
medü kel ätuvob dokümis mödik nitedik dö Volapük. Leprinsips anik
ela 'Schleyer' edafredükons obi, sevabo: balugükam foneta e lieg vödi-
defomama. Mekavapüks mödik, as sam Sperantapük, labons stabis votik.

Löpo epenob, das bevüresod binon yufian ad studön Volapüki. Ye
bevüresod binon te kosädamedöm e binonöv nos nen mens lezilik. Pö
lärn Volapüka äyufons obi (e yufons alani) lautots nitedik fa Volapükans
mödik, semanis kelas sötob nemön is: hiels 'Ed Robertson', 'Ralph
Midgley', 'Brian Bishop'.

Vöds anik in konot pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* – üf defon)

benosek success; Erfolg.

cifamü under the leadership of; unter der Leitung von; sub le direction de.

glosen tsetse fly; Tsetsefliege; musca tsetse.

härbatiman vegetarian; Vegetarier, vegetariano.

komunükön oki ko to lower oneself to; sich gemein machen mit; abassar se a.

kraal kraal; Kral.

krigafanäb prisoner of war; Kriegsgefangener, prisionero de guerra.

magivafomül magic formula, Zauberformel; formula magic.

matabelan Matabele (pöpatribüt in Frikop sulüdalofüdik).

pidanulüdöl well-fed; wohlgenährt; ben nutrite.

reinel rainmaker; Regenmacher; incantator de pluvia.

stöniman teetotaller; Abstinenzler; abstinente.

tufen overfatigue; Übermüdung; excesso de fatiga.

vedükön to turn (sb./sth. into); (zu etw.) machen, transformar (a).

veter cattle; Vieh; bestial.

Gespik gudik

Man ämonitom su jevod vemo lunik ä vemo mägik. Beigolan älülogom onis, e fino äsäkom kofiko monitane: „Jevod at poselon-li seimüpo bai pauns u bai mets?“ Monitan älöpiotovom göbi jevoda ed äsagom: „Nüstepolös ini selidöp at! Us odagetol nüni pevipöl.“

(Se *Volapükagased*, 1958, nüm: 5)

KORÄKOT TEFÜ GASED YUNULA

Atna reidans etuvons pöki te bali in gased büik:

Pad: 47, setem 4id: ... dins mödik ä fredik → ... dins mödik ä frediks.

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 7

YULUL 2015

Pads: 49 jü 56

O Volapükaflens in vol lölik!

Bü yels 200 tü del 18id yunula hiel *Napoléon*: lampöran Fransäna < äsufom perädi veütikün oka nilü vilag: *Waterloo*.

Äsä nämädans mödik bü e pos om, ävilom konkerön dilis veitik Yuropa igo jü Rusän. As sek steifas omik soldats tio kilbalions e sifans plu balion ädeadons dub krigaduns, mekäds, maläds pestäänüköl fa soldats zimaleköl, e faem demü distuk länäda e berav. Strips vidik miseraba e diträta äzugons da Yurop.

Hiel *Napoléon* äbinom krigavan tälenik. Ye jinos, das pötü komip nilü *Waterloo* ämekom pökis riskülik. Kikodo-li?

Okanols reidön dö kod mögik peräda at ela *Napoléon* in gased: *Vög Volapüka* < yulula e gustula. Tiäd yegeda teldilik at binon: "Napoléon' äbinom-li malädik timü lekomip nilü ,Waterloo'?"

Pos volakrig 2^{id} äcedobs, das somikos no plu mögon-la in Yurop. Ye nu jinos, das igo atimo nämädans dabinons, kels kodons krigi e miserabi dub nämädiäl, nendem u stup.

Ba atos i labon faktori spelik: De kaot dins gudikum kanons davedön.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
sedom

HPL. Philipps

MAN IN DITRET

DIL TELID

Kapit: 4

Lafo äfidunob kötülami buida, ven man et äpubom folidnaedo.

“O *Eric!* fredob, das dönülogobs odi, do no ispetob, das nogna ökömob isio.”

“Benö! no perobsöd timi veütik! Sagolöd obe utosi, keli mutob sevön e pato utosi, keli mutob dunön, dat kanobös yufön oli!”

“Yufön-li obi? Bo äbunob süpo vü tims, ye fümob, das okanob tuvedön säkädi at. Kikodo cedol-li, das neodob yufi?”

“Ol it ai dönu elebegol atosi obe. Ven älogob oli balidnaedo, igo ireafol ini ledredäl. Kluö! bejäfobsös dinastadi!”

“Vilol-li sagön me atos, das epubob is plu ka mö naeds nemödik?”

“Si! jenöfo pluna äpubol is.”

Man äfronükom flomi. “Ö! atos nun gudik no binon. Te kanos sinifön, das ...” Vög omik ämüätikon piano, du äjinom vedön tikodafulik.

“Ämäniotol sperimänti, kel äfijenon pökiko. No zesüdos ad plänön patis valik, ye mutob sevön saidikosi asä stabi dö utos, kelosi kanob-la dunön ad yufön oli. Begö! sagolös obe: kisi dinäd at sinifon-li?”

Man bluvölo älogetom lü ob. “No dalob säklänedön bosu. Esagölo ole ya so mödikosi, ga sio ädäspereb.”

“Äsagol bosu dö bunön mo e ge.”

“Si, benö! klüliko äküpöl te timülis, dü kels äkomob ün timadiläd patik at. Kludo atos no saidon ad gevön ole dasevi lölöfik desinoda at, kel binon din go klänik. Kludo sekü kods klülik no kanob sagön ole seimosi dö utos, kel jenon pö finot votik bunas obik ...”

Man änepubom nes sevädükön kläni e yufibegi okiks. Mod, me kel man at ai dönu ägekömom –alna lükömölo tü pün gölikum ün tim – äneleton ad spikön kösömiko, ad plänön stadädis nebalugik ud ad lofön yufi. Ye no äkanob dunön mödikosi dö atos. Plao ästeifob-la ad fidunön buidavobi.

Kapit: 5

Fino nog balna älelogob buidi, kel nu süperiko pikötulon, ed ebo ävilob geblinön stumis lü gadaludom, ven man at dönu äpubom.

“Ekö! is binol dönu”, äsagob. “Lio kanob-li yufön oli?”

“Sevol-li obi?” man äsäkom stuniko. “Kiöpo üfo ekolkömob-li odi? E tefü kis vilol-li yufön obi?”

“Panemob *Eric*“, äsagob. “Binol visitan suvik is. Jinol bunön mo e ge vü tims, e däsperiko desirol yufi. Alo ädäspereb, ven balidnaedo äpubol is.

„Labob mödoti gretik golda in län obik peklänedöli, o *Umbopo!* Binob balikan, kel sevom, kiöpo binon. If lelivükol obi, ojonob ole topi, e täno obinol reg liegikün läna.“

„Agödo enunoy obe, das mödot gretik golda pituvon, tö top mö steps mil nolüdü kraal olik. Niludob, das at binon gold pemäniotöl.“

„Sevob kläni venena ad pasmivön leni sagitatipots, o *Umbopo!* If ek padrefon dub sagit so pevenenöl, odeadon ünü nümäd numatas teldeg. If lelivükol obi, okonob ole kläni.“

„No plu neodob sagitis pevenenöl, o *Wasja!* ibä evikodob neflenis lätik obik.“

„O *Umbopo!* konsälob ole ad no fifidön obi. Sevob magiva-fomülü. If sagob oni, mit obik vedon venenik, ed odeadol, if ufifidol obi. In demäd lönik ola, konsälob ole, ad lelivükön obi.“

„Atos binon coged bäldik, o *Wasja!* e no dredükol obi me on. Mens valik, kelis ejonidükob pro fided obik, äkonons obe konotili ot, e nog ai no binob deadik. Güö! labob pötiti saunik.“

„Sevol, o *Umbopo!* das mens, ven edeadons, kanons sedön lani oksik ini nim. If fifidol obi, osedob lani obik ini snek. Snek oklänedon oki in ludom olik, ed obeiton oli, ven slüpol.“

„Ludom obik pavestigon alsoaro, o *Wasja!* e neai snek ebeiton obi. I medinamans obik noloms tavenenmedini süperik.“

„Osedob lani obik ini glosen, o *Umbopo!* ed odeidob lafi vetera olik.“

„No demob tumatis vetera obik, o *Wasja!* nü labob i kunis olik.“

„Binol krigan gretik, o *Umbopo!* ed evikodol neflenis valik olik. Ab ga bal binon in vol, keli no kanol bemastikön.“

E kin binonöv-li utan o *Wasja!*“ *Umbopo* äsäkom kofölo.

„Jimatan olik, o *Umbopo!* Osedob lani obik ini jimatan olik, ed obetikol nog suvo obi.“

Reg ävedom klilagedik sekü jek.

„Okälob, das oramenof i isio moti okik. Sevol-li sekü kis lüfat olik edeadom? Sekü tufen, o *Umbopo!* Maläd äprimon in lils omik

„Lüjinos lü ob, o *Wasja!*“ *Umbopo* ägespikom vifiko, „das kods dabinons, kels vedükons, das binos vipabik, ad lelivükön oli. Kanol mogolön.“ ■

Konotil at balido äpubon in „Volapükagased pro Nedänapükans“ yela: 1955, nüms: 3 e 4. Benodistükon oki dub pük balugik, ye logolsös vödalisedi sököl.

JEIKOT PLINAS

Ma yeged fa J. C. L. B. P. in el *De Nieuwe Courant*

Tim vemo lunik epasetikon, das in Frikop Nedänans no nog äda-binons, ni Linglänans, ni Portugänans ad kulivükön nägäris, ad vedükön onis stönimanis e härbatimanis.

Kösömot gudik nog ädabinon ad fifidön krigafinäbis e pösodis böladik votik.

Äbinos ün tim et, das matabelans cifamü reg nämädik oksik: *Umbopo* äkrigoms ko benosek ta tribüt hotentotas, kels päcifoms fa plin: *Wasja*.

Hotentots pivikodoms lölöfiko, e num gretik, bevü kel reg äbinom, pikrigafanon.

Matabelans äpreparoms zäli gretik. Neflens pifanöl pökvisinoms ad loet benosmekik, e reg pijonidükom pro *Umbopo*.

Atan ädalogom plido lefanoti okik, ibä *Wasja* äbinom man pidanulüdöl, ed *Umbopo* äsevom, das no nog irivom bäldoti, ün kel ma plak okik menamit primon ad vedön tönik.

„Benö!“ vikodan älüspikom lukofölo fanäbi okik, „timül olik ekömon, o *Wasja!* fredob ya ad daifön me ol.“

„O *Umbopo!*“ *Wasja* ägespikom netakediko, „bönob vilöfo ole fidädi benosmekik, ab neklienob boso, das ob odünob demü atos. Atos taon ta ced obik.“

„Pidob osi,“ *Umbopo* äsagom dönu, „das mutob viodön cedi cala-svista, ab sevol, atos binon vönaoloveikod, e zuo plimob oli dö logot pötütüköl olik.“

„O *Umbopo!*“ steifädan pro zib veütikün äsagom, „bevü mans obik anans binoms, kels binoms nog vetikums ka ob. Jenöfö! kanob konsälön ole, ad steifülön seimna omis.“

„No oblinädob ole jemodi et, o *Wasja!* Reg fidom te regis votik, e no komunükom oki ko soldats komunik.“

„O *Umbopo!*“ osakrifoböv dini mu vemiki, üf ovilolöv klemön ad büedön filädön obi. Büosenob, das atos no opliton oli. Lofob ole kunis jönik mil, if sludol ad no fifidön obi.“

„Binol tu neflagiälilik, o *Wasja!* ad cedön, das digidoböv plu kunis mil ka oli. Zuo nü hotentots pevikodons, odagetob onis i sio nen yuf olik.“

„Labob reineli skilik, o *Umbopo!* atani ogivob ole, i lelivükol obi.“ „Labob somanis tel o *Wasja!* ed odelo olabob kilis. Danob oli demü komand olik.“

De tikädöp olik etos ye äbinon naed lätik. U, voiko, etos obinon naed lätik. Ag! val at binon boso kofudüköl.”

“Leno suemob utosi, keli spikol”, man äsagom, du älülogom obi mikonfidiko. “E fümob, das neföro äkolkömob odi büo. Kluo begob ole, das no jäfikolös me dinäds obik e das finikolös ad spikön dö timasäkäd sonemik at.”

“Ai dönu pubölo in gad obik, no dalol flagön de ob, das no jäfikobös me ol”, ägeob. “Ye timülö! timülö!”

Nu äprimob ad suemön dinädi at. “Ven balidnaedo älogob oli, ya pluna ispikol ko ob, e däsperiko ävilol tuvedön säkädi dredabik at ola. Tü naeds et, nendoto ya isetuvol utosi, kel imiplöpon, e viovemo äbinos mifätik. Ye in ced olik, atos nu binon naed balid, e leno sevol utosi, keli osagol obe tü naeds okömöl dö sperimänts klänik, kels miplöpons vemiko. E verätiko nu säkol oli it, kim ob binob e kikodo sagob ole vali at.”

Man älüodükom logedi zunik äl ob ed äsagom: “Notodälo, no sevol, kisi sötob sagön. Spikol mödo tu negidöfiko. Begob ole, das säkusadolös obi! Mutob gevön obe fümü ...”

Dönu emoikom, e dönu äbinob soelik. If atos dido äbinon bun balid mana, no ölogob-la omi dönu. Ästebedob nog dü sekuns anik, e bi nos äjenon, ägolob lü gadaludom ad modunön stumis. Äjinob gidetön. Luveratiko man at no öpubom dönu.

Ägolob ini dom ed äkolkömob jieli *Cecilia*, ebo ven äkömof se banacem.

“Älielob spikön oli”, äsagof ko vög boso kudik. “Äbinon-li ek in gad obsik? Kim äbinom-li man at?”

“Glömolös osi!” ägeob takedükölo. “Säkäd nonik! Te man, keli no äkanoy yufön. Nu ämoom. No kudolös!” ■

Vöds anik in yeged sököl pageböls (Lingl.; Deut.; *IALA* – üf defon)

beleseat siege; Belagerung; assedio.

faktor aspect, Bestandteil, componente.

fanäböpagaledan jailer; Gefängniswärter; carcerero.

kamalän a plain; Ebene; plana.

käsem eczema; Ekzem.

nätimik intimate; vertraulich; intime.

nenkonsienik unconscionable; gewissenlos; sin conscientia.

säkuradikam discouragement; Entmutigung; discoraggiamento.

skäb scab; Krätze; scabie.

süen prudence; Besonnenheit; prudentia.

tom torment; Qual.

Wagram town in Austria; Stadt in Österreich; citate in Austria.

„NAPOLÉON’ ÄBINOM-LI MALÄDIK TIMÜ LEKOMIP NILÜ ‚WATERLOO’?

Yegeed at pälauton Nedänapüko fa ‚H. A. L.’ semik in *De Nieuwe Courant* ün yel 1923, e danädü *Volapükagased pro Nedänapükans* yela 1954 kanoy reidön oni Volapüko atimo! Saitotis de Fransänapük ätradutom ‚Ralph Midgley’.

Dil balid

Ya jenavans e krigavans ömiks ebejäfoms säkädi: kis ebinon-li kods stedöfik peräda de ‚Napoléon’ nilü ‚Waterloo’? Das pöks vemo fefiks pemekons pö flan Fransänik, das def töda edabinon tü timüls veütik, dub kel mögods äjenädons gönü nämäds fedik, pedasevos stedälo i fa jenavans Fransänik. Ab ön mafäd kinik atos muton-li pakodidön ele ‚Napoléon’? Rouli kinik efödom-li in dramat mu gretik, kel peplösenon us su kamalän de ‚Waterloo’, e de fijen kela fät Yuropa äseki-don? ‚Napoléon’ älabom-li tü del et fuliko süeni okik, ud ästadom-li in neben lanöfik sekü kods koapik?

Dö feitadin bäldik at sanan Fransänik sevädik: Dokan: ‚Cabanès’, kel äjäfom i me vestig jenavik, epübom penoti nitedik.

As nüdugot nunom spikoti, keli elabom bü yels teldeglul ko ‚V. Sardou’ tefü ‚Napoléon’. Spikot et pestenografon tü del ot.

„Ab ‚Napoléon’ ai äbinom malädik!” ‚Sardou’ ävokädöm. „Äblebükom oki nämöfik i te dub viläl stunüköl okik.”

Pos atos dramatilautan famik änunom pati, keli ilelilom bü tim anik de plin: ‚Napoléon’ (‚Plon-

Plon’: leson läxrega Vesfaläna: ‚Joseph Bonaparte’) e kel ibinonöv kod, das ‚Napoléon’ ün del lekomipa nilü ‚Waterloo’ te töbiko äfägom ad bleibön seadön in säed.

Täno ‚Sardou’ äfovom: „‚Napoléon’ äsufom, äsä ols, sanans, nemols: tutöbidami breina e yoinaflamati. Äbinom bigik, ab nesauniko bigik. ‚Sarah Bernhardt’ labof pöträti de om, kel pemekon tü timül deteva omik lü ‚St.-Helena’: särvig binon brefik, kap emosadon tio vü jots, logod omik binon svolik; givom magädi eka, kel sufom foadamalädi. Ab jenöfo pas su ‚St.-Helena’ edagetom malädi, sekü kel edeadom: kanser. Klülös, das toms kelis fanäböpagaledan omik: el ‚Hudson Lowe’ nenkonsienik eblinädöm ome, ekeblünons no nemödiko ad badükümön stadi omik.”

„Espikoy suvo dö maläd, keli ‚Bonaparte’ edagetom-la dü beleseat de ‚Toulon’, e de kel, ma lesag jenavanas, neai esaunikom lölöfiko. Atos binon-li veratik?”

„Diseinol bo skäbi. Ab maläd et ebinon-li jenöfiko skäb? Diagnodi kinik ol, as sanan, elonülölv-li?”

„Ün tim büik elabob pöti ad bejäfön säkädi in jäfüdagased sanavik; cedü ob, dot no dabimon, das äbinon käsem. ‚Corvisart’: man, kel äanolom vo jäfüdi okik, isanomöv omi ünü brefüp de skäb, ibä ün tim et ya änoloy ad medinön gidöfiko malädi, ...”

No ofövoobs spikoti vü ‚Sardou’ e ‚Cabanès’. Finikon ad pats e niluds.

Ma krigavans Fransänik atimik dins votik plu fagiks ekodonsöv perädi lampöra. So balan omas, General: ‚Bonnal’ äkleilükom in penot krigavik okik dö manöv de ‚Landshut’ (pepüböl ün 1905), das de 1809 dasev ela ‚Napoléon’ no plu äbinon so fümik ä kleilik, äsä ün tim büikum. „Lefog pleidäla ipladon oki vü om e dins. Ädigidom nämä okik plumafiko löpiki, du ädigidom uti neflena lemu püliki. Pölaced at, kel ävedon ai vemikum, ed ävedon bal kudas donikama omik, pakodon dub pleidäl omik, ed i dub misev ai gretikumöl omik faktoras südöfik... Benöf so zesüdik vü patöfs täläktik e südöfiks ibrekon pö om ...”

Tü timül, dö kel general: ‚Bonnal’ spikom, Lamiral: Dük ‚Decrès’ (ministeran marena dü lampörän balid), kel ädutom lü fiedans ela ‚Napoléon’ ätemunom:

„Lampör binom lienetik, mu lienetik, ed opäridükom mu vifiko nog obis valik! *Tout cela finira par une épouvante catastrophe!* [Atos valik ofinon as katastrof lejekik!]”

Man ot äsüpädöm seimna eli ‚Napoléon’ ün büsoar deteva lampöra lü Belgän pö medit nätimik. Ätuvom lampöri in studacem omik, blotiki in kovenastul omik, jiniko islipiköli. ‚Decrès’ ästebedom seiliko ä nemufiko, jüs lampör ügalikom.

Pos pasetikam minutas anik, ‚Napoléon’ äldädöm süpiko ed äsagom laodiko: „*Et puis cela ira comme cela pourra!*”) [E bo atos ojenon äsä okanon!]” Seifanotodot et, no äbinon-li blöf säkuradikama?

Danädü näm koapik ä täläktik neleigodovik okik ‚Napoléon’ isevom ad polön jü ‚Wagram’ fledi reigama verik. Jü timül et isufälom neki näi ok, ibinom man, kel it äleodükom vali, kel ätikom ed ädunom, kel ägitodom neki ad revidön büdis okik, ad votükön ma dinäds büdülis okik.

Äflagom lobedi nervätälük nestipik. „*Tenez vous en strictement aux ordres que je vous donne* [Fölölsöd kuratiküno büdis, kelis ogivob oles],” äpenom tü 1806 febul 14 cife stäfa valemik, „*exécutez punctuellement vos instructions: moi seul, je sais ce que je dois faire ...* [ledunölsöd kuratäluko komitis olsik: **te ob it sevo utosi, kelosi sötob dunön ...**]”

Vödis anik in yegeed at pegeböls kanoy tuvön su pad: 51.

[Pofövon]

Mügät Lily of the valley, Maiglöckchen, Convallaria majalis

Els 'pelmeni'

Loxal shamrock, Sauerklee, Oxalis acetosella

El 'vatrushka'

Vöds nog aniks in koned löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; IALA – üf defon)

bridan breeder; Züchter; elevator.	fod scythe; Sense; falce.
cibs chips; Schnipsel; morsellos	jüp spade; Spaten; pala.
cüd axe; Beil; hacha.	päkemaspad boot; Kofferraum; coffro.
fäküköl moving; ergreifend; emotive.	räk rake; Harke; rastrello.
flödöm freezer; Gefriergerät; apparato frigorific.	

KORÄKOT TEFÜ GASED YULULA

Reidan äküpom tradutodi dotabik vöda: **“tufen”**. Säkäd tefon Linglänapüki:

Pad: 56, vödalised: overfatigue → overtiredness.

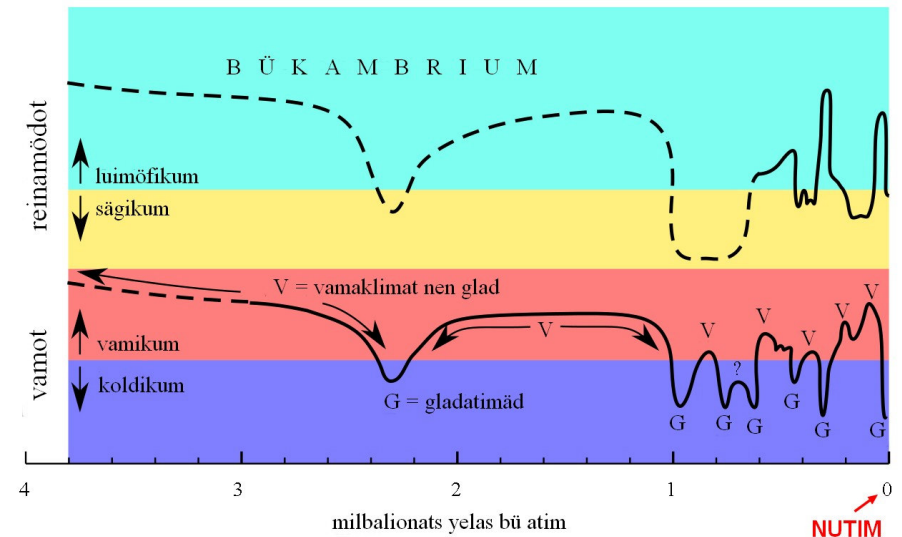

YELOD TELDEGLULID NÜM: 8 GUSTUL 2015 Pads: 57 jü 64

O Volapükaflens in vol lölik!

Nu hitüpos su lafatalaglöp nolüdik, ed in topäds ömik dido hitos so vemo, das koldülükam bosik pavipon. No kanobs votükön stomi, ye nemuiko ba mögos ad gevön seni koldüla dub konot “koldülük”. Pato üf hit böladon olis, reidolsös konotili: “Vio äsepülobs jiel ‘Musa’” in gased at!

Atimo liloy e reidoy mödikosi dö vamikam valöpik tala. Ye vamt su taled dü milbalionats äbinon mödo vemikum kas nu. Lifobs ün vügladatimäd, e povs binons me glad petegöls. Atos leno binon stad kösömik su tal. Kludo no sötobs kudön, bi tüpü lunüp val leodon.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes sedom

Hermann Philipps

„NAPOLÉON’ ÄBINOM-LI MALÄDIK TIMÜ LEKOMIP NILÜ ‚WATERLOO’?

Dil telid

Ün tim et äbinom su sōmitapün nāma okik. Latikumō pianiko fibikam äsūikon, no tälākta omik, ab fāga stunükōl omik ad lovelogōn vali jū pats pūlikūn ona. Dōnuamo āgivom būdis, kels ākanons nemōgiko paledunōn, ālezedom tu mōdiko tälākti nentakedik okik, vilāl omik āfibikon. Pro lemōdot menas, kel ākūpon te volfi nāmāda logotik omik, e pāstorditon dub el ‚grandeur’ omik, atos āblebon ne-sevādik, ab in zūād nilikūn omik, pōsods ābinons, kels ākūpālons go fūmiko sūmptomis donikama omik.

Tefū lekomip nilü ‚Waterloo’ sevoy, das ‚Napoléon’ it ālabom konfidi nemōdik tefū sek. „*J’avais l’instinct d’une issue malheureuse* [Ālabob senāli seka badik]“, reidoy in el ‚**Mémorial de Sainte-Hélène**’.

Posā estudom stadādis difik militagolāda de 1815, vikonulan: ‚Grouard’ kludom, das ‚Napoléon’ pō preparam lekomipa āklülādom binōn „krigavan zānedōfik” e dū lekomip it „taktigan zānedōfik”. „Sis yels omik’ – so krūtan sevārik at läükom – „fāg tälāktik ela ‚Napoléon’ ifibikon.” E tanamū atos memūkom tefū vōds mebabik, kelis ‚Napoléon’ espikom lā ‚Austerlitz’: „*Le général Ordener est usé; on n’a qu’un temps pour la guerre. J’y serai bon encore six ans; après quoi, moi même je devrai m’arrêter* [General: ‚Ordener’ efenikom; laboy te timili pro krig. Ob ogudob tefū at nog dū yels māl; ab posā ob it omutob stopedōn].“

Cōdot at no i pefūmūkonli in volakrig (balid); ün tim et i no eklülādos-li, das generals labū repūt gretik no āploboms ta bligād oksik, bi ābinoms voiko ‚usé’ [efeni-kōls]? Betikoyōs te generali nelābik: ‚von Moltke’!

„Napoléon’ no ābenom-li tū del lekomipa?

Noets

- 1 Bridans – efe ratibridans.
- 2 El ‚Minsk’ binon cifazif Belarusāna.
- 3 Āmemobs lezālo... demū dead ofik – Slavans, āsi nets mōdik, labons kōsōmotis deadanagalāda. Ma vōnaoloveikod, mutoy memōn deadani dub fidam e drin (natikos, das no memoy somo nimi; te lōfilans nimas dunons in mod at). Fid kōsōmik binon bakotem.
- 4 El ‚vatrushka’ – bakotil klōpik labū hog zānodo, kel ninādon kōrdi ud eli ‚jam’ ü ‚Konfitür’ (Rusānapūko: ‚varenye’).
- 5 Els ‚pelmeni’ – mitaglōpils Rusānik. Binons dileds mita, kels pavilupons in pest e kukons in vat.
- 6 Spiket rigādik binon: „Āsepūlobs lūmoti, ādasleitobs tiraharmonōmis tel”. Atos binon cog kūnidik, bi tiraharmonōmōn kōsōmiko dū zāls fredik, as sam: matikamazāl. Geb tiraharmonōmas jonōn, das dead lūmota efredūkon mōdikanis. Ed emutoy vemo fredōn ad breikōn noe musigōmi bal, abi teli! (Ma spikets e kanits Rusānik lūmot ai binof vom badik.)
- 7 Tiraharmonōm – sevabo: el ‚Akkordeon’ üd ‚accordeon’ Rusānik (Rusānapūko: ‚bayan’).

Lenseidot

Binos gudikum ad logōn balna, kas lilōn tumna.

Tiraharmonōm (el ‚bayan’)

- 1 bladōm
- 2 kūired gretik pro nam nedetik
- 3 dilād detik truka
- 4 klavemastab
- 5 kūired pro nam detik
- 6 klavem detik
- 7 dilād nedetik truka
- 8 kūired smalik pro nam nedetik
- 9 klavem nedetik

In länäd, posä ifomobs sepülamagolädi, äküpobs, das jiel 'Lisa' no älabof jüpi. Älabof te cüdi, fodi e räki.

Ämutob givön jiele 'Lisa' jüpi obik se päkemaspad tooda, flego-viki.

Änükömob fagikumo ini fot, ed ätuvobs ko löf topi bevü loxals ifloröl e mügäts – vemiküno meritiki pro el 'Musia'. Alan obas äsagof lobaspikädi fäküköl pötü dead. Poso ädunobs jüpodis tel, ed äbrei-kobs jüpi – pö stab ona, sodas öbinos fasilikum ad fimekön sepüli me fod.

Nu äsludobs, das fät it no idälon obes ad dunön pöli ed äflagon obes funifefilükami.

Obis dönu iküpölo, himatan jiela 'Lisa' bosilo ägrünikom, e ven älilom dö funifefilükam, fümäliko äjelom loetamaparati dub koap okik. No äflagedobs bosu laidulo, ägolobs pödü dom, äfiledobs us sepülamafili ed äpladobs eli 'Musia' sui on.

Süpo äjinos, das if no imutobsöv vinigedön eli 'Musia', tän nemuiko imutobsöv säflödön ofi.

Labob flödömi gudik, ön nem 'Liebherr', kel ai paproädon ad vobön muiko.

Jiel 'Musia' äseatof ninü fil, äsvo bimül nepefiledöl di 'Moses', e te go bosilo päsemitof ed äsmokof. Bridans sevärik di 'Minsk' älogedons ofi in jeik saludik, sekü kod kelik no äküpons pubi lefoga mistomülik ä leklärika, kel jiniko id älükripon pötü sepülam ela 'Musia'. Ekö! ven jirat mifätik äprimof ad jonülön malis takädikama, süpo ästuros löpao, sodas fads valik klotas obsik äluimikons a timül i cibs valik ninü fil äluimikons.

KILIDNAEDO bridans sevärik di 'Minsk' ästebedons reinafini in kav, äkripons plödio e dönu äfiledons fili.

Kilidnaedo lefog ägekömon ed ädrenon demü 'Musia' me krokodadrens.

Sepülam äfinikon te in soar latik, ven obs it äblägikobs demü smok lelölo ed äkanobs ni drenön ni smilön.

YE GA ÄFISEPÜLOBS ELI 'MUSIA'!!!!

Sis tim et spiket⁶ benosevädik pasagon fa muds bridanas sevärik di 'Minsk' ön mod sököl: "Äsepülobs eli 'Musia', ädasleitobs tiraharmonömis⁷ tel". ■

Säkäd: ‚Napoléon‘ äbinom-li malädik, ven ädunom lekomipi nilü ‚Waterloo‘? pebejäfon ün 1909 in el ‚**Société médico-historique**‘, efe dinädü penot fa ‚Dr. Ravarit‘ in ‚Poitiers‘, kel, posä ivätälom patis smalikün dunas lampöra ün del 18id mifätik yunula yela: 1815, edagetom kludodi at: „*Napoléon ne fut, pas plus à ce moment qu'à aucun autre, atteint d'amnésie; qu'il n'était pas, pendant la bataille, dans un état de torpeur intellectuelle ou physique; que jamais sa mémoire ne fut plus nette, son intelligence plus éveillée et plus lucide, son corps plus résistant à la fatigue; que la déroute ne fut point due au chef de l'armée, qui ne fut jamais davantage en possession de son puissant génie militaire* [‚Napoléon‘ no äbinom, ni ün timül at, ni ün timül ga votik, me **glömäl** pägleipöl; das dü lekomip, no äbinom in stad döla, u täläktik u kopik; das neföro mem okik äbinon kleilikum, sagat okik galälikum e kleilikum, kop okik sufidikum ta nenämükam; das lefug no päkodon dub General, kel neföro bü idalabom nämädiki jenidi krigik somik].“

Lautan at deimom kludo tikamagoti, das ‚Napoléon‘ ibinomöv malädik tü timül pemäniotöl; pladom oki sui tikädöp ot, äsä jenavan famik: ‚Henri Houssaye‘, kel ededietom bü tim anik säkäde penoti mastik. I ‚Houssaye‘ steifom ad plänedön se mödot notetas, das man, keli magoy as utan, kel pisäkuradükom dub maläd, kel äbinom nen viläl, slipöfik, e kel töbo äfägom ad bleibön seadön in säed, äplobom nog lölöfik ta letöbids krige, e tefü täläkt okik, äbinom nog su nivod löpik letälena okik. As blöf balida, mäniotom bevü votikos, das ‚Napoléon‘ ünü düps 96 äbönom oke töbo takädi düpas 20, e das äseadom su jevod dü düps plu 37.

Lio kanoy-li baiädükön ko atos temunodi maredala Linglänik: ‚Wolseley‘, das ‚Napoléon‘ äbinom in stad letarga? Niludiko temunod at stuton su pläned konulana: ‚Baudus‘, das lampör äbinom in stad nefäköfik, leigoäsä bü yels kil in ‚Moskva‘. Maläd, keli ‚Napoléon‘ äsufom timü militagoläd Rusänik, äbinon: ‚dysuria‘, sevabo: äsufom töboti yurinavesida. Malädapubod mu dolik at äfinikon pas ün del telid steba omik in ‚Moskva‘.

Lampör esufom-li nu ün neit lekomipa nilü ‚Ligny‘ glepädi sümik äsä in ‚Moskva‘? Val, keli sevobs tefü atos, binon, das sis 1812 pubods maläda omik ejenons dönuamo, pato ün prilul e mayul yela: 1815. Döbot atosa äbinon nekäl, soäsä atos jenon pluna pö mens, kels jäfälikons löliko me vobod oksik, e no kälons legudiko dunodi leodik koapa oksik. In züäd lampöra atos äbinon valemiko sevädik. Ven ‚Thiers‘ äkonletom notetis pro el ‚**Histoire du Consulat et de**

I'Europe' okik, reg: ‚Jerôme' de Vestfalän e militasanen, kel ädünom pö stäf valemik, änunoms ome patis difik dö atos.

Foviko ‚Thiers' penom, das ‚Napoléon' äsufom tü del lekomipa nilü ‚Waterloo' „*une indisposition assez incommode* [misauni ze ne-plitiki]”, ye nes nunön natäli maläda.

‚Dr. Cabanès' nu sagom, das no ebinon maläd votik äsä hemo-roids, kelis lampör äsufom sis militagoläd Saxänik ün 1813: „*une malaise que l'Empereur maîtrisait, mais dont sa susceptibilité morale souffrait plus peut-être que sa nature physique* [maläd, keli lampör äbemastikom, ab fa on senäl südfik oma ba pädämükon ba plu ka stad koapik oma].” Tuvoy lesiami atosa pö maredal: ‚Bertrand', kel älesiom, das dols, kelis ‚Napoléon' äsufom tü del lekomipa nilü ‚Waterloo', äbinons kod, das tio laiduliko äblibom su futs, ed igo no äxänom sui jevod, ven kom oma su top seimik äbinon mu zesüdik.

Tü del 18id mebabik yunula, gol ela ‚Napoléon' äbinon vemo fikulik. Dub mod omik gola äkanoy küpön kleiliko, das äsufom doli vemik, e das step alik äflagon de om töbidami gretik. Klüliko pat at no äblebon klänik, e neflens omik ästeifoms ad givön de atos pläni ko disein ad givön komunaneffe magi nog naudodikumi de tirenan, kel pälunofom so valemiko ün tim et. Pamflätans difik lesagoms, das ‚Napoléon' esufom-la nog malädi kilid, keli edagetom pö getev okik de el ‚Elba', – malädi naudodik ot, sekü kel reg: ‚François l' ideadom. Leskano, ‚Dr. Cabanès' stetom lesagi at släni, e plänedom, vio sagäd bo edavedon. Fovo steifom ad blöfön me jenöfots, das dols, kelis ‚Napoléon' äsufom, leno ekanons binön so vemiks, das änele-tonsöv omi ad xänön sui jevod. Lautan ye siom, das ‚Napoléon' äbinom südfiko in stad negönik: viläl omik ifibikon, fümäl ispadon pro nefümäl semik. Iperom okkonfidi okik, äkonfidom no plu benofäti oka. Tü del seimik äsagom grafe: ‚Mollien': „*Le Destin est changé pour moi. J'ai perdu là un auxiliaire que rien ne remplace* [Fät ecenon tefü ob. Eperob in tef et leyufi, keli nos oplaädon].”

Ed i latikumo su ‚St.-Helena', ven ästeifom in el ‚**Mémorial**' ad blöfön, das no imekom pökis dü militagoläd lätik okik, tikod mifäta äsüikon pö om: „*Le Destin n'a pas voulu que mon œuvre s'achevat, pour consacrer la réorganisation sociale de l'Europe; il m'a conduit ici: le mystère de ses actes est impénétrable; il déjoue les méditations les plus profondes* [Fät no evilon, das vobod oba pödageton ad dadunön feafomami sogädik Yuropa; edugon obi isio: müster dunotas oka binon nedugolovik; vanükon meditis dibätikün].” ■

Vio äsepülobs jiel 'Musia'

*Koned cogedik fa jiel 'Volha' üd 'Olga Gromyko'.
Petraduton se Rusänapük fa hiel 'Shido' ü 'Daniel Morosof'*

Büo jiel 'Musia' ibinof nim konädik lifik bevü bridans¹ sevärik di 'Minsk'², e nu äbinof deadik.

Valikos äprimon se din et, das jiel 'Musia' jenöfo ideadof, ed äkomof lomü ob jiel 'Lisa' labü logod e lan glumiks. Ob ko jiel 'Marina' äkeliedobs ko of (kelied äbinon nekösömik, ad filmot “Kriğan degkilid”^{*} äsümölo: “Zäl kisik binon-li e dugan olsik binom-li kiöpo?” – “Edeadom, atos binon sepülamalezäl”, ab snatik), ämemobs lezälo jiel 'Musia' demü dead ofik³ dub el 'vatrushka'⁴ pösodiko pibäköl, ab äzögobs sepülami jü tim latikum, ibä nifüp äbinon ed ad ödäcöpön gluni me cop, igo pro 'Musia', ävitobs.

'Musia' mükiko iseatof in flödöm jiela 'Lisa' jü florüp, büä glun ävamikon, ed äkömof lomü obs jiel 'Uzmey', pro kel vifo äjafobs lise-di jenotas kulturik, sevabo: monitam su jevod e sepülam ela 'Musia'.

'Lisa' ilüblinof eli 'Musia' obe, ed ädetevobs lü jevodalecek.

Vi! Pos lüköm äjinos obes, das florüp iprimon te tö 'Minsk' e das plödü zif, uto, kö lan ela 'Musia' ädalonöv fino takädikön, vat äbinon nog jü kien. Efe kien jevoda.

Isludobs, das 'Musia' ämeritof bosu gudikum, ägepolobs ofi ed ämemobs ofi lezälo nog balna.

“Lilolös, o Helgil!”, jiel 'Lisa' äsagof begälo bü detäv, “Mögos-li, dat lüvob ofi lomü ol? Ga kikodo opolobs-li ofi usio e dönu isio? Ibä osepülobs ga kobo. Oseatof nu lomü ol, bi lümot vo no onületof obi ini lom ko jirat!”

Dü mul fovöl 'Musia' äseatof ninü flödöm obik. Semikna ätuvob ofi, ven äsukob elis 'pelmeni'. Äsufölo memi jiyunanik ä badikami mema demü bäldot (kels vedons baitoniko leigavetiks ün lifayels: 30), äreafof ini nitedäl gretik. Ämairölob päkedili kiliko peflabülöli ed ätuvob ninü on eli 'Musia' neflekovik. Ävokädob: “Takädolöd in püd!” (ba-li: “Diabö, ekö! rat deadik”?) – e vifiko ämopladof funi pödio.

Fino florüp äprimon jenöfo, igo gads äflorikons, ed äsludobs, das tim pötik äkömon, das jiel 'Musia' ölüvof yamöpi at dola, lüga, elas 'pelmeni' e bridanas künidik di 'Minsk'.

Äsumobs eli 'Musia' ed ädetävobs lü länädadom jiela 'Lisa' ad mekön loetamamiti, ad öyümätön plitikosi ko glumikos nog balna isludölo. (Änezepobs tikamagoti ad vinigedön primo eli 'Musia', ab neveräto!)

* Filmot ma buk: “Eaters of the Dead” fa hiel Michael Crichton

COG DÖ TSYINAN, DEUTÄNAN E LINGLÄNAN

Semanaedo Tsyinanans äfanäbükons manis kil: tsyinan, Deutänan, e Linglänan. Äkusadoy omis demü spion. Päcödetons ad bataflaps foldeg.

Balidan, kel ämutom sufön pönodi at, äbinom tsyinan. Äsäköy ome, va ävipom, das leüloyös bäki oka me learaleül. Danöfiko äbaicedom. Dü pön ädrenom, äluvokädom demü dols ed älerorom nenzediko. Älabom dols so vemikis, das poso ämutoy yufön omi pö löäd.

Täno äbinos turn Deutänana. Id ome äsäköy, va ävipom nugvetami bäka me learaleül. “Nö!” äsagom zuniko. Dü pön ägivom okao toni nonasotik, e poso äläädöm ed ämogolom, äsva nos ijenon.

Lätiko äbinos turn Linglänana. Äsäköy ome, va ävipom leülami bäka okik me learaleül, u no. “Begob, das seitoyös Deutänani et sui bäk oba”, ägespikom.■

NUNS

Ün mul pasetik Volapükans äkobokömoms in lofüdöp fagik: Hiel Igor Washirei änunodom pö el Facebook dö kolköm ko hiel Danny Zhang de zif: Beicing (Tsyinän):

*“Glidis o Volapükaflens valik!
Glidobs olis de staudöp Litaliyänik
tö ziläk: Ginza in Tokyo. Labobs
kolkömi Volapükik e spikobs te
Volapüki adelo. Dönulogö!”*

Ün gustul hiel Igor enotükom filmotülis kil nemü “Volapük paspiköl”. Kanols lilön e logön onis pö “Youtube”:

<https://www.youtube.com/watch?v=phC4CEXoIG0>.

Hiel Danny binon fünan Volapükagrupa nemü “Märalän” tö Beicing.

* * *

Hiel Oleg Temerov: Volapükan Rusänik < nu notükom pö pads bevüresodik oka nümis valik ela “Volapükagased pro Nedänapükans” as doküms magodik. Bü yel plu bal läxcifal: Brian R. Bishop isedom cifale ä redakane doküms papürik gasedas at, e nu pianiko pakopiedons leäktroniko. Logolsös onis pö:

[http://volapuk.temerov.org/Volapükanef/vol/Volapükagased pro Nedänapükans.php](http://volapuk.temerov.org/Volapükanef/vol/Volapükagased%20pro%20Nedänapükans.php)

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 9

SETUL 2015

Pads: 65 jü 72

O Volapükaflens in vol lölik!

Bal reidas obsik eküpälükom redaki, das vödemis in gased gustula bo äbinons boso fikuliks e das atos kanon-la säkuradükön ömanis. Dido zesüdos ad demön, das Volapük binon foginapük pro löfans valik ota e das kludo nek obas ya sevon vali dö pük obsik.

Ad sofükön säkädi et – pu atna –, gased atmulik ninädön vödemis anik, kels ma spel obsik balugons, sevabo konotili tiädü “Läb” (pad: 66), cogi, keli esedom hiel Ralph Midgley (pad: 72), e dili balid konota: “Bim goldik” (pad: 70). Hiel Ralph itradutom oni de Spanyänä- ini Linglänapük ed ekomandom, das pötraduton ini Volapük ad juit reidas obsik. Lautan konota at äbinof ji-Spanyänan: ‘Ana María Matute’ (1915 – 2014), kel älifof dü reig diktorana Spanyänä: ‘Franco’. Konots ofa ninädons binetis oklifibepenotik e suvo binons boso lügiks. As jipul äbinof malädik ed isedoy ofi ini belem ad saunikön. Konot: “Bim goldik” tefon timi et.

* * *

Ven lautoy vödemi Volapükik u tradutoy vödemi ini pük at, ai sötoy fomön setis brefik e gebön notodotis kleilik. Sötoy vitön pükalönis e metaforis lomapüka oyik. Atos no balugon, bi natapüks valik mödadilo binädön me metafors deadik e pükalöns, sodas suvo no küpoy, ven geboy onis in Volapük.

Spelobs, das äkanols juitön hitüpi ayelik.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
sedom

Hermann Philipps

Läb

Se Volapükagased pro Nedänapükans, 1933
 Kapit balid se el „Härmit“ fa ‚Ebba Pauli‘

Bü tim lunik, vemo lunik, kü mens äbinons nog relöfikums ka nu, e kü relöfans nog äbinons sons e dauts relöfiks glüga, utos äjenon, kelos pokonon in buk at.

In lekev zänodü soalöf fota hihärmit älödom. Äbinom bäldik dub lifadels mödik, kibäldotik äbinom voiko nek äsevon; ed ilödom us dü lunüp, kilunüpiko i no äsevoy. Dü nifüp e dü hitüp äblibom us, e vö! äjinos, äsva no äsevom lifamodi votik. Ninü lekev bed pimökon me peinatedem grünik e musk; us tab binü boad grobiko picöpöl ästanon, e diled bimastama jonidon ad stul. Zuo us caf äbinon, kel älagon sus ston plenöfik, kel pägebon as filatop. Vataluflad e skals taimik anik äbinons in spadül. Reto nos ädabinon us.

Steböp ätopon su bel geilik, e härmit ämutom vegön ve veg lunik ä dilo no pikulöl, ven änexänom anna de bel ad ramenön nulüdoti pöfädik oka. Äbinos nog töbikum ad rivön lekevi de fälid; lödöps valik pöpa ätopons speariko in fälid, in vilagüls ömik. Ab mens se topäd et ilasumons, to veg töbiko begolovik, kösömi ad visitön härmiti, if ästadons in lanaditret, if pädfrefons dub kuds e dot, ed if ladäl oksik ävesetikon dub ledesir lü utos, keli lif no ägevon ones.

Seimna vom yunik äbegrämof vegi lü lekev. Skin ofa äbinon flifädik, e herem dofik äfremom bundanöfiko e vefiko logodi ofik. „O fat!“ äsagof, „lan obik vesetikon dub ledesir lü läb. Binob yunik ä nämik, e sevob, das läb gretik dabinon pro ob. Ab ai mofugon de ob, e lif vedon tu miserabik, tu pöfädik. Logob äsvo in fag läbi oba, e sevob, das, if kanoböv te rivön oni, val ovotikonöv sunädiko. Lif pöfädik täno ovedonöv gretik, liegik ä jönik. O fat! eplekob Jivirgale: of, kel ga binof vom, ad lilidön ledesiri ladäla obik, ab no dunof osi. E nu ledesir obik binon so gretik, das vesetükon nämis oba. O fat! kisi odunob-li ad dagetön läbi?“

Härmit ägespikom: „Utos, kelos binonöv läb pro ol, ol kanol te dagetön dub dunön negiti. Ab utos, kelos padageton me negit, no vedon läb. Sekü kod at, mutol klemön utosi, dö kelos sevol, das obinosöv läb ola.“

Vom ägespikof: „No kanob klemön; läb obik plu völadon pro ob, ka lif.“

Ed ägüflekof spidiko oki, ed ägegolof vifiko lü plen pibelödöl.

* * *

“Äspikob ofe dö bim goldik.”

Äsenob nuläli vemik.

“Bim kinik-li?”

Äkoldos, e luveg äluimon. Fivs gretik äluliton dub sol paelik poszedela. El Ivo äprimom ad stäpetön zi in ons, ed äsmililom klänöfiko.

“If no osagol atosi seimane –“

“Promob, das neke osagob osi.”

Täno hiel Ivo äplänom:

“Logob bimi goldik – bimi löliko binü gold: tuigs, stam, bleds – val! Bleds neföro defalons, ni ün hitüp, ni ün fluküp – neföro. Nidon so vemo, das mutob färmükön logis, dat no dolons.”

“Pleidülan kion binol!” äsagob, do äsenob nefümi bosik. El Ivo älogedom lü ob nestümabiko.

“No kredob atosi”, ägeob.

“Lindifos pro ob, va kredol osi u no; nek votik föro ogolon ini tümil, e neföro oleadob eki votik logön bimi goldik oba. Binon obik! Lädül Leocadia sevof atosi, e no ogivof-la kiki ele Mateo Heredia, ni seimane votik. Dü tim das lifob, nek votik okanon nügölön usio e logön bimi obik!”

Äsagom atosi somo, das äsäkob ome:

“E lio logol-li oni ?”

“Ö! no fasilos”, äsagom klänöfiko. “No alan kanon-la logön oni. Ob sevob slitodi verätik.”

“Slitodi-li ?”

“Si! slitodi semik in völ. Us stebob dü düps mödik lülogölo. Kio bim nidon! Kio nidon! Küpälolös! If böd pladonöv oki su on, leigo cenonöv ad gold. Säkob obe: If oxänoböv sui tuig, va ocenoböv-li ad gold leigo?”

No äsevob, kisi äkanob-la sagön ome, ye sis timül at desir obik ad logön bimi ävemikon somo, das ävedob muifik. Aldelo pos fin tida hiel Ivo änilikom lü jitidan, äsumom kiki ed ägolom lü tümil. Ven ägekömom, äsäkob ome. “Oni elogol-li?”

“Si!” ägespikom, ed ömna äplänom nulodi seimik:

“Flors seledik säkömons. Logolös! Nemuiko binons so gretiks äs nams obik, ko florableds lunädik binü gold.”

“Binü gold-li?” äsagob stuniko. “Ab atos no mögon.”

“Obö!” äsagom. “Ye binos bim obik – ko flors binü gold!”

No äkanoy disputön ko om. Ai ägidetom, u pu so äjinos.

BIM GOLDIK

fa jiel 'Ana María Matute', *El árbol de oro, se Historias de la Artámila.*

Tradutod ini Volapük fa Hermann Philipps

Dü fluküp semik äkomob pö jul lädüla: 'Leocadia' in vilag et, bi saunastad obik no ägudon, e lefat izögom gekömi obik lü zif. Änaütob levemo in dom, ibã stom äkoldon, vegs äbinons slämiks, e neseimo hipul seimik logädom. Kludo ibegob lefate däli ad komön pö jul. Lefat ädälom osi, e so äkomob pö jul in domil et lunädik, vietik, kel ätopon plödü vilag. Lädül: Leocadia äbinof gretik e pinädik. Älabof kalädi groböfik e glöpis gretik len futs, kels äkoedons ofi golön äsä ek, kel trãnon jãnis. Juladüps älabons bosu lütirovik demü rein, kel äflapon ta fenãts e sui nuf, e musaks, kels äpöjutons odis zü lampad.

Pato memob hipuli zao bäldotü yels deg nemü 'Ivo': son loata-feilana pöfik. Äbinom hipul molädik ko logs blövik. Puls valik jula ästunidons hiel Ivo, bi ai ätirãdom küpäli ä! ok. No äbinos so, bi äbinom-la sagatik u lefredik, e too bos äbinon pö om – ba pö vög oma u pö dins, kelis äkonom, kelos tirãdon alani, kel ädalilon omi. I lädül: Leocadia äleadof fanäbükön oki dub "resod largentik", keli hiel Ivo ästäänükom love valans, kels ädalilons spikotis oka. E cedob, das lädül: Leocadia ägivom ele Ivo – cedü ob suvikna ta vil omik – bligãdis, kelis valans ävipons okes, u stimotis, kelis ädigãdons julans läрниälükum e zilükums.

Ba vemiküno älogedoy eli Ivo me glöt, bi älabom kiki tümila. At äbinon tüm smalik lä gul jula topöl, in kel reidabuks päkipedons. Ivo ägolom ninio ad ramenön onis, e gegolom usio ko ons pos fin tidüpa. Jitidan: Leocadia ä!ükonfidof bligãdi at ome; fe nek äsevom voiko kodi atosã. El Ivo vemo äpleidom demü bligãd at, e leno äsufãlom, das votan ädunon-la oni.

Semanaedo hiel Mateo Heredia: julan zilükün e läрниälükün in jul obas < äbegom däli ad dunön osi. Ibo valans obas päjänãlobs fa utos, kel äbinon-la ninü tümil klãnöfik, keli nek votik föro äbestepon. Ab el Ivo sunãdo ä!öãdom, ägolol lü jitidan, äprimom ad spikön ofe nelaodiko ed äzimufom namis ma mod kösömik oka. Jitidan äzogof boso, täno äsagof fino: "Zedolös atosi! Leadolös jäfikön eli Ivo me tümil!"

Pos julatid ome äsäkob:

"Kisi esagol-li jitidane?"

El Ivo ä!ülogom obi, ed äloegob nidön logis blövik oma.

Pos yel bal ästanof dönu lä lekev härmita. „O fat!“ äsagof, „ägidetol. Lãb obik äkanon te padagetön me dun negita. E nu negit et ejenon, ed utosi, kelos öbinonöv lãb obik, nu dalabob. Ab binos bisarik, das ägidetol i dö atos, das nu no plu binos lãb.“

Bãldan änuton seiliko ä glumiko, ab no äspikom.

„O fat!“ vom äfövof, „lãb veratik üfo no dabinon-li pro ob?“

I nu man bãldik no ägespikom me vöd bal. Älemufom te kapi gedik oka ed älogom ini fag, äsva äsukom us gespiki ad säk voma. Täno älemufom dönu kapi, e vom äsuemof omi.

„Tãn kluo no völados ad lailifön“, äsagof, e ton vöga yunöfik ofik äbinon, äsva ikrãkon. Süpo äsümedof vom bãldik. Ävilof mogolön, ab härmit ämalom ofe ad blibön.

„Bos dabinon, kel plu völadon ka lãb,“ äsagom nevifiko, „edefugob de volãd e de mens ad dagetön osi. Utosi, kel neföro nosikon: püd.“

„Püd,“ vom ädönuof, ed atos äsümãton lü of äs givulot pöfãdik pla lãb, lü kel ön ledesir susmafik lan ofa idesiron. Ab ven äkolkömofof logedi ninãlik, kel äkosstralon ofi se logod fronik visü of, äsuemof, das is ätefos bosu, kela gret nog äbinon klãnik pö of.

„Püd,“ ädönuof nog balna ti nentikiko, ed ä!ãükof lü atos: „Sagolös obe, o fat! lio dagetoy-li püdi?“

„Balan muton duinön sakrifoti gretik,“ bãldan ägespikom, „votan muton komipön me komip töbik, e kilidan muton polön fledi vetik. Obs valik mutobs sufodön ma vögot Mulöpala in ninãl obas.“

Ä!ülogof omi, änutof seiliko ed änexãnof dönu de bel lü fãlid.

* * *

Ven nog yel bal ipasetikon, ästanof dönu fo lekev härmita.

„O fat!“ äsagof, „dönu ägidetol. Eduinob sakrifoti, ed edalilob vögi Mulöpala in ninãl oba. Lãbi no plu sukob, ab etuvob püdi.“ ■

givulot substitute, Ersatz, surrogato.

kosstralön to beam towards, entgegenstrahlen, radiar verso.

lilidön to answer (prayer or plea), erhören, exaudir.

musk moss, Moos, musco.

Mulöpal the Most High, der Allerhöchste, le Altissimo.

nutön to nod, nicken, inclinar le testa.

susmafik beyond measure, maßlos, dismesurate.

sümedon to resemble sb., jemandem gleichen, resimilar a.

vesetikön to emaciate oneself, sich auszehren, consumer se.

vilagül hamlet, Weiler, vico.

RÄTS FOYÜMOTA “BE-”

fa vicifal: ‘Daniel Morosof’

Soäsä hiel ‘Hermann Philipps’: cifal obsik < esagom, nu binos veütik ad kleilükön nomis Volapüka. Demölo diseini gretik at, vilob penön dö geb foyümota “be-”. Yeged obik tefon räyuni vödidefomama, klu büa ubejäfob säkädi pemäniotöl, osötob penön bosu dö dist vü vödidefomamav (‘science about word-formation’, nolav tefü vödidefomam, räyun ü diläd pükava) e vödadilemav (‘science about morphemes’, nolav tefü vödadilem, räyun ü diläd pükava).

1. Dist vü vödidefomamav e vödadilemav

Vödadilemav bejäfon dilis mu smalikis siämikis vöda. Vödidefomamav bejäfon, vio vöd bal pedefomon de vöd votik u de vöds votik pö koboyüm.

Vödadilemav bepenön konleti vödadilas valik püka semik, me stamäds e yümots binädöli. Ab vöd pedefomöl no pastukon me dils smalik, äsä bumot pamekon de bakastons. If viloy vestigön tefis siämik e stöfikis bevü vöds, täno neodoy vödidefomamavi. Lofobös samis anik.

Betikolsös vödi “Volapükitudan”. Ma vödadilemav vöd at binädon me dils sököl: *vol, a, pük, i, tid, an*. Ma vödidefomamav ad fomön vödi ot vöds tel (*Volapük, tidan*) pekoboyümöns yufü yümatonat “i”. Vöds bofik pekoboyümöl i no binons balugiks: el “tidan” pedefomon de vöd “tid” dub lenlägam poyümota “an”, ed el “Volapük” pefomon dub koboyüm stamädavödas: “vol” e “pük” < yufü yümatonat “a”. Tefü “Volapükitudan” nätäpret votik i binon mögik: vöd ot kanon paträitön as vöd pedefomöl, kel pedefomon de koboyümavöd “Volapükitudan” me poyümot “an”. No cedob, das slud at binon verätik, do nolav binon no regän plänas balik, ab regän dotas e sotülas mödik.

I betikolsös vödi “jenöfiman”. Ma vödadilemav vöd at binädon me dils sököl: *jen, öf, im, an* (stamäd bal e poyümots kil). Ma vödidefomamav vöd ot pedefomon de subsat “jenöfim” dub lenlägam poyümota pösodik “an”. Vöds “jenöfim” sa “jenöfiman” fomons päri vödidefomamavik vödas: telid pedefomon de balid dub med semik ed eninükon sinifi balida in sinif okik.

I kanoy nätikön sökaleodi somik defomamas: *jen* → *jen-öf* → *jenöf-im* → *jenöfim-an*. Atos binon ked vödidefomamik. In ked at vöd alik pedefomon de büik. Vödaked somik anik ko stamäd bal fomons, if gebob metafori ut, kel binon kösömik in nolav Rusänik, “nästi” vödidefomamik, as sam:

jen

→ jenav,
 → jenot → jenotem,
 → jenot → mijenot,
 → jenöf → jenöfim → jenöfiman,
 → jenöf → jenöfik → jenöfikön → jenöfükön → jenöfükam,
 → jenöf → jenöfik → jenöfikön → jenöfükön → büojenöfükön
 → büojenöfükam → büojenöfükamäl,

...

Vödadilemav lofon konleti vödadilas sa sinifis valemik otas. Sinifs at fümetons e bosilo cenons pö defomam vödas fümik. Jenäds somik pabejäfons fa vödidefomamav. Hiel ‘Arie de Jong’ suvo ecänidom vödadilemavi e vödidefomamavi in “Gramat Volapüka”, din kelik ebinon plago frutik, ab no nolavik. Sekü atos nu kanobs juitön betikami säkädas Volapüka!

2. Vöds mögik ü mögavöds

Vöds anik no dabinon in vödabuks, ab binons mögik e kanons pubön in vödems. Vöds somik padilädons ad grups tel, sevabo:

1-ido, vöds ut, kelis fasiliko daloy fomön me yümots suvo pageböls, as sam: *eyel, uvig, e rets*. Vöds somik binons fasiliko suemoviks. Jinos klülön, das vöds valik somik vedükonsöv vödabuki nezesüdo bundaniki;

2-ido, vöds ut, kels kanonsöv vedön limis nedabinik kedas vödi-defomamik. As sam, if vöds “begiräb” e “bekudäb” dabinons, täno daloy datikön värbis tefädik “begirön” e “bekudön”. Sam votik binon: vöd “usoaro” epubon in vödabuk calöfik, e vöd mögik “usoar” no dabinon us. Klu daloy träitön telsotiko defomami ela “usoar” (no vilob penön dö sotül mögik kilid: “soar → soaro → usoaro”, bi kösömo ladvärbs padefomons de subsats u ladyeks e no de ladvärbs votik), sevabo:

a) *soar* → *u-soar* → *usoar-o* (in ked at vöds pedefomons dub läükam yümota te bala);

ä) *soar* → *u + soar + o* (ladvärb pedefomon de subsat dub läükam leigüpik foyümota sa poyümota).

Cedü ob, nätäpret balid binon mu luveratik sekü balug e tikavöf oka. Zuo Volapüki gebölo daloy fomön vödis nulik, e nek okanon-la bepenön mögis valik in tef at.

Fövot ofovon.

klülädön to turn out, sich erweisen, apparer.
koled lunch, Mittagessen, prandio.
konfliktikön to fall foul (with), in Konflikt geraten, entrar in conflictio.
ladälod state of mind, Gemütsstimmung, disposition de animo.
nativestigan naturalist, Naturforscher, naturalista.
rövolapistul revolver, Revolver.
säned dinner, Abendessen, cena.
stüta-stafäd supporting post, Stützpfehl, palo de appoio.
vefeda-tün corrugated iron; Wellblech, latta undulate.

RÄT BÄLDIK

Se *Volapükagased*, 1959

Feilan ko kapar bal e ko mödot semik brasidaplanas, kelis bofik
 ävilom selön su maketapiad zifa, ifanom dü vegam oka lupi. Erivölo
 flumedi, kel nog äteilon omi de zif, ätuvom lä jol te boti vemo smaliki.
 At ägevon pladi ebo saidiki pro om it e pro bal dalabotas kilik. Tel
 onas omutonsöv geblibön su jol, ad stebedön lovenafami okas pö
 naeds sökik. Feilan äbetikom ye i fikulis votik vemik veigas at. Ibä, if
 pö lovenafam balid kesumomöv brasidaplanis, tän lup sleitonöv
 deadio kapari dü nekom oma. If ye kesumomöv balido lupi, tän kapar
 lufidonöv brasidaplanis. If dunomöv veigi balid kobü kapar, tän bal
 mijenotas at jenonöv pos lovenafam telid. Din kludo äbinon vemo
 komplitik. Feilan käfik ätuvom ye pos vätäl brefüpik modi ut, kel fino
 äneleton jeni miik alik. Lio feilan äbitom-li? ■

(Balido feilan äveigom kapari love flumed. Mö naed telid älovetikom
 brasidaplanis, ägeblinom ye pö atos kapari. Me lovenafam kilid äblinom
 lupi lu brasidaplanis, äramenom mö naed fölid kapari, ed äfövom
 täno vegami lu zif.)

KORÄKOTS TEFÜ GASED SETULA

Ai fredobs dö reidans zilik, kels tuvons pökis, kelis kanobs koräkön:

Pad: 70 (BIM GOLDIK), löpao:

setem 1^{id}, kedet: 7: Älabof kalädi groböfik → Älabof kalädi groböfik;
 setem 2^{id}, kedet: 8: ... lädü: Leocadia ägivom → lädü: Leocadia ägivof;
 setem 4^{id}, kedet: 4: ... sunädo äläöädö, ägolol lu jütidan ... →
 sunädo äläöädö, ägolom lu jütidan ...

Pad: 72 (NUNS):

setem 1^{id}, kedet: 1: ... in lofüdöp fagik → in lofüdän fagik;
 setem 4^{id}: Hiel Danny binonu fünan ... → Hiel Danny binonm fünan ...

YELOD TELDEGLULID NÜM: 10 TOBUL 2015 Pads: 73 jü 80

O Volapükaflens in vol lölik!

Ûn mul pasetik din fredüköl äjenon: *Reinhard Haupenthal* äsedom
 nitedäbes mödik Volapüka nuni, das tatabukem Bayänik tö *München*
 nu eblümükon as doküms digitik konleti tio lölöfiki ela *Sionsharfe*
 ("Hap ela *Sion*"). At äbinon mulgased fa *Johann Martin Schleyer*
 päpüböl gönü "poed katulik". *R. Haupenthal* igebidükom tatabukeme
 konleti et.

In gased at *J. M. Schleyer* mödadilo änotükom poedotis relöfik, ye
 in nüms latikum id änotükom disini balid mekavapüka okik, sevabo:
 Volapük. In nüm lätik tuvoy liänis sökö, kelis läxcifal: *Brian R.*
Bishop nu etradutom ini *Esperanto*:

Födobsöd tugís, Nólís é kanís!	Ni favoru virtojn, konojn kaj eblecojn.
In kel bíd lifón In at déilón ¹ .	Kie speco vivas, tie ĝi formortos
Cilís, o páls! ko löf Dukólsöd ² , é ko féf!	Junojn, patroj, ame gvidu kaj kun gravo.
Olábom ³ klim ⁴ alík Tomí omá lönik.	Ĉiu kulpo havas sian propran punon.

Volapük nuik: ¹ deadön ² Dugolsöd ³ Olabon ⁴ krim

Kanols reidön e kopiedön eli *Sionsharfe* pö:

http://daten.digitale-sammlungen.de/~db/ausgaben/uni_ausgabe.html?projekt=1431503461&recherche=ja&l=de – as blede balatik, e pö:

<http://volapuk.temerov.org/Volapükanef/Deutänapük/Sionsharfe.php> – as yelods.

Danobs söli *Haupenthal* e tatabukemi Bayänik demü duinod jönik at.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
sedom

Hermann Philipps

SÜLIO

fa Frank Roger, tradutod fa Hermann Philipps

Äsä tio aldelo, mens mödik pö “pilgrim lätik” okas elükömons göliko. Hiel Samuel älülogom poodkedi at e bluvikölo äküpom, das calonunodan e kämitölatan säkiko äspikoms ko ans dunetäbas. Äbüosenom, das no öbalugos ad süadükön onis ad gevegön lomio, do dido no älabons mögi votik. Ed äspelom, das televidakvip no ökodonös töbi.

Pilgrimans äyubons, ven älogons omi, ab smilils okas änepubon, ven äsagom:

“Pidob osi, ab adelo färmos demü dinäds no pespetöls.”

“No cogolöd”, hibäldikan ägespikom, e jiredaherikan yunik – ma logot oka ba daut mana et – äläükof:

“Labobs komiti pebüopelöl tefü adel tü düp: jöl. Vero ävilobs mogolön as balidans, klu begö! no sagolös obes, das din lölik noson. No kanobs gegolön. Nos dabinon, lü kel kanobsöv gegolön.”

El Samuel äseifom. Dido dins öfikulons.

“Ya esagob osi: Levemo pidob, das mutobs finükön febi demü kods plödü flunamög obsik. Anu no nog kanob sagön oles, kü ogegetols moni olsik ...”

“Gegeti no vipobs”, vom at äsagof laidäliko. “Epelobs, dat ögolobs sülio. Eselobs dalabotis valik obas ed egividobs moni at röletanes e flenes. Gegol no mögon – nu kanobs golön te sülio. Binobs lekredans; pro obs lüod balik binon sülio.”

Hiel Samuel äkobosumom nämi lölik oka ed äsagom: “Suemob dinädi olsik, ye dinäds no pespetöls emütöns obis ad slud at.”

“Dinäds at, kis binons-li?” man yunik in ked telid äsäkom. Calonunodan e kämitölatan änilikoms spelölo ad mekön registaroti nitedik.

Sötom-la nunön osi ones, el Samuel äsludom. “Kosam ko levalanaf – dub stral sonemik – no pefövon. No plu dabinon sis äneit. No fümobs, va ogekömon.”

Pilgrimans mödikün älogons lü sil, äsva äkanons-la datuvülön de is levalanaf in zügolakul leigöpik zü tal. Dido äbinon gianik, ab too änelogädon nen leskop, e leno pö klil dela.

Pilgrimans äbinons nenspikamik ed älogotons däsperiko. Pos timüls anik seila neplidik, vomül redaherik et äspikölöf:

“Leyans süla efärmikons-li, ebo büä evilobs dugolön?”

“Bo so binos.” — “Ba suno omaifikons dönu.”

→

TELKOMIP IN DAG

Se Volapükagased pro Nedänapükans, 1936

El ‚Fairfield City‘ äbinädon ettimo – ün yel: 1912 – te me degat domas, zu me selidöp ä potöp e lotidöp labü bötädöp e birasälun; val pibumon me boeds e vefedatün e zänodü präriy, se kel tons valasotik äkömons dü neit.

Ün del semik man nulik äpubom in ‚Fairfield‘: Linglänan. Älükömom ko trök smalik, ed äloatom in lotidöp cemi, ab nek äsevon sekü kod kinik. Äbinom man küpädik. Gödo ämogolom ko trökil oka, e soaro äkömom dönu lomio ko on, ed atos äjenon so ün del alik. Koledi okik äkeblinom ko ok, e sänedi äfidom kuratiko tü düp jölid soara in lotidöp in cem oka. Kuratiko tü düp degid äkömom donio, ed adrinom väreti ela ‚whisky-soda‘, tän äbexänom dönu tridemis, ed änüfärmükom oki ini cem oka. Äsümedom vo glok, ed äspikom ko nek. Sekü kod at oy äspikoy dö om. Äbinom ai in ged; äpolom klotemi gedik, häti gedik e glufis gedik. Isäkom, va ban ädabinon in lotidöp. Nö! at no ädabinon. Pos dels kil päked äkömom pro om, ed in at gumasail äbinon. Atos valik äbinon vemo küpädik, e bötädan ädajonom menes valik gumasaili, ven gedikan no äbinom in cem oka. Balan äcedon omi nativestigani, votikan fotografani. Fino äbalädikoy, das äbinom nouban mu cädik se ‚London‘ ä leliegik. Säkad at ye neai päkleilükon.

Linglänan nu älödom sis vigs kil in lotidöp, äjeifom oki ün del alik, ämeikom bani de gumasail, äsegolom adeliko, ed adrinom alsoaro eli ‚whisky-soda‘ oka in bötädöp. Tü soar lätik mula äkonfliktikom ko el ‚Joe Atkins‘.

El ‚Joe Atkins‘ äbinom ma seväd valöpik komipiälän ä heroedan me rövulapistul, ven äbinom ‚in ladälod pötik‘. Äbinos täno riskodik ad kofön omi. Tü peladels älümonitom ko flens oka de el ‚Morrison Ranch‘, ed äbinom täno tio ai ‚in ladälod pötik‘. Man at äbinom mirepütik.

Fo lotidöp els ‚cowboys‘ änexänoms, ed äfimatänoms jevodis püfik oksik len stütastafäds yala. Täno lotans mödikün älüvons spidiko bötädöpi e birasäluni, kelis el ‚Joe‘ e flens oka sekü atos äkanoms gebön löliko te pro oks it. Linglänan ye no äbinom dredik. Güö! äklülädos, das äbinom man diabilik. Lotidöpan äcedom zesüdiki ad nunedön omi, bi äbinom nulan in topäds at, e no nog äsevom eli ‚Joe‘. Linglänan äsagom nosi, ab kuratiko tü düp degid änexänom ma kösöm ve tridem ed änüstepom ini bötädöp. Äbinom fe ga Linglänan. Bötädöpan nägärik iblotikom po bötädatäb, ibä el ‚Atkins‘ äbinom ‚in ladälod pötik‘, ed ipladom rövulapistuli oka foi ok. Ün timül at söls ye äjäfoms jäfädiko me jedam yegas valasotik lü flad vagik, kel as zeilamapün pipladon sui killögäd. Ven Linglänan änüstepom, ästopedoms; nog neföro ilogoms omi.

Fövot ofovon.

bötädan barkeeper, Schankwirt, tavernero.

blotikön to duck down, sich ducken, quattar se.

cädik respectable, vornehm, distincte.

fima-tanön to tie, festbinden, ligar solidemente.

gumasail rubber sail, Kautschuksegel, vela de cauchu.

jeifön to shave, sich rasieren, facer le barba.

killögäd tripod, Dreifuß, tripod.

→

BIM GOLDIK

Dil telid ä lätik

fa jiel 'Ana María Matute', *El árbol de oro, se Historias de la Artámila.*

Tradutod ini Volapük fa Hermann Philipps

Täno bos äjenon, kelosi ivipob, do jemob ad siön osi. Ye so äbinos. Hiel Ivo ämalädikom, e lädül Leocadia ägivof ele Mateo Heredia kiki tümila. Primo äjuitom bligädi at. Äkolkömob omi tü del balid ebo ven äsekömom, ed äsäkob ome:

“Elogol-li bimi goldik?”

“Dö kis luspikol-li?” ägespikom me ladälod neflenöfik. No äbinom men plitik, pato kol ob. Fümiko sevükob omi dö atos, ab no äküpälom ad os. Ye pos dels anik äsagom obe:

“If givolöv obe bosü töko, gividoböv ole kiki dü timil. Nek ologonöv oli –”

Ävagükob spälabügi obik, e fino ägetob kiki. Nams obik ädremons dub fäkäd, du äglob ini cem smalik tümila. Ätuvob slitodi ed us älogob klili in dag. Us äblegükob obi donio ed äzilogob.

Posä klil istopon ad bleinükön obi, log detik oba ätövon bosü: gluni sägik kamaläna teniköl jü sil – nosi votik. Äbinos ot, kelosi logoy de fenäts bumota geilik: taili nüdik, soalöfik, e nosi votik plä taili.

Äsenob säspetikami vemik e senäli ad pecütön. No äsevob, lio ni ön mod kinik, ye picütob. Äglömob kiki e bimi goldik. Büä nif äkömon, ägeglob lü zif.

Pos hitüps tel ägekömob lü belem. Seimna beigolölo deadanöpi – ya älatos, e soar äcenon ad neit in sil: sol äs glöp redik ädonikon fago – älogob küpädoti. De glun stonagik, bevü krops edofalöl, äglofon bimi gretik e lejöniki ko blede rovik, goldik: löliko nidöli, bleinüköli. Bos äsüikon in mem obik leigoäsä drim, ed ätikob: “Binos bim goldik”. Älogob lü lögäd bima e sunädo äküpob krodili binü fer blägik, ruiliki dub rein. Dü älöükob oni, äreidob:

IVO MARQUEZ, BÄL DOTÜ YELS DEG.

E no äsenob lügi seimik, ab fredü seledik e gretiki. ■

“No kanob garanön seimikosi. Mobob, das ols valik gegolols lomio e spetols nunis nulik.”

“No kanobs gegolön. Binobs lekredans. Ostebedobs is.”

“Si! ostebedobs is”, mens anik ädönuons kobädiko.

Hiel Samuel no äsevom, kisi äkanom-la sagön. No äkanom fasilo büdön ones ad mogolön – ibo äbinons dunetäbs epelöl. Leigo no ädesirom ad kodön jovi vemik dub sagön bosü nenstümik, pato pö kom televidakvipa et.

Dü nog ävätälom, lio ökanom bekonsälön onis, süpo cif okik: *Maurice* älüvom büri fiama: *Sülio* ed äronom lü om.

“Oles valik gödi gudik!” äsagom bruvölo. “Ebo anu elllob radionanuni zuik. Jinos, das levalanaf nu lüvon zügolakuli okik. Klülo atos plänon säkurbami strala. E neläbiko atos i sinifon ...”

“... das no plu kanobs rivön süli”, vomül redaherik äsagof nelao-diko. Ven pilgrimans piano äsevedikons dö utos, kelosi jen nulikün at äsinifon, äseifons dub bluv ed ätegons logodis okik me nams. Ans äfalons glunio, votans äprimons ad plekön.

“Egetobs nuni de levalanaf”, hiel *Maurice* älaispikom. “Pükavans nu steifons ad tuvedön oni. Mobob, das ols valik stebedolsös nunis nulik. Begob, das no blibolsös is. Binos nenfrutik. Gololsös lomio u lü röletans olsik! Gepelots pobejäfons latikumo. Okosükobs obis ko ols, sosus okanobs. Kluö! begö! ...”

Pianiko menamödot äseagolon, ed els *Maurice* e *Samuel* ägegoloms ini bür oksik – säditretülölo, das igegetoms reigi dinäda.

Fövat ofovon.

bruvölo panting, schnaufend, anhelante.

calo-nunodan journalist, Reporter, jornalista.

dunetäb customer, Kunde, cliente.

hibäldikan an elderly man, älterer Herr, un vetulo.

ji-reda-herikan red-haired female, eine Rothaarige, femina con capillos rubee.

kämi-tölatan cameraman, Kameramann, operator cinematographic.

leskop telescope, Fernrohr, telescopio.

nelogädön to be invisible, unsichtbar sein, esser invisible.

nenspikamik speechless, sprachlos, stupefacite.

po-od-ked queue, Warteschlange, cauda.

säkurbön to switch off, abschalten, clauder.

televida-kvip TV crew, Fernseh-Team, equipa de television.

zü-gola-kul leigöpik geosynchronous orbit, geostationäre Umlaufbahn, orbita geosynchrone.

RÄTS FOYÜMOTA “BE-”

fa vicifal: ‘Daniel Morosof’

Dil telid**3. Foyümot värbik: be-****3.1. Licin e leigätods in püks difik**

Evestigob vödabukis leätronik Volapüka e vödemis fa mastans vönädik Volapüka, in “Volapükagased pro Nedänapükans” pepübölis, sa eli “Diatek nulik” Volapükik, ad tuvön vödis (pato värbis) ko foyümot pabejäföf. Fino etuvob värbis (elänumob i mögavärbis anik in kobonum) züldegvel, dö kels vilob penön. Ye primo sötob saitön pläni tefü geb ela “be-” fa ‘Arie de Jong’. Lautan at ebejäfom foyümoti pemäniotöl in bagaf: 164 ela “Gramat Volapüka”, sevabo:

“El **be-** koedon loveädön väربي tefü dins, kels binonsöv in set in datif u ko präpod, if värb no pafoukon fa foyümot at. Ko el **be-** värbs neloveädik vedons loveädiks”.

Kanoy küpetön, das hiel ‘de Jong’ ebepenom foyümoti at as yümot värbik, bi el **be-** lenlägon len värb, foukon väربي. I kanoy küpetön, das foyümot at labon sinifi mu balido gramatiki, igo leadon ceinön värbis neloveädik ad loveädiks.

Sinif valemik ela **be-** binon lüodükam duna ü vobeda värbik ad yeg semik. Värbs ko **be-** bligiko flagons yegodi u yegodaseti in set, güä värbs loveädik votik e neloveädiks no bligiko flagons yegodi. Leigodolsös setis sököl:

1. Man at smilom lelaodiko. (No sevobs, kikodo e kitimo man smilom.)
2. Tidäbs äbesmilons tidanis valik. (Zesüdos ad nemön kodi, yegi besmilama.)
3. Böds kanitons jöniko.
4. Poedan et äbekaniton lomäni okik. (Binosöv defik ad penön te eli “poedan äbekaniton”; set somik binonöv neverätik ma gramat.)

Suviküno värbs foyümoti: **be-** ninädöls dutons lü värbs loveädik voik, ab kanons binön värbs loveädik demodik, vio notodot sököl jonülon: “befeitön ode bosì”.

→

Zuo värb komplitik, väربي ko foyümot: **be-** ninädöl, kanon labön demodi len ok, as sam: “leadölös bejäfön obe atosi!”

Cedü ob, hiel ‘J. M. Schleyer’: datikan Volapüka < ädütülo foyümoti “be-” de Deutänapük. Leigodolsös päris vödas sökölis: *cöpön, becöpön* = *hauen, behauen*; *bükön, bebükön* = *drucken, bedrucken*. Jinos, das suvo vöds Volapükik ko foyümot “be-” patradutons ini Deutänapük i me vöds ko foyümot ot. Ye gramat Volapüka binon nesekidik tefü gramats natapükas valik, ed el “be-” Volapükik ömna tefon foyümotis votik Deutänapüka, as sam:

- aus-: **bedekefön** – ausbürsten, **besepeädön** – auspressen, **besmilön** – auslachen, verlachen, belachen;
- vor-: **befoön** – vorhergehen;
- er-: **begrämön** – erklettern, **bexänön** – ersteigen, besteigen, **beletävön** – erforschen;
- ver-: **belifön** – verleben, **bevobön** – bearbeiten, verarbeiten, **beträtülön** – verpetzen;
- über-: **bestürön** – überschütten.

Ma ‘Leerboek der Wereldtaal’ fa ‘de Jong’, foyümot Volapükik “be-” binon siämaröletik tefü foyümot ot (‘be-’) Nedänapükik. Saitob:

“Be- komt vrijwel overeen met het Nederlandsche voorvoegsel be-. Met dit voorvoegsel worden werkwoorden overgankelijk ten opzichte van voorwerpen, die in den derden naamval staan of door een voorzetsel met de rest van den zin verbonden zijn”.

Volapüko: “El **be-** sümon tio ad foyümot Nedänapükik: ‘be-’. Medü foyümot at värbs vedons loveädiks tefü dins, kels binons in datif u kels kobotons ko set retik medü präpod” (petraduton fa hiel ‘Hermann Philipps’).

Dalob nunön, das vöds Volapükik foyümoti “be-” ninädöls suviküno patradutons ini Rusänapük me vöds ut, kels ninädons foyümotis ‘o-’, ‘ob-’ ud ‘obo-’. Nesuvikumo foyümot Volapükik “be-” binon leigätodik tefü foyümotis Rusänapükik ‘pere-’, ‘pro-’, ‘za-’, ‘vz-’, ‘voz-’, ‘vi-’.

Fövot ofovon.

XI:92:2015

Hiel **Ralph Midgley**: läxredakan ela “Vög Volapüka”, guvan e kadäman sogä bevünetik Volapüka < ebegom ad polüvükön de cals et ködü stad fibik logas okik.

Sis yel: 1975 hiel **Ralph** äduinom vobi levemik benü pük obsik

Cal omik as kadäman palovesumon fa hiel **Igor Wasilewski** de prim novula. Okanols reidön mödikosi dö dinäd at in gased dekula.

VÖDS NULIK E KOBOYÜMAVÖDS

balet = bit (binary digit), Bit

jölet = byte, Byte

dakosädastob = traffic jam, Verkehrsstau, congestion de circulation

luibaboed = skateboard, Skateboard (Rollbrett), planca a rotas

luibasket = roller skate, Rollschuh, patin de rotas

mätarönastaf = relay baton, Staffelstab, baston (de cursa a staffettas)

mätatood = bolide (sports car), Rennwagen, auto de cursa

mätatoodistiran = racer, Rennfahrer, curritor

neplenöf (*patöf*) = unevenness, Unebenheit, disnivallo

neplenöfot (*plad neplenöfik*) = unevenness, Unebenheit, disnivallo

sökodamätarön = relay race, Staffellauf, cursa a staffettas

tridavegöm = kick-scooter, (Tret-)Roller, trottinette.

Vöds sököl kanons pagebön ad malön mafastabädis gretik:

kilo- (10^3) = kilnaät dega = mil

mega- (10^6) = mälnaät dega = balion

giga- (10^9) = zülnaät dega = milbalion

tera- (10^{12}) = degtelnaät dega = telion

peta- (10^{15}) = deglulnaät dega = miltelion

Sams:

miljölet, KB = kilobyte; **balionjölet**, MB = megabyte;

milbalionjölet, GB = Gigabyte; **telionjölet**, TB = terabyte.

Ma vödabuk gretik fa *Arie de Jong* klülos, das id in Volapük te geboy **brefodis** bevünetik: milmets 10 ü 10 km.

Ven geboy mafanemis lölöfo pepenölis, numavöds papladons **po** mafanems: minuts 10, düps kil, milmets 536, milbalionjölets 16.

Ven geboy mafabrefodis bevünetik, numavöd papladon **fo** brefod mafanema ma mod bevünetik: Nüned et labon mödoti: 350 KB (ü 350KB).

KORÄKOTS TEFÜ GASED TOBULA

Pad: 74 (SÜLIO), kedet folid donao:

Pilgrimans äbinons nenspikamik → Pilgrimans äbinons nenspikamiks

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 11

NOVUL 2015

Pads: 81 jü 92

O Volapükaflens valöpo!

Ralph Midgley: galedan e födan gretik püka obsik ün nutim < äpenom seimüpo, das “Volapük binon pük vemo gramatik”, sevabo: primo gramat, poso ret püka. Pö natapüks dinäds binons güiks: Natapüks voiko no labons gramati; seimüpo mans sagatik ästeifüloms ad vestigön püki omsik: püks vönik Lindäna, Grikäna, Latäna. Mans sagatik et ädatuvoms kladis gramatik, kelis äcedoms ad ituvön in püks omsik: subsat, värb, ladyek, ladvärb, präpod, konyun, genitif, datif, kusativ, vokatif, balnum, plunum, dunalefom, sufalefom, nenfümbidir, värbatims, värbasots, e ret. Püks et plu u läs labons fomis sümik, bi ilabons licini kobädik: dialegs Ru-Lindäna-Yuropik. Fredükölo pükavans Yuropik äkanoms i bosilo lönedön skemati at tefü pük saludik Kanaäna: hebrey. Poso püks kulivas votik, foginik pätuvons, e pükavans et klülo äbepenoms i pükis fagoseatik ma klads pükas Yuropik, “äsva viloyöv topidön in belem: ‘Himalaya’ medü kaed Tiroläna” (set hiela *Fritz Mauthner* in buk: “Beiträge zu einer Kritik der Sprache” [Keblynots tefü krüt püka], 1913).

Täno datuval äpubom. Plä lomapüki okik äsevom latini, Vöna-Grikäna-püki e pükis votik mödik, e süperiko äsevom jafoti et mena-tikäla: gramati. Ed ekö! ädatikom Volapüki stabü gramatinola okik. Äpleidom demü bundan bidirafomas püka okik.

Siso Volapükans ömik fredons dö mögs gramata liegöfik e komplitika (too nomotika, pu tio). Sökan datuvala: ‘Arie de Jong’ änulädükom püki at, ab dido ävilom nog plu liegükön Volapüki medü deklinafom mälid ü **predikatif** (ko finot: u) e **pönop plubalid**: og(s) (logolsöd noeti: 8 in “Gramat Volapüka” oka). Atos äkanon paneletön.

Volapükans votik ye hagons dub töb gramata Volapükik. Liedo Volapük suvo vedon nesuemovik, if geboy gramati oka neverätiko.

Besteifobs bosı, keli ba daloy nemön „glätapärlatapledi“ pükavik jönik e nitediki. Dunobsös gudiko atosi e juitobsös osi!

Valikosi gudikün oles ed olsikanes
sedom

Hermann Philipps

SÜLIO – dil telid ä lätik

fa *Frank Roger*, tradutod fa *Hermann Philipps*

“Ekö! so febädil obas efinikon”, hiel *Maurice* ämurom. “No plu osedobs pilgrimanis sülio.”

“No sevobs, va föro ädunobs atosi”, hiel *Samuel* ärepligom.

“No, ye älabobs getotis legudik, e lans pidabik et äsüadons, das ögolons ini sül. Ön mod at valans äläbikons.”

Mans bofik älälogoms, ven änokoy len yan. Calonunodan e kämitölatan äninikoms.

“Dälols-li säkis anik?”

Hiel *Samuel* äloegom zogön brefüpilo cifi okik. Äsevom, das man at bosö äsenälom neplidi kol gasedem e medädans. No äläfilom komi onas, do ämutom siön, das nunodam otas dö el ‘*Heavenward Celestial Travel Agency*’ [tävbür silik: Sülio] dilo ikodon benoseki büsidik oka.

“Säkolsös!” el *Maurice* fino äsagom.

“Dredol-li, das atos binon-la fin ela *Heavenward*?”

“Bo so binos. Erefobs ad finod dinäda. Kanols logön jenotem obsik us etflano.”

Äjonon älä plakats e magods, kels ädekons völis ed ämagons jenotemi valik äsä magodabukil. Ekö! levalanaf klänöfik pubon de fag dibikün stelemaspada – glöp nedöfik, kel stäänükon liti bleinüköl vietik; mufon ini kul zü tal; nolavans yubons dö köm ona as mal balid lifa sagatik plödü planet lönik obas, nes suemön kalieti voik ona; predans e dugans relik plänons atosi as medam Godik ad jonön menefe vegi (“tu nedöfik e jönik, adas binon-la prod jafäbas deadöfik äs mens u dabinans baiädik plödü tal”).

Id äkanoy logön magodi pükavana benorepütik, kel äkipom löpio kartonaplatädi ko vöds: “KÖMOLSÖD LÜ OB IN SÜL” e kel älesagom, das atos äbinon sinif nuna, keli levalanaf laiduliko äsedon; e magodi strala, kel äläüodikon donio älä glun tala mö timafagots leigöfik kuratiko lü top, kö ebo anu ästanoms.

“Nog memol-li, lio val äprimon?” calonunodan äsäkom.

“Äprimos ebo is bü mul tio bal” el *Maurice* ägespikom. “Mens mödik äkömons isio ad lelogön strali seledik at, kel äpubon ed änepubon timafagotü minuts deglul. E seimüpo man seimik nendesino ästepom da stral e päveigom lü levalanaf in sirkamakul. Neföro ädönulogobs omi.”

“Nolavans äsetuvons, das stral binon veigasit, kel ön mod seimik sedon pösodis löpio, ab no äkanons jafädön pläni seimik.”

Linglänan ästanom takediko in fel, ed äsmökom zigarüli. El ‚Joe‘ ästanom ta gadakiud, ed ästörülom patrunakapsülis se patrunaspadäds rövolapistula. Linglänan ätovülom jotis oka. „No suemob bosö atos“, äsagom. Äbinos nesuemovik pro om, das ‚Joe‘ nog älifom.

„Lio ekipol-li zigarüli? Geiliko-li? U flano-li?“

„Kikodo-li?“

Äplänoy ome eli kikodo. Äklülädos, das man ismökome zigarüli ... gudiko. Dü tim lölik ikipom oni in mud oka. Ekö! ek pödo in gad äsmilom, e süpo valans äsmilons. Nu ibo val piklülükon. ‚Joe‘ klüliko ijütom ai detü e nedetü zigarül. No ilecedom Linglänanani so nebadiniludiki. E das ga ibinom soik, ibinos benofät oma! El ‚Joe‘ ipladom zigarüli okik sui kiud. E nu Linglänan ijütom sovadiko lü zigarül. Ba ätikom ya lunüpo: „No suemob, sekü kod kinik el ‚Joe‘ et no nog pijütodeidom.“

„Ologobs naedilo brefüpilo“, lotidöpan äsagom. Ven ivestigoy medü lantär, nek plu äsmilon. Su kiud zigarül no plu äbinon, ab ätuvoy mudoti ona su glun. E dis plad, kö iseaton, hogs ädabinons in kiud, bal näi votik. Büiko änumoy te hogis zül. Ven älogoy gudikumo, äklülädos, das hogs kil äbinons bosö gretikums ka votiks. Atos idavedon, bi glöbs tel inüdranons in plad ot.

El ‚Joe Atkins‘ ädajonom oki dönu in ‚Fairfield‘ pas pos muls kil. E täno nouban liegik se ‚London‘ ya sis lunüp imotävom. ■

Vöds aniks in konotil löpik pegeböls (Lingl.; Deut.; *IALA* – üf difon):

cip splinter, Splitter, clasma.

fe ga just, nun einmal, vero.

jeb shard, Scherbe, pecia de vitro.

jütükön to fire off, abfeuern, discargar.

kiud (wooden) fence, (Bretter)zaun, clausura (de plancas).

ledrolik boisterous, ausgelassen, multo allegré.

mudot mouthpiece, Mundstück, imbuccatura.

nebadiniludik guileless, arglos, sin suspicion.

netupovik unswerving, unerschütterlich, imperturbabile.

nikelinik of nickel, aus Nickel, de nickel.

nutön to nod, nicken, inclinar le testa.

pa! bang!, peng!

patrunakapsül bullet casing, Patronenhülse, capsula de cartucha.

pitatedülan spice trader, Gewürzhändler, speciero

präriy prairie, Prärie.

säluimükön to make dry, abtrocknen, siccar.

seirön to balance, balancieren, balanciar.

züöpio all around, rings umher, circa.

TELKOMIP IN DAG – dil telid ä lätik*De Volapükagesed pro Nedänapükans, 1936*

Linglänan ägolom takediko lü bötadatab, e nägär älükripom ad migön ön spid gretikün eli ‚whisky-soda‘. Täno äblotikom dönu po bötadatab, ed el ‚Joe‘ äsagom vemo laodiko: „Soari gudik! o söl!“ Linglänan igo no änutom. ‚Joe‘ ästutom su bötadatab, ed äpledom me rövulapistul oka, äseirom vafi su doat bal, äjedom oni löpio, ed äfanädöm oni täno dönu. Lekläravifiko äjütom lü flad seimik, ... brekö! ... Glätacips äjutons züöpio. Nägär ädremom äsä rid. Linglänan ätovom väri oka.

„Prüdolöd!“ ‚Joe‘ ävokädöm. Brekö!... Linglänan äkipom nog te lögädadili vära in nam oka. Els ‚boys‘ äflapoms ledroliko sui kiens oksik.

„Väri votik!“ Linglänan äsagom takediko, äsüramenom pokasärvätüli oka, ed äsälumükom oki. Süpo äbinos lestilik. Ab el ‚Joe‘ ästanom len bötadatab, ed äpledom me rövulapistul oka.

Linglänan äprimikom ad drinön se vär telid, keli nägär iblumükom ön dredäl gretik, ed ‚Atkins‘ ätovom rövulapistuli. Linglänan äzilogom, ed el ‚Joe‘ ägrinom ed äblegikom. Täno Linglänan ädoseidom dönu väri, ägleipom in pok oka, äsüramenom rövulapistuli nikelinik, ed äpladom oni fo ok sui tab. Büiko valikans äbinoms stuniks, tän ye äsplodülos: els ‚boys‘ äsmiloms deadio. El ‚Joe‘ äkipom häti äs jeläd fo bälid oka, ab Linglänan äblebom netupovik. Ätovom nogna väri. El ‚Joe‘ älüödükom rövulapistuli ed äzeilom. Linglänan ästebedom. ‚Atkins‘ äjütom. Jeb äzijutons. Sunädo Linglänan älabom rövulapistuli smalik in nam oka, ab no äkanom jütön, ibä lotidöpan ästanom po om, ed äfimäkipom bradi omik.

„If söls viloms bejütön odi, begob oles ad dunön atosi no is, ab plödo!“

„O lesi!“ Linglänan äsagom. „e sunädo“.

Lotidöp ätopon len finot süta – balik in ‚Fairfield City‘ – e no änedoy golön fagiko. Te jüi top po gad. Äbinos goläd veratik; mens aimödikum äkömons lä on, ed ävilons logön, vio el ‚Joe‘ öceinom Linglänani ad sib, do äbinos ledagik. Ag! e kis fät gumasaila öbinon-li, keli man neläbik öposbinükom. Pitatedülan ämobom, das ösivoy goldafitis ad leadön svimön atis in on. Ägivoy Linglänane zigarüli ed äkleilükoy ome, das öneodom oni. Ed äfilidom oni, äsva äseadom koveniko in kluböp in ‚London‘. Man kioküpädik! Ba äpolom-la rövulapistuli oka te cogo in pok okik, e bo no äsevom-la igo, vio jütükoy dini somik.

Nu val äbinon blümik, e ventür äkanon primön. ‚Joe‘ ästanom ko bäk oka ta gadakiud, e Linglänan ko bäk oka älä präriy. Äleadoy binön soeliko omis. E täno äprimos: pa! brekö! pa!... jütikamatönät pos jütikamatönät. Pos atos äbinos stilik. „He!“ pitatedülan ävokom. „He!“ ägetonos. Äbinos mätarön voik demü lülogans mödik valik.

“Si! ye suno mens anik äprimons ad kredön predanis ut, kels älesagons, das atos äbinon veg lü sül, das God it isedon levalanafi ad savön väläbis Okik, dat no pödrefonsös fa paokalüp su tal. El “Kömolsöd lü ob in sül” pälecedon nuni nemedik fa God – as vüd, keli no äkanons refudön. Mens mödik at ägivons spälamoni valik okas predanes – pro etans atos äbinon büsid kösömik.“

Hiel *Samuel* id ävilom sagön bos: “Pilgrimans: lekredans sonemik < älükömons. Ädranons e tio betagons odis spelölo ad pögleipön fa stral, ven öpubon-la. Mijenot jeikik äjenon, memol-li?, ven man päkötom telio fa stral e dil te bal päveigon.“

“Lesi! ed ün timül at äsludob ad vügolön“, hiel *Maurice* äsagom. “Seiman ämuton noganükön dinädi at, klu ätikob: Kikodo no ob-li? So ganet obik: *Heavenward* ädavedon. Äjafädobs registarama-siti, äjäfikons me dinäds plagöfik, ed äkälobs sefi jenädas valik.”

“Dido mijenots no plu ädabinons”, calonunodan äsagom, “ab mens mödik äcedons, das ätufrutidols ledesiris relik menas kredälik.”

“Nö! no ädunobs atosi. Ägivob lanes pidabik et utosi, keli ädesirons, tä suäm pötik. Sit obik ävobedon, ed ädagetobs moni mödik. Pidö! das atos nu jinon finön. Stral enepubon, e levalanaf lüvon sirkamakuli. El *Heavenward* no plu labon büsidadiseini.”

“Osevobs-li föro binäli dabinanas in levalanaf et? Kiöpao ekömons-li, lio logotons-li, kikodo no efägons-li ud evilons-li vobädön kosami voik? Difs vü ons ed obs binons-li nebemastikoviks. Tikamod onas binon-li nesuemovik pro obs. Föro odagetobs-li dasevi atos?”

“No sevob atosi. Cedob, das buikumo sötobs gividön dinädi at nolavanes. Ba pükavans otuvedons-la nuni lätik plödö-talanas. Täno osevobs-la bos tefik.”

“E kisi odunols-li?”

Hiel *Maurice* ätovülom jotis ed äflapilom eli *Samuel* ta jot. “Bo sötobs sukön vobamögis nulik. Pilgrimans no plu odabinons – no plu komitans odabinons moni gudik tä täv lätik pelöls. Lekredans eperons kredi, e predans getotafonäti.”

“Binons-li seimosi, keli vilols mäniotön ad finükön spikoti at?”

El *Maurice* ämeditom dü pülatimil, täno äsiom kapo: “Si! – Ömna säkob obi, kis ereifon menis valik et, kels peveigons lü boid levalanafa. Niludob, das neai osevobs osi. Spelob, das nu binons läbiks ed egetons utosi, pro kelos epelons.”

“Danobs olis demü spikot at, o söls!”

XI:84:2015

Du hiel *Samuel* äjanedom, telefonöm ätonon. Ägleipom kosädömi ed älilom vögi lesevädik:

“Us-li el *Sam*? Is el *Maurice*. Ya sevol-li nuni nulikün tefü levalanaf?”

“Nö! nog janedob.”

“Benö! finükolöd janedi nepubolöd usao. Noe nedobs sukön vobamögis nulik, abgüä topi sefik ad klänedön obis.”

“Sekü kod kelik-li? Kis ejenon-li, o *Maurice*?”

“Ebo nu pükavans etuvedons nuni lätik de levalanaf. Sagons, das sinif nuna binon: “ELASUMOBS NULÜDOTIS SAIDIK AD FÖVÖN TÄVI”. Kleilon-li pro ol utos, kelosi atos sinifon, o *Sam*?”

“Ag! niludob osi. Nu val kleilikon. Mens et leno ärivons süli. Predans ipölon. No äveigons pilgrimanis – äblünobs niludotis.”

“Mens anik ozunikons, o *Sam*! Ya büo mu päblamobs ... ab dredob, das dinäd at nog obadikumon-la pro obs ...” ■

betagön to trample (*tr.*), niedertrampeln, fullar (al pedes).

ganet agency, Agentur, agentia.

vobedön to work (*intr.*), funktionieren, functionar.

sirkamakul orbit, Umlaufbahn, orbita.

getota-fonät source of income, Einnahmequelle, fonte de rentas.

kosädöm phone, Hörer, receptor.

自杀者之歌 *Kanit oksasenana*

- 海子 *fa, Hai Zi*

伏在下午的水中	还有绳索
In vat poszedelik seatob,	Medü lefads
窗帘一掀一掀	盘在床底下
ko vien körten mufon.	dis bed yumon.
—两根树枝伸过来	林间的太阳砍断你
Isio bimatuigs tenikons.	Sol in fot cöpon oli,
肉体，水面的宝石	像砍断南风
Kop – kristad su vataplen –	äsä sol ot cöpon vieni.
是对半分裂的瓶子	你把枪打开，独自走回故乡
binon flad padilädöl ad tels,	Ol jütol, ed ito gegolol lomio,
瓶里的水不能分裂	像一只鸽子
ab vat in flad neai padilädon.	äsva pijun
伏在一具斧子上	倒在猩红的篮子上
Seaton su cüd,	falon ini bäset redik.
像伏在一具琴上	
äsva seaton su pianod.	

Ini Volapük petradutöl fa, Danny Zhang

XI:89:2015

Löpo ebejäfob säkädis anik, sevabo: tümologi foyümota Volapükik “be-”, leigätodis foyümota ot in Deutänapük ed in Rusänapük, difülis anik siämik foyümota ot, vödidefomami geik. Spelob, das yegeed oba obinon pro valikans plago frutik ad gebön kuratikumo ed ad suemön dibätikumo Volapüki.

Finü yegeed at vilob danön hieli ‘Hermann Philipps’ demü yuf veütik omik pö penam vödema löpik. ■

Lautots anik pegeböl

Arie de Jong. Leerboek der Wereldtaal. – Voorburg : Repko, 1932 (ma pübot leätronik pö grup Volapükik resodatopeda ‘Facebook’. Püban ebinom ‘Hermann Philipps’).

Arie de Jong. Gramat Volapüka. – Leiden, 1931.

Arie de Jong. Vödabuk Volapükik pro Deutänapükans, fövots zuik (ma pübot leätronik ladetü ‘<http://combot.univ-tln.fr/volapuk/foev/foevots.html>’).

Diatek nulik / petraduton fa hiel ‘Arie de Jong’. Ma pübot leätronik ladetü ‘http://personal.southern.edu/~caviness/Volapuk/Diatek_Nulik/’.

Ralph Midgley. Vödabuk Volapük-Linglänapük. Mäzul yela: 2013 (ma pübot leätronik pö grup Volapükik resodatopeda ‘Facebook’).

A. Preobrajenskiy. Vödabuk tümologik Rusänapüka (kiltoumik). – Moskva : 1910 – 1914.

Max Vasmer. Vödabuk tümologik Rusänapüka (foltoumik) / petraduton se Deutänapük fa hiel ‘O. N. Trubacov’. – Moskva : Progress, 1986.

Volapükagased pro Nedänapükans. Ragiv leätronik yegeedas pö “Vükiped” ladetü ‘https://wikisource.org/wiki/Volapükagased_pro_Nedänapükans’.

Ye täno mutoy-la distidön ma siäm vödis mögik e vo dabinikis, samo eli “bepen” ed eli “bepenam” (vöd “pen” nemon yegi, no duni, e binosöv fikulik ad suemön subsati “bepen”), “betäv” e “betävam” e reti.

2. Ma “Gramat Volapüka” fa hiel ‘Arie de Jong’, el “be-” binon foyümot värbik. Baiädü atos subsats ko foyümot at e nen poyümot “-am” dunis siniföls kanonsöv binön seks vödidefomama geik, sevabo: vödidefomama dub moükam finota nenfümbidira. Sams:

vob → vob-ön → be-vobön → bevob-(ön) → bevob

Volapükans vönädik ba äbuükons vödis somik bu subsats ko “-am” demü bref.

3. Tuvedots bofik binons pluuneplu verätiks. Primo hiel ‘Arie de Jong’ e Volapükans votik ägebons vödidefomami geik (*bevobön* → *bevob*). Ye kösömo subsats binons stabs ad fomön värbis, e poso Volapükans bai sümod evotabetikons tefis e sökaleodis vödidefomama in keds somik, as sam: “*vob* → *bevob* → *bevobön*”. Keds sümik baiädons ko sit ä vödi-defomam Volapüka atimik.

Sümikos äjenon tefü vöd Rusänapükik ‘zontik’ (jelömil, reinajelömil, solajelömil). Penoy, das vöd at pedütülön Nedänapüke, sevabo: za yel: 1720 nafans Rusänik ädütülons vödi Nedänapükik ‘zondek’ (ma hiel ‘Vasmer’) u ‘zonedek’ (ma hiel ‘Preobrajenskiy’) ad nemön jelastofi (samo sailastof) sus däk petenüköli ed oni demü rein u demü solastrals ejelöli. Rusänapükans fonetiko iceinons subsati foginik ad ‘zontik’ e pöliko äküpons in vöd at poyümoti Rusänapükik ‘-ik’ (leigätod Volapükik binon “-il”). Somo vöd ‘zont’ epubon, zuo sinif vöda ot pävotükon bosilo. As finasek, nolavans e pükans voto träitons jenavi puba vöda pemäniotöl. Ma tümolog, fomam ela ‘zont’ ebelifon stadädis sököl:

Nedänapükik ‘zondek’ u ‘zonedek’ → Rusänapükik ‘zontik’ (primo äsinifon eli “jelastof sus däk”, poso äsinifon eli “jelöm”, nu sinifon eli “jelömil”) → ‘zont’ (sinifon eli “jelöm” in Rusänapük atimik; pedefomon de ‘zontik’ dub moükam finota ‘-ik’ ma sam vödas ko poyümot nendotik ‘-ik’).

Ma Rusänapükans, kels no nitedälons dö tümolog, kludo ma sit ä vödidefomam Rusänapüka nuik (igo ma vödidefomamav Rusänapüka atimik, bi nolav at jonülön tefis bevü vöds püka atimik, ü tikavi pükik), vöd ‘zontik’ pedefomon de ‘zont’, sevabo:

‘zont’ (“jelöm”, rigavöd) → ‘zontik’ (“jelömil, jelöm smalik”).

Jenäds sümik binons kösömiks pö vödidefomam geik in püks votik. I Volapükans dalonsöv lecedön vödis löpo pebejäfölis (efe subsats dunis siniföls nen “-am”) sekis patedik vödidefomama geik.

* * *

RÄTS FOYÜMOTA: BE – dil kilid ä lätik

fa vicifal: ‘Daniel Morosof’

3.2. Pats värbareigülik e süntagiks

Vöds primik tefü värbs ko foyümot “be-” dutons lü värbs neloveädik, loveädik voik e loveädiks demodiks. Patis et demölo, kanoy dilädön värbis ko foyümot “be-” ad grups kil:

1) värbs ut, kels pedefomons de värbs neloveädik: bedotön, bedrenön, befeilön, befeitön, befoön, befrodön, befugön, begolön, begrämön, begubön, bejäfön, bejutedön, bekomipön, bekomön, bekrigön, bekudön, belesea-tön, beletävön, belifön, belotädön, belödön, belutedön, belügön, belüvabön. bemagivön, bemastön, bemastikön, bemekädön, bemonitön, berolön, besali-fön, beseilön, beslipön, besmilön, besteifön, bestepön, bestralön, besvietön, betävön, betikön, betuetön, bevegön, bevobön, bexänön, beyubön;

2) värbs ut, kels pedefomons de värbs loveädik voik: bebükön, becöpön, bedekefön, befimädön, befodön, begifulön, begirön, bejedön, bejütön, beka-nitön, bekötön, belägön, belodön, belugön, beluspikön, belükön, bemoükön, benüpenön, bepänön, bepladön, beplanön, bepläyön, bepönidön, besä-planön, beseidön, beseitön, besepedön, besmeilön, besmivön, besovön, bespukön, besteigädön, bestürülön, bestürön, betenidükön, betiridön;

3) värbs ut, kels pedefomons de värbs loveädik demodik: begesagön, begespikön, begivön, bekomitön, bekonsälön, beladetön, belegivön, bepe-nön, beravön, besäkön, bespikön, betidön, betifön, beträtülön.

Dalob penön nosi fümik tefü värb “betolikitön”, bi vöd “tolikitön” (de notodot “kitön toli”) no pubon in vödabuks Volapüka. Cedob, das värb at binonöv neloveädik. Nilud obik binon somik: *pofaganetan *tolikiton tefü cans nafa – käpten betolikitom canis in pof*. Too no cedob, das Volapükans neodons vödi mögik “tolikitön”.

No kanob penön fümiko, va el “bebötön” pedefomon de värb loveädik voik u de värb loveädik demodik. Ma “Diatek nulik”, värb “bötön” labon reigülis tel: “bötön eki me bos” (värb loveädik voik) u “bötön eke bos” (värb loveädik demodik). Givob samis anik:

- Älöädof ed äbötof omi (gospul ma ‘Matthaeus’, kapit: 8, kedet: 15).
- E sunädo fif älüvon ofi, ed äbötof omis (gospul ma ‘Marcus’, kapit: 1, kedet: 31).
- Fidolsöd e drinolsöd utis, kelis bötoy oles! (gospul ma ‘Lucas’, kapit: 10, kedet: 7).

Brekot bal jonülön igo tikodayumäti, kel binon pötik pro värb “bebötön”:

- Alan bötom balido vini gudikün, e ven brietons, vini läs gudiki ... (gospul ma ‘Ioannes’, kapit: 2, kedet: 10). →

XI:86:2015

Ma vödabuks, daloy sagön eli “bebötön zibis u drinedis”. Värb at in sufalefom pegebon in vödems ela “Volapükagased pro Nedänapükans”, as sam: “Zibäds pö fided kura omik päbebötöns äsvo ön vifot galota”. Cedü ob, binosöv tikavik ad gebön stukotis tel sököl: “bötön eki me bos” e “bebötön bosu pro ek”, ab ‘de Jong’ id ägebom stukoti sököl: “bötön eke bosu”. Klu no kanob nemön nendoto värbasoti vöda “bötön”.

Värbs neloveädik pos lenlägam ela “be-” vedons loveädiks, as sam:

- xänön sui bel – bexänön beli;
- smilön do bos, ek – besmilön bosu, eki.

Värbs loveädik pos lenlägam ela “be-” bleibons binön loveädiks (zuo värbs loveädik demodik suvo vedons värbs loveädik voik), ab tikodayumät patedik onas pavotükon. Leigodolsös samis sököl:

- dekefön püfi de gun – bedekefön guni de püf;
- fimädön jevodis ad vab – befimädön vabi ko jevodis;
- gespikön eki me vöds, gespikön eki dö, tefü bos – begespikön säki (bosu), fati (eki);
- givön eke bosu – begivön eki me bos;
- pläyön noatedi pro ek len pianod – bepläyön musigömi, samo pianodi;
- jütön glöbis lü ek – bejütön eki me glöbs;
- komitön eke bosu – bekomitön eki ad dunön bosu;
- lodön canis su naf – belodön nafi me cans;
- lügön demü ek – belügön eki;
- moükön bosu se top seimik – bemoükön topi seimik de bos;
- penön eke penedi tefü din seimik – bepenön dini seimik in pened lü ek;
- pladön yegis seimik sui top seimik – bepladön topi seimik ko yegs seimik;
- planön bimis in(i) top seimik – beplanön topi seimik ko bims;
- ravön eke moni – beravön eki de mon, beravön domi ekik;
- sepedön vini, vaeti se vitidabäls – besepedön vitidabälis ad vin, vaet;
- smivön cini – besmivön stoni (päp at vödä jonülon, vio foyümot “be-” bosilo votükon sinifi värba, sodas subsats lü värb dutöls papladulons fa votiks te demü sinif okas);
- stürülön bosu sui veg – bestürülön vegi me bos;
- tenidükön stinis love viäl – betenidükön viäli ko stins;
- tifön eke bosu – betifön eki demü bos;
- säkön eke bosu – besäköni eki dö bos.

XI:87:2015

3.3. Difüls siämik

Soäsä ya epenob löpiko, sinif valemik foyümota pabejäföni binon lüodükam duna ad yeg semik. Ye foyümot at i labon sinifis zuik u difülis zuik sinifa, sevabo:

- vemöf, mödanaed: *begifülön, bejedön, bejütön, besteigädön* (as sam, kanoy jütön glöbi te bali e balna, ab ven bejütöy eki, jütöy glöbis mödik e dunoy jüti mödikna);
- dun vobeda värba de flans valik u züo: *becöpön, bekötön, belägön, beleseatön, beplanön, betuetön*;
- dun vobeda värba love sürfat lölik: *befeilön, begolön, bepladön, besäplanön, beseitön, besmivön, besovön, bestepön, bestürülön*;
- fidun: *begrämön, bemoükön, bemastikön, bemagivön, belifön, bevegön, bevobön, bexänön*;
- mek seimikosa nulik de din primik: *bevobön* (“bevobön pro musigalef”, “bevobön jani ad sails”), *betiridön* (“betiridön largenti ad drat”), *besepeidön*.

Cedob, das siäms pülik ü siämils (Linglänapüko: ‘seme’, Deutänapüko: ‘Sem’) vemöfa e fiduna dugädons värbis ti alikis ko foyümot “be-”.

4. Kin ebinon-li büükumo: subsat u värb?

Etuvob in vödems ed in vödabuks subsatis, kels tefons värbis ko foyümot “be-” e nemons dunis tefik. Subsats at padilädons ad grups tel u kil:

1-ido, vöds de värbs tefik dub pladul poyümota “-ön” me “-am” pedefomöls, sevabo: *befimädam, belüvabam, bemastikam* (nen “am” vöd at vedonöv ladyek), *bepenam, bepläyam, besäplanam, bestralam, betävam, betenidükam, betolitikitam*;

2-ido, vöds nen poyümots subsatik (grup at binon bundanikum ka balid), sevabo: *befeil, befeit, begesag, begespik, begifül, begol, begräm, bejäf, bejed, bejüt, bekomip, bekrig, beletäv, belod, beluted, bemagiv, berav, beseid, besov, besteif, betik, bevob*;

3-ido, vöds, tefü kels vödems jonülons sotülis bofik, sevabo: *bespik, bespikam* (el “bespik” ma vödabuk calöfik).

Subsats grupa telid binons mu nitediks. Binos fikulik ad bepenön fomami vödä et. Säkäd at labon tuvedotis sököl.

1. Daloy-la lenlägön foyümoti “be-” no te len värbs, ab i len subsats. Pö jenet at daloy-la fomälön kedis vödidefomamik somik:

vob → be-vob → bevob-ön

Dalebüd cifala de 2015 dekul 1, nüm: 4

Söl: *Ralph Midgley*, pemotöl ün novul yela: 1929 in Linglän, ädünom Volapükamufi sis yel: 1975.

Volapükamuf debon ome dani vemik kodü vob lezilik dü yels 40, bevü votiks samo:

- prod vödabukas Vp. - Lingl. e Lingl. - Vp.,
- jafäd tidodemas Volapüka me Linglänapük e püks votik,
- dabük nenropik gasedas Volapükik,
- susnumiks tradutods e lautots rigik Volapükiks,
- pläns gramatik dö pats fikulik in pük obsik,
- spod bundanik ko Volapükans e nitedäbs sa lisedam kälöfik ona dü yels mödik.

Demü meritabs at kadäm e cifal soga bevünetik Volapüka lecdons osi pötiki ad gevön ome stimatituli.

Kludo me atos söl: *Ralph Midgley* pacälom ad

STIMAKADÄMAL SOGA BEVÜNETIK VOLAPÜKA.

2015 dekul 1

Hermann Philipps, cifal

KORÄKOTS TEFÜ GASED NOVULA

In konotil tiädü “Sülio” reidan zilik ätuvom pökis tel.

Pad: 82, kedet: 15.

Kanols logön jenotem → Kanols logön jenotemi

Pad: 84, kedet: 12.

äblünobs niludotis → äblünobs nulüdotis.

nilud = ‘assumption, conjecture, guess’;

nulüdot = ‘food, nutriment’.

YELOD TELDEGLULID

NÜM: 12

DEKUL 2015

Pads: 93 jü 100

O Volapükaflenes valöpo!

Ekö! me nüm at **yelod 25^{id}** gaseda Volapüki nuik geböla finikon, keli läxguvan ä stimakadämal *Ralph Midgley* ifünom ün 1980 ed iredakom dü yels 24. Fredobs vemo, das gased at äläidulon so lunüpo, e spelobs, das odabinonös dü mödiks degyels fütürik.

Ün tim bükritidik at plitos ad nunön dinis fredüköl. Bü yels anik Volapükan: *Ian Niles* itradutom lesetülis zao 90 fa el *Oscar Wilde* ini Volapük, kels pinotükons in “Vög Volapüka”. Presidan ela *Société Oscar Wilde*, söl: *David Charles Rose* ävipom ad notükön onis in bevüresodatop soga at: *THE OSCOLARS*. Kanoy doniokopiedön spikedis ot de diläd: *Found in Translation* pö resodapad:

<http://oscholars-oscholars.com/found/>.

Doküm tefik ninädon vödemis Volapükik sa Linglänapükikis.

Din telid nitedik dö Volapük binon yeged staböfik medü mekavapük: *Ido* fa hiel *Gonçalo Neves* pelautöl. Kanols reidön oni pö resodapads omik nemü *La blua plumo* [pen / plüm blövik]:

<http://labluaplumo.blogspot.pt/2015/11/judiko-sen-prediko-pri-kin-auxiliara.html>.

Bo i sperantans osuemons-la yegedi, bi *Ido* e sperant vemo sümons.

Fredobsös dö pük obsik i dü kritidamul at!

Kritidatimi jönik e valikosi gudikün tefü yel nulik oles ed olsikanes vipom

Hermann Philipps

Pled tradutik

*Brekot se buk "Täv lü vöd" fa hiel 'Eduard Vartaniyan'
Petraduton se Rusänapük fa hiel 'Daniel Morosof'*

Pükavans Fransänik äsäkons okes: "Cenis kinik vödem üsufon-li pos tradut ona ini püks votik?" Atosi isäkölo, ädunons sperimänti. Äseidons len tab sirköfik tradutanis degfol süperik de nets difik. Valikan änonon püki nilädana okik detik. Ed ekö! äprimos. Balidan (Deutänan) äjafon ad sirkülükam seti sököl: "Febäd biramik binon so bäldik, äs jenotem menefa". Nilädan (Spanyänan) itraduton seti ini lomapük okik ed äloveblinon penedili sökölane... Ven vödem fizügon da tradutans valik ed igekömon lü Deutänan, otan te äkanon nenämiko jonülön däsperi me namajäst. Spiket, pö prim sperimänta fa on piloföl, pos bevob fa tradutans ägeton fomi somik: "Sis lunüp bir binon drined bal löfilikünas menefa".

Sperimänt sümik, kel äbinon dilo fefik ä dilo cogedik, pädunon e poso päbepenon fa "Vig". Plak at nitedon, bi leadon küpedön, vio laiduliko, efe len pük alik, pö stadäds valik traduta, vödem votikon — bai binod e bai vönaoloveikods püka alik, äsi bai... güts tradutanas.

Äsä "Vig" änunon, ad kompenön pö sperimänt pikobükons tradutans calöfik e tidans sa studans de nivers anik ela 'Moskva'.

Vüdäb alik, pükis nilädik tel süperiko änoöl, ämuton lüsumön de calasvist okik vödemi ed, oni ini pük votik ütradutölo, ömuton loveblinön seki sökölane. Kompenükäbs jenota at äbinons kuratiks ä snatiks e pö lüsum, e pö loveblin vödema pätradutöl.

As primapün päsumon brekot se lautot fa hiel 'Nikolay Vasilievic Gogol' tiädü "Konot dö utos, vio äzanoms hiel Ivan Ivanovic ko hiel Ivan Nikiforovic".

Etos äbinon notodot kösömik, äs notodots mödik votik, me kel prosadan gretik Rusänik ikaladom jieli 'Agafya Fedosejevna': literatpösod konota ot, sevabo:

Älaidaluspikof ed äfidof betadis peküköl gödo, i süpero gudiko äblasfämaf — e pö duns valik distöfik at logod ofik no ävotükon igo dü minut bal notodoti okik, dini kelik kösömiko te voms fägofs ad jonülön.

Dalebüd cifala de 2015 novul 1, nüm: 2.

Söl: *Igor Wasilewski*, pemotöl ün 1972 in Polän e nu lödöl tö *Saitama* nilü *Tokyo*, Yapän, pekomandom ed estetom oki vilöfiki ad lovesumön cali kadämana soga bevünetik Volapüka pla hiel *Ralph Midgley*, kel eklemom cali at.

- *Igor Wasilewski* binom sevan süperik Volapüka e jenotema onik.
- Enotükom yegedis Volapükik in sogädaresods anik.
- Id enotükom filmotülis pö el *Youtube*, in kels spikom Volapüki ad blöfön, das Volapük binon pük noe papenöl, abi paspiköl.
- Binom ziliko jäfadik gönü Volapük pö els *Facebook* e *Yahoo Groups*.

Me atos söl: *Igor Wasilewski* pacälom as

KADÄMAN SOGA BEVÜNETIK VOLAPÜKA.

2015 novul 1

Hermann Philipps, cifal

Dalebüd cifala de 2015 dekul 1, nüm: 3

Söl: *Brian Reynold Bishop*, pemotöl ün 1934 tö *Kingston upon Thames* in Linglän, äbinom cifal de 1984 yanul 1 jü 2014 prilul 30, klu dü yels 30.

Adünom nenfeniko püki obsik dub propagid, vödems e konsäls.

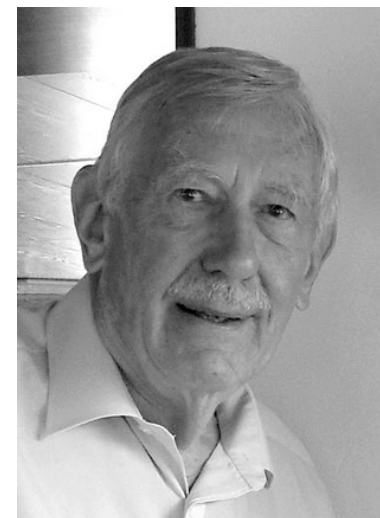
Demü meritab mödayelalunik oma kadäm e cifal soga bevünetik Volapüka lecedons osi pötiki ad gevön ome stimatituli.

Kludo me atos söl: *Brian Reynold Bishop* pacälom ad

STIMACIFAL VOLAPÜKANEFA.

2015 dekul 1

Hermann Philipps, cifal

Kadäman nulik: *Igor Wasilewski* jonodom oki

Yeged dö ob e Volapük

Panemob *Igor Wasilewski*, binob Polänan, ab lödob sis yels mödik in Yapän. Suvo gebob i fomami Yapänik nema obik, sevabo eli *Washirei*, ad pron Yapänapükik pelönedüköli.

Pämotob ün yel: 1972 in Polän, zif: *Krakow*. Us ästudob sanavi, e pos daget diploma ävobob as sanan tö diläd lanivestigik malädanöpa niverik. Ye lefäk gretikün oba äbinon ai pükav, pato mekavapükav. Spikob pükis distöfik, sevabo Linglänapüki, Yapänapüki, Polänapüki, Volapüki, elis *Esperanto* ed *Ido*. Kanob spikön boso Deutänapüki, Rusänapüki e latini, i suemob mödadilo vödemis Fransänapüko, Litaliyänapüko e Spanyolapüko pepenölis.

Ven äkömob lü Yapän, ävotükob vobi oba. Tidob Linglänapüki Yapänapüko. Kanob sagön, das fino dunob utosi, kelosi plidob. Äsä ämäniotob, lefäk cifik oba binon mekavapükav e pükav valemik, ab reton din nog bal, sevabo musig. Sperantapükans ba nolons obi danädü sirkotüls obik.

Lio äprimikon-li nited legretik oba dö Volapük? Balido ävedob Sperantapükän ün yel: 2000, ab jenöfo leigüpo ätävob i Volapüki, ven äreidob dö jenotem Sperantapüka. Volapük ämagädon pö ob nämikumo ka Sperantapük. Älogob täno yegedi Volapükik fa hiel Hitoshi Kuriyama pipenöli. Sunädo äfümob das ävilob zilo lärnön Volapüki, ab säkäd äbinon, das no äsevob kiöpo tuvön bukis e vödabukis. Läbiko ätuvob in ladetabukil Sperantapükik ladeti Volapükana famik, hiel *Jean Claude Caraco*. Äpenob lü om, ed om ägepenom obe, leigüpo jonölo vegi lü hiel *Ralph Midgley*. Äbinos äsvo maifükam yana lü vol lejönik ä müsterik Volapüka.

Ägetob de oms tidabuki balid, eli "Lehrbuch der Weltsprache Volapük" fa hiel Johann Schmidt, ed eli "Sirkülapenäd lü Volapükaf lens valöpo", keli nolobs as "Vög Volapüka". Somo ventür obik äprimikon. Äspodob ko *Jean Claude* e *Ralph*, äpenob i mödo lü Volapükagrup tö els Yahoogroups. Poso älabob paudi, kelosi pidob nutimo, ab egekömob dönu lü Volapükamuf leziliko.

Vilob dunön mödikosi gönu mekavapük jönikün ä bo müsterikün at. Jäfed obik nutimik binon ledino mek filmotas brefik Volapükik tö el Youtube. Cedob das no laboy pötis mödik ad lilön Volapüki paspiköl, kludo äsludob ad jafön sökodi filmotülas, keli änemob "Volapük paspiköl". Vilob blöfön, das Volapük binon pük noe papenöl, abi paspiköl. ■

Tradutans, vödemis ägetölo, äprimons ad vobön.

In sotül Linglänapükik nemödikos äcenon, ab ya in sotül Deutänapükik vöd tämik "älaidaluspikof" äcenon ad vöd notodik "äuspikotof", e tefü logod: änotodon nosi, viomodo vom alik fägof ad bitön.

Lim sököl in jän at ävedon Yapänapük. Rafin, lü on padalaböl, müton jäfüdisevani ad pladulön vödi fäkädik "äuspikotof" dub vöd neudikum "äuspikof", e värbi nämetik "äblasfämof" — dub värb sofik "äbadisagof".

Larabänapüko literatapösod ela 'Gogol' noe "äuspikof", abi "äuspikof medü lineg", i noe "äbadisagof", abi äprimof ad "plödükön blasfämi jeikik".

Fransänan, "mätarönastafi" ilüsumöl, äfinükon stadädi balid plakota pükavik in mod somik:

"Älabof kösömoti ad luspikotön medü lineg, ven äfidof supüli binü betads; se mud ofik bundan vödilas blasfämik äsefliton, e val at äjenon nen notodot pülik su logod ofik. In mod at voms valik bitofs."

Do sotül brekota at ya vemo ädifon leigodü rigäd, mifäts tradutoda vo te äprimons.

Da pük Lindäna-Seanuänik, in kel pönops: "om" ed "of" < pamalons me vöd bal, poso da Nedänapük e da Türkänapük pidugölo, notodot löpik äcenon somo:

"Du vom, supi flumotik betadik äfidölo, äplödükof blasfämi, man äjäfükom oki me luspik. Ädunons atis, senälis oksik no äjonülölo, viomodo kösömos bevü voms."

Spanyänapüko nos pävotükon, te ägeboy vödi "äsejedof" pla "äplödükof". Se Spanyolapük ini pük di 'Yoruba' belödan Sudäna ätraduton. Men et äbejäfon jafiälo traduti, ed ävotükon kuratikosi: "sup binü betads" < ad valemikos: "sup binü feilaprods", e taädo ävotükon valemikosi: "äjäfükom oki me luspik" < ad kuratikosi: "äpleidülom me dunots sublimik okik nejenöfik".

Tradutan sököl, kel ebemastikon püki di 'Yoruba', ägegivon vödemis Linglänapüke, koräkotis vödastokik okik älüükölo.

“Feilaprodis” äkuratükumon ad “fluks”, eli “äsejedof blasfämi” äkoräkon ad “äsejedof dini badik”, e notodoti “äpleidülom me dunots sublimik okik nejenöfik” ätraduton dub fraseod Linglänapükik “äbepläyom timpuni” (‘he beat the drum’).

Nätäpret nulik brekota fa ‘Gogol’ fovo pitraduton se Linglänapük ini pük di ‘Bambara’: tribüt Frikopik, se pük at pätraduton dönu ini Fransänapük, kö “dins” ävedons “yegs”, e pos atos — ini Litaliyänapük:

“Ädrinof kompoti ed äsejedof se dom yegis nezesüdik, ed äbepläyom eli ‘Tamtam’, tio vomöfiki yubi änotodölo.”

Kods ceina somik binons klülüks. “Sup flumotik binü fluks” vo binon “kompot”. El “äbepläyom timpuni” ga nemutos ad suemön te in siäm metaforik. E “timpun” nilon lä ‘Tamtam’ (trum Frikopik).

Tiks ävolfons in lüod nulik vero tikaviko. Tsyego “yegs nezesüdik” pätradutons balugikumo, efe as “vorotem”, sekü flun ela ‘Tamtam’ “dom” äsmalikon ad “ludom”, ed el “yub vomöfik” päpladulon dub notodot brefik ä lölöfik “yubiko”. Norgänan fümäliko ävotükon sotüli tsyegik, sevabo: no “yubiko”, ab “frediko”! Svedänan älüükon baibini stülük me notodot labü partisip ladvärbik:

Kompoti ifidrinölo, of... — e ret.

Ekö! stadäd finik sperimänta äprimon. Atos äbinon leigod brekota lä vödem in rigapük. Nu, pos töbids zilik tradutanas degtel, notodot ela ‘Gogol’, da vönaoloveikods, noms, kalads e da pats pükas difik idugolölo, päceinon ad kedets tatikälük ä besmiloviks, sevabo:

“Kompoti ifidrinölo, äsejedof se ludom vorotemi, ed äprimom ad bepläyön frediko eli ‘Tamtam’.”

Jän äfiyümon oki. Cinäd “telefonöma defik”* äfivobon. De vöds kildegfol rigädavödema Rusänapükik te vöd bal: pönop pösodik “of” < ägonon pekipoölo jü fin, zuo dötumanum tika veräto petrادتولا päläsükon fa kvip balälük tradutanas ad ser. Dinäd et baliko trodon, das sperimänt tradutik no pejenükon pö lif hielä ‘Nikolay Vasilievic Gogol’. ■

Is pemagodos, vio hiel ‘Gogol’ ebepenom Frikopanis (ma tradutod sökaleodik mödapükik)

Noet

*El “telefonöm defik” ü “telefonömil sudik” binon pled benosevädik in Rusän. Mens anik stanons in ked. Balidan nelaodiko, bi te men bal muton leilön nüni, visipon ini lil votikane konotili brefik. Telidan ma sökaleod kedik steifülön ad memön uti, keli elilon, dat poso osteifülön ad dönusagön oti sökölane (i me visip nelaodik). Pö fin pleda konan balid e konan lätik notükons laodiko sotülis oksik konotila. Suvo klülädos, das konotils tel, rigik e finik, binons vero difiks.

baibin validity, Richtigkeit, correctessa;

biramik related to the brewing of beer, das Bierbrauen betreffend, concernente le fabrication de bira;

dötumanum percentage, Prozentsatz;

güt subtlety, Feingefühl, delicatessa;

laidaluspikön to gossip, tratschen, garrular;

plakot specific experience, einzelne Erfahrung, experientia particular;

visipön to whisper, flüstern, susurrar;

vorotem trash, Gerümpel, antiqualias.